

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14.) 1/2 évre 14 k., (7.) 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A többség uralma.

Budapest, március 23.

(**A. K.**) Ma megszólaltak a halottak. A Bartha Miklós halottai. Akiket olyan szivettépő fájdalommal parentált el szombati cikkében. Megszólaltak és kijelentették, hogy élnek és hogy ami könnyű bántódásuk a Bartha Miklós emlegette „tömeges gyilkolás”-nál esett, azt nem a rendőrség cselekedte, hanem az egyiknél a saját ügytelensége, a másiknál pedig a ködöbálás, amivel a tömeg támadta meg a konstáblereket. Ilyenformán végződött ez a furcsa tetemrehívás.

Megszólalt továbbá Kossuth Ferenc is, a függetlenségi párt élnöke, aki még mindig nem látta elérkezettnek az időt, hogy a több mint két hónap óta folyó vitában szavát fölemelje, — hirlapi uton igyekszik mentegetni azt az erőszakot, melylyel jelenleg a kisebbségi obstrukció az alkotmányos parlamentarizmus legsarkalatosabb elvét, a *többség akarataának érvényesülését* támadja meg. S hogy célját elérhesse, csodás véletlen gyanánt ugyanazokhoz az érvekhez nyul, melyekkel egykor a néhai mérsékelt ellenzék vonta kétségbe, hogy vajjon a parlament többségét minden körülmények közt el kell-e fogadni Magyarországon a nemzet, vagy akár a választók numerikus többségének kifejezése gyanánt?

A néhai mérsékelt ellenzék az 1890-iki appropriacionális vitában vetette föl ezt a kérdést, ugyanakkor, mikor Tisza Kálmán azzal vádolta az ellenzékét, mely pedig tizenöt évig harcolt ugyan Tisza Kálmán ellen, de az obstrukciónak *sohasem nyult*, — hogy a parlamentarizmust veszélyezteti. Ezzel szemben hozta fel az ellenzék a saját igazolására, hogy sokkal inkább veszélyezteti a parlamentarizmust az olyan kormányrendszer, mely azokat a ve-

szélyeket és azokat a hiányokat, melyeket a parlamentarizmus minden országban önmagában hord, de Magyarországon leginkább, nem ellensúlyozni, hanem kihasználni törekszik. Az akkori ellenzék szónokai, akik ezt az álláspontot magukévá tették, kifejtették a választókerületek aránytalan beosztását, kimutatták azoknak a kerületeknek számát, melyekben a kormánybefolyás nem is választatja, hanem egyenesen kinevezetheti a képviselőt, s ebből vonták le azt a konkluziót, hogy nincs kizárva az a lehetőség, hogy a választókerületek aránytalan számarányainál fogva tényleg alakulhat oly többség s alakulhat oly kormány, mely nem a nemzet többségének, hanem a választók kisebbségének kifejezése.

Kossuth Ferenc most, tizenhárom évvel később, ugyanehhez a hipotézishez nyul; csakhozzé tekintetben Rip van Winklehez hasonlóan. Effejejtí ugyanis mindazt, ami azóta történt. De effejejtí főleg azt, hogy az a választási rendszer, mely ennek a hipotézisnek jogosultságot kölcsönzött, nem létezik többé.

Pedig ez a lényeges pont. S ez volt az a konzekvencia, melyet tizenhárom év előtt az akkori ellenzék az általa felállított hipotézisből levont, követelvény a választási törvény revízióját, a választási eljárás tisztázását és főként a választási szabadságnak törvényes uton való biztosítását,

Mindezek azóta megtörténtek. Sőt ugyanazok a kormány által történtek meg, melyet jelenleg tisztel meg obstrukciójával a függetlenségi párt. Lehet-e hát a mostani változott viszonyok közt a többségi uralom sarkalatos elvével szemben ugyanazt a hipotézist fölláítani, amit a régi választási rendszerrel szemben föl lehetett állítani tizenhárom év előtt? Válaszoljon erre őszintén és teljes nyíltsággal Kossuth Ferenc.

Annak a hipotézisnek támogatására, melyet most Kossuth Ferenc ismét meg, ma már csak egyetlen egy körülmény hozható fel. Az a feltűnő aránytalanság ugyanis, mely némely választókerület közt fennáll. De ez az aránytalanság csakis az egyes városok közt mutatkozik, — vagyis a rotten borough-k és a nagyobb városi kerületek közt. Ezek a hiányok azonban még 1848-ból erednek s Kossuth Ferencnek legjobban kell ismernie azt, aki 1848-ban a választókerületek beosztásánál, valamint az eltérő és igazságtalan census megállapításánál főtényező volt. De ne elemezzük, hogy mi volt ennek oka és célja. Fogadjuk el azt az álláspontot, hogy ezek a hiányok feltétlenül helytelenek és igazságtalanok. Ámde akkor is mi a konzekvencia, amit ebből levonni kell? — Bizony nem az, hogy tebtát az obstrukció a parlamenti többséggel szemben jogosult, hanem az, hogy ezeken a hiányokon is segíteni kell. S ha Kossuth Ferenc ezt a konzekvenciát vonja le; — csatlakozunk nézeteihez. Ha ellenben azt a konzekvenciát akarja levonni, hogy mentegesse ezzel a kisebbségi erőszakot, akkor nemcsak publicisztikai, hanem pártvezéri reputációjával is merész játékot üz.

Mert nincs ebben az országban olyan matematikus, aki a mai szabad választási rendszer és eljárás mellett bebizonyíthatná az egyes kerületek aránytalanságaiból, hogy akár a nemzet, akár a választók többségének kifejezése meghamisítható legyen. S ezen a faktumon épp úgy megdőlné a Kossuth Ferenc minden okoskodása, — mint amilyen jogosult volt tizenhárom év előtt az akkori ellenzéknek az az álláspontja, mely a régi választási rendszerrel kapcsolatban mutatott rá ugyanarra a hipotézisre, amelyre ma elkésve és teljesen más viszonyok közt mutat rá Kossuth Ferenc.

De ha a Kossuth Ferenc meggyőzésére

TÁRCA

A naphoz.

Hiszek egy istent: a napot.
Ez öröktől sugárzó csillagot,
Forrását minden büszke fénynek,
Mik gyújtva, fenn, lobogva égnek,
Királya ő az égi boltnak,
Ha jön, eltűnnek úgy a holdak
És elenyésznek a kis csillagok...
Más fény nincs ott, ahol a nap ragyog!

Ami virága van csak a tavasznak,
A levelek, mik a fákon fakadnak,
A szántóföld acélos, tiszta magja,
Az őz gyümölese, a bor lángzamatja,
A végtelen, hatalmas tengerek,
A róna, hegy, ember, nem járt berek,
Tőled vette a színt, illatát,
A te erőd egy csöppje hatja át.

Ó ha egy reggel várának mind hiába
S nem áradna többé fény a világra,
Meghalna lassan itt lenn minden élet
És elhervadna a dal, a művészet,
Leszápna az arcek rózsapírja,
Minden színek, fénynek az lenne sirja,
Meghalna minden hit és szerelem,
Gyász lakoznék a földi téreken.

Nem volna munka és nem volna pompa,

Hajó nem szállna a tepsed habokra
És véget érne minden küzdelem,
Mi forrongott sok, sok évezreden,
Álom se kelne többé a szivekben,
És halványodnék a holdfény színtelen...
Ó jaj! s megállna ez a gyönyörű
Örök időkre kézzel óramű.

Te vagy az isten! mert te vagy az élet,
Te vagy a kezdet s te a végétélet,
Ó tűz le hát a földre, a nyomorra,
Sugaraid áraszd az szét ragyogva,
Világítsd meg az elmét s szíveket,
Légy úr az éji, rút rémek felett,
S add, hogy a föld, a búzát termelő,
Anyja legyen és ne csak temető.

Pásztor Árpád.

A mikróbák.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Luigi Capuana.

A mikróbákról kezdtek beszélni.
— A kérdés sokkal fontosabb, sem hogy így egyszerű beszélgetés közben ki lehetne fejteni, — mondotta Maggiori doktor — azonkívül el is vesztettem egy kicsit a kapcsolatot a tudományos világgal; hallom, megfigyelem, mit csinálnak a többiek, de beleavatkozni nem igen tudok többé. A véleményemnek semmi értéke nem volna. Az őregséggel együtt nemosak az izmok és a csontok ereje, hanem az agy is megőrülök. Bizonyos új eszméket az ember nem tud már befogadni,

felfogni; ugyszólván hirtelenül áll az ember a tények megdönhetetleniségével szemben. Egyébként, ami a mikróbákat illeti, elmondhatok egy kis történetet:

Cavaliere Carmine Sferiazzo — képviselője a választása körül kifejtett buzgóságért a Stella d'Italiat szerezte meg neki — nem volt lángész, hitemre nem volt az! De kétségtelenül derék ember volt.

Sokat olvasott azokról az átkozott kis élőlényekről, amelyek most mindenütt találhatók, de amelyekről néhány évvel ezelőttig senki semmit sem tudott. Mint okos ember, aki a tödítésekben nem hisz, időszerű gondot nem csinált magának ezekből az állatocskákból.

Azért hát a háziiorvosához fordult.
— Mit is jelentenek voltaképpen ezek a mikróbák? Lehet-e az újságoknak hinni?
— Hát ön éppen olyan tudatlan, mint a paraszok?

— Világosítson fel, magyarázzon meg mindent; hiszen csakis ezért jöttem el.

De a tudomány embere ahelyett, hogy felvilágosította volna, egyenesen megrémítette.

— Miliószámra hamuszögnek! A vízben, a földalékban, a kenyérben, a virágokban, bennünk is, a fogak között, a körmünk alatt, a beleinkben, a levegőben, amelyet beszívunk! Még a paradicsomban is! — fejezte be az istentelen ember.

Ennél a szónál a cavaliere bizalmatlanul csóválta a fejét, meg lévén győződve arról, hogy az orvos szándékosan túzott, hogy megrémítse.

Egy napon azonban, amikor az a gyalázatos doktor Sferiazzovval az utcán találkozott, karonfogta és elvitte magával a dolgozószobájába.

— Akar-e mikróbákat látni?

— Hol vannak?

— Itt.

nem volnának elegendők ezek az érvek, hát bizonyára sokkal meggyőzőbbek ezeknél azok a tények, melyeket ma is tapasztalhatott.

Mert Kossuth Ferencnek volt alkalma látni azt a többséget, mely a régi választási rendszer alapján keletkezett, — s van alkalma látni a jelenlegi többséget, mely a szabad választásból jött létre. Méltóztassék összehasonlítani e két többségnek magaviseletét s főként a mai manifestáció alkalmából.

Az a többség, melynek férfias energiáját, önértetét és erkölcsi súlyát volt alkalma tapasztalni ma az ellenzéknek, igenis tudatában van annak, hogy ő a nemzet többségének törvényes kifejezése. — S ugy, amint ez a többség megvédte ma Széll Kálmánt a kisebbségi erőszakkal szemben, ugy, amint ez a többség sikra szállt ma a parlament szótárszabadság mellett, — ugy a régi többség sohasem tudott fellépni.

Ez a tény tehát megdönti a Kossuth Ferenc hipotézisét és megdönti azokat a reményeket is, melyeket némelyek ugy a parlamentben, mint azon kívül az obstrukció sikeréhez kötnek.

Az az óriási győzelem, melyet ma ennek a többségnek az élén Széll Kálmán aratott, s az a lelkes és odaadó támogatás, melylyel ez a többség exponálta magát ma, példánélküli a magyar parlament történetében. — Az az ováció, melyben ma a többség Széll Kálmánt részesítette, nem volt „rendezve“, hanem oly elemi erővel tört ki, hogy megrendült bele az ellenzék minden árnyalata.

Beteljesült tehát, amit az ellenzéknek számtalanszor jósoltunk, mikor az obstrukcióba és a heccok csinálásába belekezdett. Beteljesült, hogy az ellenzék összes reményei és számításaiiban csalódnai fog. Mert ha az obstrukció ugyanaz is, ami négy év előtt volt: *de a helyzet nem ugyanaz.* Az obstrukció nemcsak hogy szétörni nem fogja a többséget, hanem teljesen össze fogja olvasztani. S ez a többség meg fogja védelmezni az alkotmányt és a parlamentarizmust a kisebbségi erőszakkal szemben, bármí történjék is.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, március 23.

Akik valamennyire tájékozottak a parlament lélektanában, biztosra merték venni; hogy a szombati vihar ma legföljebb nagyon tempított kiadásban fog kiújulni. A szombati tombolás kifárasztotta az ellenzékét, azonkívül harminchat óra mult el azóta vér nélkül. Mindez meglehetősen leütötte az indulatokat és a mai ülés olyan csendes hangulatban indult meg, hogy éppenséggel nem lehetett a szombati konventesdi folytatásának mondani. Az ülés első fele majdnem zavartalan békességben folyt le; csak a déli órákban kezdtek ismét viharozni a kedélyek és azután egészen három óráig elég sűrűn kergettek egymást a hangos jelenetek; sőt szinte szünet nélkül zugott, forrongott az egész Ház; de a szombati rekordot meg sem közelítette. Egészben véve inkább volt ma az egésznek parlamentformája, mint tegnapié. A szónokok — Barta Ferenc, Nessi Pál, Buzdth Ferenc, Mezőssy Béla, Rákosi Viktor, Lengyel Zoltán — szépen, rendben szónokoltak, valamennyien a pénteki véres eseményekről; hallgatták őket fáradtan és unatkozva; itt-ott egy csomó közbeszólás — mátezek is unalmasak, mert csupa szombati főzet, fölmelegítve — azután a rendes déli szünet — több szünet nem is volt ma egész nap — és a szünet után egy színtelen, kurta „tanuvalomás“, az Eitner Zsigmondé — és erre, ugy egy óra tájban megkezdődött az ülésnek az a része, amely megkülönböztette a rendes, hétköznapi ülésektől.

Jócskán megtelt a félkör, amely előbb meglehetősen kiürült — Eitner urnak sohasem volt ekkora hallgatósága — és mindenféle az a feszkelődés mutatkozott, amely az érdekes dolgokat szokta megelőzni. A szünet alatt ugyanis elterjedt a híre, hogy a vajda beszélni fog. Már szombaton is itt volt, de akkor elkésett a jelentkezéssel. Ma aztán jelentkezett és türelmesen kivárta, míg rákerült a sor. Rendes testőrsége ma különösen megszaporodott. Maga Beöthy Ákos is előzenykedett:

— Gyere ide, Károly, az én helyemre, itt jobban halunk.

Eötvös Károly elfogadta a meghívást, elfoglalta a Beöthy helyét a balközép első padjában. Ami különben egészen felesleges volt, mert Eötvös Károlyt mindenünne meghallják és mindenütt szívesen hallgatják. Ma is hálás hallgatósága volt az egész Ház. Az ő aranyos humora kiengeszteli az ellenteleket is és derít árszt meg a legkomorabb pillanatokban is.

Ma különben kevésbé volt derült a szokottnál; mintha csak szándékosan kerülte volna az ő hatáskörbe legfőbb eszközét; és így a hatása sem lehetett akkora, mint rendszeren.

Azt fejtegette, hogy nem elégszik meg a Rudnay felfüggesztésével, sem a vizsgálattal, amit a miniszterelnök emlegetett. Minek az a vizsgálat? Minek jegyzőkönybe foglalni egy nagy csomó hamisságot? Az igazi okot ugy sem fogja

kideríteni semmiféle vizsgálat. Az igazi ok nem a rendőrség. Kossuth nevének üldözése volt ez. Azoknak a dolga volt ez, akik nem akarják, hogy Kossuthra emlékezzenek.

Mindezt végesvégig nagyon komolyan fejtegette a vajda, csak itt-ott fűszerezte egy-egy vídám ötlettel, ha sikerült elkápnia egy kínálkozó közbeszólást. Nem is igen volt sokáig sem intenzívebb taps, sem intenzívebb közbeszólás. Csak a végfelé, mikor a jó, becsületes szélbali nevére nevezte azt a bizonyos Kossuth-üldöző Habsburg-irányzatot, akkor zugott fel a szélsőbalról hosszas, viharos taps és másfelől viharos tiltakozás. Mikor pedig a vajda leült, egészen különös dolog történt. A néppártról ugyanis egy szöke ifju dühösen odafordult hozzá és percekig kiáltozta:

— Mit védél Rudnajt? Mert a Bánffy embere?

A vajda böles nyugalommal vállalt vont és nem felelt az illetéktelen rendreutastásra. Ellenben Olay Lajos haragosan tiltakozott az inszinuáció ellen:

— Nem tetszik, ugy-e, hogy a bécsi irányzatot emlegetik? Neked a bécsi irányzat kell, mert klerikális vagy!

És történtek még apróbb összekocodások, amelyek meglehetősen felpaprikázták a hangulatot, ugy, hogy Széll Kálmán, mikor felállott, hogy Eötvösnek válaszoljon, csak néhány perc mulva tudott szóhoz jutni. A szélbali ifjuság megint megróbbálta, hogy olyanféle szónát csináljon, mint szombaton; de a jobboldal impozáns erővel és melegséggel tüntetett vezére mellett, s ez frappirozta az okvetetlenkedőket. Még frappánssabb volt azután, mikor a miniszterelnök emelt fővel és emelt hangon tiltakozott az olyan gyanúsítás ellen, miutha akárcsak a kisujját is megmozdítaná olyan irányzat érdekében, amely a Kossuth Lejos emléke iránt megnyilatkozó nemzeti kegyeletet el akarja fojtani, és önértettel utalt az évszázados Kossuth-ünneppel szemben való magatartására. Zugó taps rengette meg a falakat percekig és Lengyel Zoltánok csufoldása sehogyssem bírta megerőltetni a többség lelkes demonstrációját.

A szélsőbal azonban kezdett mindinkább kijönni a sodrából és most már a néppárt is kezdett asszisztálni, élén Rakovszky Istvánnal, aki ma végre megjelent. És mikor Széll Kálmán az eddigi vizsgálat néhány adatát kezdte ismertetni, különösen mikor az egyik halott vallomását olvasta fel, ujra egész féktelenséggel kitört a vihar, tombolás, padok verése, siketítő kiáltozás, dühös öszszeszóllalkozások, rémitő kavardás akasztotta meg néhány percre a szónokot. Rakovszky sietett utánozni Beöthy Ákos szombati ötletét és szót

Az orvos egy üvegesövet állított fel előtte, amely alul ujnyira gelatinál volt megtöltve; azután felszólította a cavalieret, hogy egy asztalhoz üljön, amelyen mikroszkóp állott, és beavatta a láthatatlan bierodalmanak titkaiba.

— Ime láthatja, hogy ugrálnak ide-oda azok a kis fekete valamik? Harmincezerszer vannak megnagyvitva.

— Miféle mikróbák ezek?

— Tífusz-mikróbák.

A cavaliere felpattant a székéről. Hát meg akarja-e őt ölni, vagy legalább is betegg akarja-e őt tenni ez az ember, hogy aztán az az élvezete lehessen, hogy meggyógyítja?

— Nem szabad ilyen tréfákat csinálni, doktor.

— Hiszen semmi veszedelem sincsen.

Nyilván ugy is volt, mert különben nem mozgatta volna ide-oda a doktor a gelatint. Mindazonáltal nem volt egészen megnyugodva Sferlazzo, ámbar a doktor tetőtől talpig megfeeskenedte higanyklorür-oldattal s meghagyta neki, hogy a kezét is megmossa ezzel a folyadékkal, miután maga is megtette ezt.

Aznap éjszaka egy pillanatra sem hunyta le a szemét a szegény cavaliere.

— Vizsgáljuk meg ezek a dolgok józanul — mondotta magában. — Ezek az orvosok, ezek a tudósok többé-kevésbé kuruzslók; megpróbálják, hogy elhitessenek velünk valamit, mert meg vannak győződve, hogy mi, tudatlanok, nem hazudtolhatjuk meg őket. Hát nem akarta tegnap is elhitetni velem az a professor, hogy a földnek a naptól való távolságát milliméternyi pontossággal sikerült megállapítani! Talán mérnököket küldtek fel, hogy kimérikék ezt a távolságot? Mesebeszéd! Piaci lármázás! Aztán meg, hogy a csillagok fényének tiz-, tizenöt-, huszezer

évre is szükségük van, hogy hozzánk eljusson! Talán passzusa van erről? Mesebeszéd! Tódítások! De ezek legalább ártatlanok, de a mikróbáknak a históriája! . . . Ej mit, az orvosok csak a maguk előnyt keresik ebben is. Ha semmit sem értenek a betegséghez, akkor odavágják az ember arcába: „Mikróbák!“ kivonják magukat minden felelősség alól és ránk bizzák, hogy vigyázzunk, óvatosak legyünk! . . . És hogyan volt azelőtt? A világ mégis csak fennáll már néhány évszázad óta . . . Hol voltak akkor a mikróbák? A jó isten talán az orvosok kedvéért teremtette őket most? Ez mind csak mese és reklám! . . . És mégis ki tudja? Hiszen saját szememmel láttam őket, azokat a csupf tífusz-bacillusokat!

Egész éjszaka forgolódott az ágyában, ezt hajtogatta szakadatlanul: „Vizsgáljuk csak meg a dolgot józanul.“ De hajnalra sem tudott kisütni semmit sem a borzalmas baktériumoktól való féltében.

Mi történt? Egy hónap mulva megbetegedett tífuszban.

— Ó doktor, gyógyítson meg, ha nem akarja, hogy meg ne állkozzam a síromban.

— Igen, majd meggyógyítom, — felelte szitkozódva a doktor. — Es ne beszéljen örült-ségeket.

Negyvenfokos láz! Lázálmában azt képzelte szegény cavaliere, hogy felfalták azok a fekete bacillusok, amelyeket a mikroszkóp üvegjén át látott. Alomkór, levertség s minden egyéb baj, amely a tífusszal jár. Néhány világos pillanatában a cavaliere Deprofundusokat és Requiemeket mormolt és ellenséges pillantásokat vetett az orvos felé, akiben még volt annyi szemérmotlenség, hogy így szóljon:

— Most tul vagyunk a veszélyen.

Csudamódra menekült meg a cavaliere a

haláltól, de egyszersmind egészen más ember is lett belőle.

A tapasztaltak után mindenütt ott látta azokat a mikróbákat, amelyeknek a létezéséig addig nem hitte, és az élet örökös gyötrelme lett reá nézve. Házában, ahova addig legföljebb egy-egy kölcsön kért Montepin-, vagy Merouvel-regény juthatott, most újságok, röpiratok, orvosi szaklapok, nagy illusztrált kötetek halmozódtak fel, mind mind a mikróbákról szólók, amelyekről övni akarta magát, ameddig csak lehetséges.

Minden lépését tudományosan szabályozta. Karbólsav és más fertőzőszerek illata áradt a kevés halandó felé, aki engedélyt kapott arra, hogy a házba belépjen.

Barátainak nem nyújtott kezet, sem bucsuzásakor, sem megérkezéskor nem csókolódzott. Még a barátinője iránt is megszüntette a gyöngédség jeleit.

— Mától kezdve semmi csókolódzás. Nem akarom, hogy mikróbák ragadjanak rád. Ő, te nem tudod, milyen borzasztó az.

Igen, óvatos volt, de le is soványodott és megsárgult, mint valami gyöker. Ő, aki azelőtt a vasat is megemészttette, annyira lesoványodott a sok rendszabály következtében, hogy semmit sem tudott már megemészteni. Bátoratlan lett és nem küzdött már olyan bizalommal a mikróbák ellen, mert olvasta, hogy ha meg is öli az ember az egyfajta mikróbákat, a többieknek csak nagy örömet okoz, mert azok aztán annál gyorsabban szaporódnak. A szerencsétlen cavaliere elspádt, mikor a különböző orvosi lapokat olvasta, és panaszkodott amellett, hogy azt a sok irkafirkát nem is lehet jól megérteni, ugy hogy csak a kétségbeesés vár az emberre.

Harc ember ember ellen! De harc láthatatlan ellenség ellen s az ember nem tudja bizonyosan, ki győzött és ki van leverve!

kért a házszabályokhoz. A jobboldal viharosan lezuga és az elnök lecsöngette. A csend nagynehezen mégis helyreállott és Széll Kálmán befejezhette beszédét, amely a szabad- elvűpártból ismét olyan lelkes, hosszas, meg- jóval töetszéd váltott ki, mint szombaton. *Eötvös* Károly újra felszólt személyes kérdésben és néhány percre ismét csend volt; figyelt az egész Ház. Kissé tulmunt ugyan a személyes kérdé- s hátárain, de ezt a vajdának szívesen megbö- csátotta mindenki. Elvélgre szívesebben hallgatják az emberek *Eötvös* Károlyt kétszer, mint Lengyel Zoltánt egyszer. *Eötvös* öntudatos humora után az öntudatlan humorok egy kedves epizódját pro- dukálta *Rakovszky* István. A miatt panaszkodott ugyanis, hogy valaki a tulsó oldalról az iment *fenyegető mosdulat*ot tett. Gróf *Apponyi* erre általán- osan helyeslős közben jelentette ki, hogy nagyon örvend, hogy *arról az oldalról* történt ilyen felszó- lalás. Igyekezzék csak *Rakovszky* ott olyan irány- ban hatni, hogy ilyen jelenetek ne tegyenek, amott majd csak talán erre segítséket.

A végén volt még egy kisebbrendű szócna, de ez már csak tréfaszámba ment. Ugyanis báró *Kaas* Ivor sürgős interpellációt jelentett be a tegnapi szocialista-gyűlés dolgaiban, de háromnegyed háromkor ő maga kérte, hogy halasztsák hol- napra. A jobboldal évődött egy kissé:

— Ma!

— Hiszen sürgős!

Végre is *Kaas* visszavonta interpellációját márról, azzal, hogy majd újra bejelenti holnap — sürgősen.

A képviselőház ülése március 23-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Pócs* Sándor, báró *Fer- jendy* Géza, *Láng* Lajos.

Elnök jelenti, hogy báró *Kaas* Ivor sürgős inter- pellaációt je entett be a tegnapi szocialdemokrata gyűlés tárgyában; jelenti, hogy napirend előtt tőbben szót kértek.

(A tüntetések.)

Barta Ferenc borzalmasnak mondja a pénteki eseményeket.

Fap Zoltán: Mi lesz Rudnayval? (Zaj a szélső- baloldalon.)

Barta Ferenc: Gyalog- és lovasrendőrök mind- den felszólítás nélkül nekirentottak a közönségnek, ütöttek, vertek mindenkit a közönségnek, 8—10-en körül- rogtak s megverték. Három órabosszat kergettek a járókelőket. Szigorú megtorlást követel. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Buzáth Ferenc a néppárt állásfoglalását ismer- teti. Sokan a szabadelvűpártion csodálkoztak a néppárt viselkedésén, hogy a szélsőbalat aközönségben támogatják. Holott az egész képviselőháznak egyhangulag tel kel-

Megadással viselte a sorsát, került minden- kit és egyedül élt, mint egy kutya.

— Nos, cavaliere, mi az, hogy sohasem le- het látni? Mi baja? Nem érzi jól magát? Hiszen irlgalmatlan színben van!

— Ön boldog, mert tudatlan! — felelte a boldogtalan.

— Hja igen, az a bizonyos história a mikró- bákrról!

Mindenki tudott a rögeszméjéről és az embe- rek a szeme közé nevettek.

Egy szép napon azonban csak látják, hogy a cavaliere megyen serenén és jókedvűen a piacon és vásárol be nyakrafőre: fűzeléket, gyü- mölcsöt, halat, húst, kolbászt, téztaacikot, kon- zerveket, mustárt és egy hordócska bort, abból a jó vörösből!

Megbolondult?

— De mondja csak, cavaliere, mit jelentsen ez?

— Ej, a tudomány! A tudósok a tudomány romlására vannak csak!... Mikrobák? Bizonyára, uraim. De várjatok és tanulmányozzatok jobban a dolgot uraim, mielőtt a világot fölfedezétekkel megzavarjátok. Végre is megjön valaki, aki min- dent rendbe hoz... El fogok utazni, hogy kez- det csokoljak annak, aki „A mikrobák működése az emberi szervezetben” című röpiratot írta.

No lám, mint locsog az ostoba cavaliere. Most mintha az ellenkező végletbe csapott volna át.

Hétből-hétre hirdette az új evangéliumot és valóságos tréfalokozva beszélt a baktériumokról, amelyek a fogal közt, a körme alatt, a beleiben, a véreben, a csontjaiban lakoznak s amelyeket táplálnia kell, hogy a jóindulatukat megnyerje; most már meg volt győződve arról, hogy az em- ber nem más, mint mikrobák fészke, amelyeknek meg kell adni a kellő táplálékot, ha jól akarjuk érezni magunkat.

lene szólnia a közsabadság megsérése ellen. Be van bizonyítva, hogy a rendőrség túllépte diszkre- cionális jogát s rendtelenséget csinál. Azt mondják, hogy a tüntetők köveket dobáltak. Nem mindig voltak ily érzékenyek a kődobások iránt. Emlékeztet a tavalyi szocialista gyűlésre, midőn ablakokat vertek be rend- őri asszisztencia mellett. Kiközben gyantáját leezi ki a felett, hogy nem a lipótvárosi Bánfiyástik csinál- ták a miniszterelnök ellen az egész rendőri vereke- dést. Bizonyítja, hogy Bánfiy elnökke választották a Lipótvárosi Kaszinóban, pedig politikai erkölcsi ha- lottat feltámasztani nem lehet.

Mesziényi Pál: Fogadjunk, hogy még minisz- ter lesz Bánfiy!

Buzáth Ferenc: Be van bizonyítva, hogy Rud- nay képtelen a rendőri ügyek vezetésére. (Zajos hely- eslés a bal- és szélsőbalon.)

Rakovszky István: Veszélyes ember! *Buzáth* Ferenc szigorú megtorlást kér. *Neszl* Pál két tényt konstál. Ez a két tény az, hogy a miniszterelnök, midőn (tesült azon véreng- zésekről, amelyek nyomában vannak, a főkapitány- nak egy egészen korrekt rendeletet adott ki. A mi- niszterelnök ülem halatára azt mondotta: „Méltósá- god köteles a rendet ientartani Figyelmeztetem azon- ban, hogy a törvény korlátain belül marad on és senkit ne provokáljon.”

Gál Sándor: De négyzemköt egyebet mon- dott nek!

Neszl Pál: Hogy négyzemköt mondott-e va- lamit vagy nem, azt nem tudom.

Széll Kálmán miniszterelnök: Hiszen én elmen- tem, önököt ott hagytam!

Neszl Pál: De nincs okom és nincs jogom *Széll* Kálmánról feltételezni...

Széll Kálmán miniszterelnök: Hiszen elmentem előbb, mint önök! Ezt tessék megmondani! (Zaj.)

Neszl Pál: Éppen most mondom, hogy nincs okom és nincs jogom...

Széll Kálmán miniszterelnök: De nemcsak az, hanem én előbb elmentem mint önök! Önök ott ma- radtak utánam! Ami Rudnayval beszéltem, azt az önk jelenlétében tettem azután elmentem, önök pedig ott maradtak!

Neszl Pál: A rendőrök nem emberek, hanem vadállatok voltak.

Elnök: Ne tessék távollevőkről így nyilatkozni. (Nagy zaj és elmentmondás a szélsőbaloldalon.)

Neszl Pál: Az Ersebét-köruton mint a kopók hajszolták a tömeget. (Zaj.)

Böthy Akos: Saát s: emémmel láttam!

Neszl Pál: A rendőrkapitány nem volt a hely- szinen. Sőt mikor a lakásán keresték, eltárgadta magát.

Kubik Béla: Ebnjt, mint egy vénasszony! (Zaj.)

Neszl Pál a főkapitány fellégitészetét követeli.

Kubinyi Géza: Még fel is akaszuk talán? (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Szolidaritást vállal vele. Szégyelje magát! (Zaj.)

Mesziényi Béla olvasta, hogy Ausztriában mut- kor azt mondták, hogy Magyarország barbár állam. Akkor megbotránkoztok, de most belátja, hogy az osztrák szónokok igazra van. Elmondja az Ersebét- köruton történetek Ostrom alá vett a rendőrség egy házat. Szólv megkérdezte a kapitányt hogy miért tör- ténik az? A kapitány azt felelte, „Megdobták követel s mindenkit letartóztok e házbán. Felsőbb parancsom van, hogy mindenkit szétverjék”. Nem is nisz, hogy köveket dobáltak volna mert a egyetemi ifjaknak Teil Vilmosnak kellett volna lenniök, hogy üvegtábla bezu- zása nélkül dobáhattak a sötétben. Szólv meggyőző- dése, hogy Rudnay uttsíva lett a miniszterelnök

Most, hogy tudományosan táplálta a mikró- bákat, amelyek semmi egyebet nem kívánnak, mint azt, hogy jól bánjanak velük, megint hiszi kezdett, rözsás és erős lett s rancos bőre ismét kisimult.

— Ezt a nyálka-mikrobáknak! Ezt a vér- mikrobáknak! Ezt az ideg-mikrobáknak! Ezt az izom-mikrobáknak! Ezt a csont-mikrobáknak! Igen, uraim, a csont-mikrobákról is kell gondos- kodni.

Es minél többet nyeltek el a mikrobák, annál jobban érezte magát; minél inkább érezte öket magában hemzsgeni, annál jobban örült a kedves kis barátok jelenlétének. Igen, barátai vol- tak. Erette dolgoztak, érette küzdöttek, elpuszti- tották az öt kívülről támadó ellenségeket. De hogyan is állhattak volna ellent, ha nem lettek volna olyan számosak! Néhány ostoba tudós pedig hadat üzent ellenük és azt kiáltja: Halál a mikrobákra! Ellenkezőleg, azt kell kiáltani: Élje- nek a mikrobák!

Egy napon egy tréfás ur azt kérdezte a cavaliertől:

— Ugyan oktasson hát ki bennünket a mód- szerere, hogyan kell táplálni ezeket az állatákat.

Arra a cavaliere meghívta a tréfálkozót ebédre és aztán megmagyarázta:

— Ezt a nyálka-mikrobáknak! Ezt a... S ugy evett ekközben, mint valami kiéhezett farkas, és ivott, ivott és újra, meg újra ivott. Mindezt a kedves kis barátok kedvéért!

Végül felállt s fölemelte a szünlített telt poharat, hogy tösztöt mondjon. De ingni kez- dett, karja lehullott, a nyelve akadozott.

— Viva... i... micro... o... bi!... — dadogta és legurult az asztal alá.

által a rend békés fenntartására. De az a kérdés, hogy Rudnay átadta-e közegeinek a parancsot. Ha nem Rudnaynak kell buknia ha igen, bünhődjék az, ki az utasításoknak nem engedelmessékedett. (Általános helyeslés.) Visszatérve a miniszterelnök szavaira, jo- gosnak tartja az ifjuság követelését a zászló kitűzése iránt. Vagy talán a helyett, hogy Kossuth sírjához zárandokoltak...

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem gátoltam öket! *Mesziényi* Béla: ... a bécsi kapucinusokhoz za- randokoltak volna? Bizonyára nem akadályozták volna öket ebben. Szólv azt tartja, hogy bizonyos körök rendelték el a vérengzést. Mert hiszen példa van arra, hogy valaki azért lett miniszterelnök, mert Kossuth temelése elől megszökött. A miniszterelnök azt is mondotta, hogy a parlamentből konventet csinálni nem enged. (Helyeslés jobboldalon.) A miniszter- elnök elkésést a nyilatkozattal. Mert már régen kon- vent az. Nem a Magyar nép akaratá történiök itt, hanem a többség. (Zaj jobboldalon.)

Ballagi Géza: Ez nem sikerült! (Zaj.)

Mesziényi Béla: Ha nem is sikerült, van anyai igazság benne, mint a miniszterelnök kijelentésében. A magyar nép józan, tisztességes, hát ki akar forra- da-mat? (Zaj jobboldalon.) Felkiáltások: Lengyel akar! Derültség.) Békéltető, mit legjobban bizonyít azzal, hogy három évtizeden át megtűrte a többséget. A szolgáltság konventje az, amit a többég rendszeresített. Kéri a miniszterelnök nyilatkozatát. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor mint szem- és fültanu szólv fel, annál inkább, mert fél, hogy az illetékes körök a rendőrség egyoldalú valomásának fognak hitet adni. Jellemző nemzeti ünnepeinkre, hogy a rend- őrség s a mentők adják meg külső képeinek egy részét. Elmondja a Magyar Színház körül törté- netek. A jelenlevő képviselők felajánlották, hogy a kis tömeget feloszlatják. Tóth Lajos rendőrkapitány erre a legmagasabb o-ból, amiről valaha egy teno- rista álmódott, kiabált, hogy ő maga mindenkit fel- oszlat. Később látta, hogy 30 lovas-és gyalogos rendőr megtámadta a tömeget. Szólvóhoz is odajöttek s egy rendőrtárat megkérdezte, hogy kicsoda? „Kép- viselő vagyok”. Erre következőleg informálta legé- nyeit: „Ez képviselő, ezt ne sértsétek, de taszáljátok- játok”. (Zajos derültség.) A rendőrök annyira neki- vadultak, hogy saját magukat is elgázolták. Bodát is egy ló rugta hasba. (Nagy zaj a jobboldalon.) Felkiál- tások: Nem igaz!

Széll Kálmán miniszterelnök: Maga Boda mon- dotta nekem, hogy követel dobták meg! (Zaj a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Hazdótt! (Zaj.)

Elnök: Ne tessék távollevőkről sértegetni!

Rákosi Viktor oslatkozik azokhoz, amiket *Mes- zsiényi* követel. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Lengyel Zoltán elmondja az esetet az Ersebét- köruton. (Zaj a szélsőbalon.)

Kubik Béla: Mit csinál a miniszterelnök? (Ngy zaj.) Ide figyeljen! Ne most informáltassa magát!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem *Kubik* urtól kérdezem, hogy mit csináljak. Ne terrorizál- jon! (Zaj.)

Gróf *Hudik* János: Igen, terrorizál! (Általános zaj.) Kikérjük magunknak! (Zaj.) Ez a szólássza- badság?

Kubik Béla: Nem terrorizáltam!

Elnök: Kétségtelen joga a miniszterelnöknek, vagy a miniszter uraknak, hogy hivatalos jelentése- ket itt a Házban vegyenek át. Ezen megütökzi nem lehet. (Helyeslés jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Szólvót is megtámadták rend- őrk, dacára, hogy tudták, kicsoda. Ekkor vágott meg egy rendőr. Az üzletkezők húzták ki az embereket, hogy elverjék öket. A mentők 14 kosoval 18 sebe- sültet vittek el a pártkörből. Vaszary mentőorvost is megkardapozták. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A minisz- terelnök háromnegyed 9-kor Rátay kérdésére teleo- non utján azt válaszolta, hogy intézkedni fog, 10^{1/2} óra- kor 25 képviselő ellen atakot vezéreltek a rendőrök. Vázasnyí Visontai képviselő kicsiába ült s ugy me- nekült meg. Többt ^{1/2} től egynegyed 11-ig meg azt sem tudta elrendelni a miniszterelnök, hogy a kép- viselők épsége biztosítsassék. Az Alsó-erdősor egyik házának zárt kapuját feltörték s az udvaron be- szélget három jakó megsebesítették. A Gambirinusz- korcsmában eljásztottak a Himnusz s a Szozatot, mire egy közbiztonsági kapitány odarivalt a zenekarhoz: Hogy tudnak ily gyalázatos nótát ját- szani? (Zaj a szélsőbalon.) A kereskedelmi akadé- mia is meg azarta koszoruzni Kossuth sírját. Erre Szup- pán igazgató azt mondotta, hogy: „Nem engedi az intézet nívóját ily esemivel leszállítani.” Az ifjak erre március 20-án elénekelték a Kossuth-nótát, mire az igazgató nevelételeknek minősítette az ifjakat. (Zaj a szélsőbalon.) Egy orvos betegévez akart bemenni egy hába, azt is megkardapozták. (Zaj a szélső- baloldalon.)

Ivaska Oszkár: Az a kérdés, igaz-e ez? (Zaj a szélsőbalon.)

Molló Lajos: Csak az igaz, amit a rendőrség mond?

Folozner Jenő: Kormányparti képviselőket kellett volna megkardapozni. Másféppen beszélne- nek! (Zaj.)

Kubik Béla: Most vigyorognak! (Zaj jobboldalon.)

Molnár Jenő: Csinál on rendet az elnök! (Vi- haros zaj a jobboldalon.)

Elnök: Hisz azt tenném, ha a képviselők is tá- mogatának e törekvésben.

Lengyel Zoltán kijelenti, hogy az ifjuság joga- san cselekedett. Azt nem lehet büniöl leírni neki, hogy a Nemzeti Kaszinóra ki akarták tűzteni a fekete zászlót. Kossuth sírjához rendőrök kísérték ki a diákokat, hogy a temetőből kijöve elverjék öket. Olyan az, mint a választáskor, amidőn a kormány- parti választókat csak addig örik, míg lesvastak.

Asztán hagyják, hogy az ellenzéki választók egybe-
föbe verjék őket. (Zaj jobboldal és derültség.)

Domatlay Viktor: Szép elismerés ez saját vá-
lasztóiról (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Nem mondom, hogy meg is
vezik, csak azt, hogy megverhetik. (Derültség jobb-
oldali.) Nyelvbódítás volt. Büntető intézkedést sürget a
rendőrség s Rudnay ellen. Kérdi végül, hogy a mi-
nisterelnök tette jelentést a jószágos uralkodónak?
(Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla személyes kérdésben kér szót. El-
mondja, hogy az enki jogok tisztelők között nem az
utolsó. (Helyeslés.) Azért hevült fel, mert Gajary éppen
akkor informálta a miniszterelnököt, mikor Lengyel
Zoltán egy fontos esetet mondott el.

Gajary Géza ezzel szemben hivatalos köteles-
séget vélt teljesíteni, amidőn Lengyel egy adatát
a miniszterelnök tudomására hozta. (Helyeslés jobb-
oldali.)

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szűnet után

Eitner Zsigmond: Nem tudta nyugodtan nézni,
amit a rendőrség pénteken csinált. Ugy látszik Bécs-
nek akart a miniszterelnök szolgálatát tenni. Mert az
bizonyos, hogy a rendőrség provokáló módon visel-
kedett. Szólok is kérte a Wessely-utcaban Tóth ka-
pitányt, hogy ne bántsa az ifjúságot, de az gorombán
válaszolt. Ugy látszik, kitüntetés akart szerezni
magának.

Molnár Jenő: Belligyminiszter lesz.

Rákossy Viktor: Tóth Lajos államtitkár. Új kom-
bináció. (Derültség.)

Eitner Zsigmond: 1854-ben Albrecht főherceg
felhívta Rottenbiller polgármestert s felhívta, hogy
tekintettel ő felsége megjelenésére, rendezzen valami
meglepet. oloszt, meg ami a népek tetszését fog. Erre
Rottenbiller azt ajánlotta Albrecht főhercegnek, hogy
akasztassa fel Protmant, az olosz is, meglopó is lesz
s a nép is örülni fog neki. (Derültség és tetszés az
ellenzéken.) Szólok nem ajánlja ugyan Rudnay le-
lakasztását, de mindenesre felfüggesztést. Ez nem
kerülne semmibe s mindenki örülné neki. (Tetszés a
szélsőbaloldalon.)

Eötvös Károly: T. képviselőház! (Halljuk!
Halljuk!) a bal- és jobboldal. En azokat az
indokokat, amelyeket Eitner Zsigmond hangzottat,
azokat is, amelyeket előtte t. képviselőtársaim fel-
hoztak, helyeseknek elfogadom, mindamellett: nagyon
meg kell gondolnom, hogy megelégedjem-e azzal a
javaslattal, melyeket Eitner t. képviselőtársam éppen
most tett, hogy tudniillik a főkapitány felfüggesztésék
fel, gondolkodom kell, hogy elége-e ez abban a
helyzetben, amelyben vagyunk. Közvetlen szemléletből
én nem sokat tudok abból, ami március huszadikán
történt, későbbesen mentem haza, egy küldetésig várt
a lakásomon és felhívott arra, hogy győződjem meg
magam is személyesen - akkor lehetett éjféli 12 óra
után, negyed vagy félóra - hogy még akkor láthatok
jelenségeket, amelyek szomorúak, sajnálatosak, amelyek-
ben a törvény végrehajtására hivatott közegek éppen
a törvényt taposnak és az emberek jogát, szabadságát
és testi épségét bántalmazzák. (Igaz! Ugy van! a
szélsőbaloldalon.) Nem volt alkalom látni, legalább
már ott, ahol én megjelentem, semmiféle jelenet, ha-
nem azért gondolkozik azon, vajjon Eitner Zsigmond
javaslata elégséges-e itt, mert én voltam éppen abban
a nézetben vagyok, hogy hiszen nem azokról a ren-
dőrököl van itt szó első sorban, (Igaz! Ugy van! a
szélsőbaloldalon.) nem is arról a még szerencsétle-
nebb kapitányról és főkapitányról, akik oda vannak
állítva és akik rendelkezés alatt állanak és akiknek
oly rendelkezések adatnak ki gyakran...

Rákossy István: Bánffy nevezte ki!

Eötvös Károly: ... amelyeknek igazi okát és
végüljárték nekem tudják. Nekik el kell követni a jog-
talanságot, és erőszakot, el kell követni az összes
a kormányos és polgári jogok legsúlyosabb megsérté-
sét, holott ők arra voltak hivatva, hogy ha egyes
ember tenné ezt, ők ezt gátolják meg. Felírtam azon-
ban előttem az, amit előttem már képviselőtársaim
többel elmondottak, hogy ily dolgoknál oly napon
kell megőrtetni, amely napon Kossuth Lajos neve
van az emberek ajkán és szívében. (Igaz! Ugy van!
a szélsőbaloldalon.) Miért van ez hát így? Engem ez
a kérdés bánt, én ezt a kérdést szeretném a t. kép-
viselő urral szemben tisztába hozni. Március 20-ika
Kossuth Lajos halálának emlékeztető ideje lett az ország
népének, minden jó hazafinak lelkében és ez emlékeztető
dicső hatása alatt nemzetünk ifjúsága kegyeletes, hazafi
kötelességet teljesített, kivont a temetőbe. Ott ma-
radnia nem lehetett, haza kellett neki vonulnia és mikor
hazatért ment, újában a rendőrség megtámadta. Volt-e
a rendőrségnek oka, vagy nem, én nem keresem,
volt-e ürügye, vagy nem, én nem vitatom, az ifjúság
vonult haza a békés újján és öszszeládkozott a ren-
dőrrel. Miért találkozott össze? A jelentésben, mely-
ketek a miniszterelnök ur már felhozott és amelyeket
majd még fel fog hozni majd vizsgálati adatok lesznek
és ezek igazolják majd, hogy itt volt egy csomó
rendőr, amott egy másik csomó rendőr, egy-egy al-
kapitány, egy fogalmazó, egy kerületi kapitány és az
ifjúság a rendőröket bántalmazta. Azt derítse ki no-
kem a miniszterelnök ur, hogy miért kellett a ren-
dőröknek az ifjúság hazamondó újján lenni? (Helyes-
lés a szélsőbaloldalon.) Miért nincsenek ott olyan
napon, amelyik nem Kossuth halálának a napja?
Miért van azokon a napokon mindenütt rendőr,
ahol csak emberek látnak? Lássa, miniszterelnök ur,
azt mondotta, míg én azon a helyen leszek, addig nem
engedi meg, hogy ez a ház konventé alakuljon át.
Hát én nem tudom e szava alatt mit ér, mit jelent az
ő fellogása szerint a konvent és mit jelent az ő fel-
logása szerint az, ameddig ő ott leszek. Meglehet, egy
kalendáriumot, meg lehet egy kalendáriumnak csak a
12-ed részét jelent, de mindenesre veitnek szemben
ez bizonyos lenyegető kijelentés volt. Pedig erre oka
nem volt a miniszterelnök urnak, tehát hogy sém;
Kossuth-napján történt ez a szomorú cselekmény,

amelynek talán öntudatlan, talán öntudatos min-
denesire szerencsétlen közere volt a fővárosi
rendőrség. Parancsolója, rendezője - no majd
meglátjuk, a vizsgálatból mi stül ki - hogy az ki
volt. De Kossuth-napján volt. Miniszterelnök ur,
egy dolog bizonyos, hogy Kossuth halálának napját,
a születésének napját, nagy cselekményeinek napját
a napitárakból kitűrtülni nem lehet, sőt ha valami o-
sdátalos, valami megfoghatatlan hataiomnál fogva a
miniszterelnök ur meg tudná tenni, hogy a napitárak-
ból kitűrtülje mig magyar ember lesz itt mi körül-
tünk ebben a konventben, addig azoknak gondolko-
zásából, lelkéből kitűrtülni nem tudja! (Ugy van!
van! a szélsőbaloldalon.) Az a név és mindaz a nagy
nemzeti dolog, ami ahhoz a névhez van kötve, meg-
van. De hát mi van ahhoz köve?

Ivánka Oszkár: Ezt mind tudjuk! (Mozgás a
szélsőbaloldalon.)

Eötvös Károly: Mind tudjuk, nem új dolgot
mondok, de ha módomban van, minden alkalmat fel-
használok arra, hogy ismételve ismétljem: (Élénk he-
lyeslés a szélsőbaloldalon.)

Miniszterelnök ur, Kossuth nevéhez egy
nagy nemzeti mult egy nagy és - meg vagyok
róla győződve - egy örökké tartó nemzeti irány
van köve. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) addig is,
mig elérjük a célt, azon túl is, mikor már elértük
a célt.

En nem részletezem azt az egészet, ami ehhez
a névhez van kötve, az iránynak és a végósnak egé-
szét nem tartom szükségesnek fejtegetni, de bizonyos,
hogy ahhoz a névhez oda van kapcsolva a nemzeti
hadserög, oda van kapcsolva a magyar vezénylet a
katonaságnál, oda van kapcsolva önálló nemzeti gaz-
daságnak, hogy a magyar nemzet csak önmagáért
dolgozzék, ne másért; amit keres, önmaga élvezze és
ne más. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ahhoz a név-
hez oda van kapcsolva ennek a fajnak állami léte,
önállósága, dicsősége, boldogulása, gazdagsága. (Ugy
van! a szélsőbaloldalon.)

Papp Zoltán: Ezt az érzést nem lehet eltiporni.

Eötvös Károly: Ez van odaköve. Mikor azok
a különben nagyon szelid lelki egyetemi ifjak mégis
Kossuth-napján fekete lobogó alatt egy emlékező ko-
szorúval kimennek ahhoz a sirhoz, amelynek fejfáján
ez a név van felírva, akkor ők ennek az iránynak
hívei, ennek az iránynak akarnak szolgálatot tenni és
mintegy fogadást tenni arra, hogy amit ijjukorunkban
éreznek, amit ifju szívük lelkesülése eléjük tár, ahhoz
majd ha erőből és férfilepességhez jutnak, ahhoz
hívek maradnak, dolgoznak abban az irányban, amely
Kossuth nevéhez van kötve ez, amely örökké-örökké
nemzeti irány fog lenni! (Ugy van! Ugy van! a szélső-
baloldalon.) Már most a temetőbe be engedik őket
menni, mert a temető költállal van körülveve, be van
zárvá, oda be lehet az ifjaknak menni. De mikor ki
akarnak onnan jönni, akkor rájuk jogják, hogy tö-
megben jönnék. Tömegben! Egy kapu vezet ki,
10,000 ember van ott, az a kapu nem olyan széles,
ott kell kijönni minden embernek, Mindszentek napján
ötvenzár anyai ember jön ki a kapun és nem lo-
vagol ki a rendőrség. De Kossuth-napján, amikor
halála emlékeztetőnek tisztelői ki akarnak jönni a
kapun, akkor odamegy a rendőrség és beléjük lo-
vagol, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és azt
mondja, hogy ne csoportosuljanak. Magyarazza meg
nekem a miniszter ur, hogy ha egy pár ezer ember
a kerep-sí-utj temetőből egyetlen egy kapu ki
akar jönni, hogyan jöhet ki, hogyha nem csoport-
tosul? (Derültség a szélsőbaloldalon.) Magyarazza
meg ezt nekem a t. miniszterelnök ur? Léghajón,
vagy hogy és miként? S amikor kijön onnan, egy-
két utca vezet el. Tehát egy tömegben indul meg
hazatért addig, amíg erre vagy arra el nem oszik
és meg nem találja a maga helyét, addig tömegben
megy. Először 2000 ember, aztán 1500, aztán
1000 ember, utójjára két-három ember találkozik, aki
együtt megy és azt hiszem, hogy Eitner képviselő-
társam mondja, hogy akkor is azt mondta az a ka-
pitány, hogy ne csoportosuljanak. (Derültség a szél-
sőbaloldalon.) Mi ez? Ez nem a rendőrség dolga,
miniszterelnök ur, ez azoknak a dolguk volt, akik
nem akarják tűrni, hogy Kossuthra emlékezzünk.
(Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Pap Zoltán: Es ennek nem képes ellentállani
a kormány. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Nagy dolog
ez, t. miniszterelnök ur.

Ivánka Oszkár: Ezt még Bánffy nevelte be a
rendőrségbe. (Zaj és mozgás.)

Rákossy István: Ez igaz! (Folytonos zaj
balról.)

Elnök: Csendet kérek, ne méltóztassanak foly-
tonosan közbeszólni.

Pap Zoltán: És mindazok Bánffy módjára el-
fognak pusztulni. (Folytonos zaj.)

Elnök: Csendet kérek, t. képviselő
urak!

Eötvös Károly: Hiszen kérem, Bánffynak sok
kreaturája van, de a legrosszabb kreaturája a mi-
niszterelnök ur. (Tetszés a szélsőbaloldalon. Folyto-
nos zaj és közbeszólások.) Hát várjuk meg, tisztelt
képviseelőház, azt a hirtven vizsgálatot, hogy ki kezde-
ményezte. Hanem azzal a Kossuth nevéhez kötött nem-
zeti iránytal szemben áll egy másik irány, tisztelt
miniszterelnök ur, amelynek a célja az, hogy ne
legyen nemzeti hadserög, hogy ne legyen a hadserög
magyar, de töredékéből se legyen magyar vezény-
szó, ne legyen önálló magyar nemzeti gazdaság,
ne legyen a nemzetnek önállósága, ne legyen boldogul-
lása, ne legyen jóléte (Helyeslés a szélsőbaloldalo-
don), hanem mindent alkudjuk el, szerzödjük el,
kötözzük le Auszriával szemben. (Élénk helyeslés
a szélsőbaloldalon.) Ez az a másik irány, amely
most uralmot van és amelynek most szótogad az
a rendőrség és még az a főkapitány is, akir mint
hallom, Bánffy teremtett oda, arra a helyre. Ámbár
ismertem már egynehány főkapitányt, t. Ház és meg-
jegyzem, hogy a szeme-szája más mindegyiknek, de

bizonyos távolságban én közöttük különbséget nem
látok. (Általános derültség.)

Rákossy István: Ez igaz!

Eötvös Károly: Már most itt valaki közbeszólt
t. képviselőtársam szavaiba, midőn itt a saját tapaszt-
alatait elmondta és midőn egy szavahihető embernek
hozzátelt jelentéséről is referált, valaki közbeszólt:
„Hát igaz-e ez?” Ezt a közbeszólást én helyeselem,
mert hiszen végre is az a kérdés hogy mi igaz hát
mindezekből. Hát a t. miniszterelnök ur megbizosi-
tott bennünket arra nézve, de nemcsak minket, min-
denkit az egész világon, ifjúságot, küldöttséget, sajtót,
hogy ő meg fogja tartani a vizsgálatot. A hivatalos
élet rendszere szerint a vizsgálatot meg kell tar-
tani. De szinte merem azt állítani, hogy ne veszd-
jék vele a miniszterelnök ur. (Derültség a szélsőbal-
oldalon.) A hamisságot irtóztató tömeget ne foglajja
írásba, nem fog az érne semmit, mert az a legfőbb,
az az igazi, az a valóságos ok, amely mindezt elő-
idézte, az nem fog kiderülni. (Tetszés a szélsőbal-
oldalon.) Csak az fog kiderülni, hogy Pitti Jankó,
Fajankó közrendőr, vagy Pitti Jankó, Fajankó ka-
pitány (Derültség) itt vagy ott, tubuzógóságot követett
el. Azonban a oél érdekében ez semmi; ilyen tekin-
tet, olyan tekintetek, egyéb tekintetek, olyanok is,
amelyeket mi nem láthatunk, azt okoznak, hogy egy-
ket legjelmi utra, a másikat büntvádi utra tereljük,
egyiknek az ügye így intézték el, a másiké meg
amgy, majd máskor, más miniszterium alatt eszten-
dök mulva, ahogy szoktak már az ilyen hivatalos vizs-
gálatok történni. A hamisságot nagy halmazba gyűlik
össze azokban az adatokban. Talán kihallgatnak min-
den embert, kihallgatnak talán 1500 rendőrt, kihallgat-
nak talán 5000 timentőt: hiszen ha a t. miniszterelnök
ur igazságtól lojadjuk el abszolút igazságnak, hogy majd
megvizsgálja, akkor ezt mind meg kell tenni. Mikor
lesz ennek vége? Es kik azok, akik a kihallgatásokat
teljesítik? Aki terhelve lesznek. (Ugy van! Ugy
van! a szélsőbaloldalon.) de a főök ellen és a főök
tényezői ellen a vizsgálat nem fog megtartani. Kik
azok, akik Kossuth nevének tisztelében köztéren,
temetőben, uton-utfélen hazafini érzelmeiknek hangot
adnak? Kik azok, akik ezt akarják meggátolni és ezt
az érzést a nemzet szívében eltojtan? Azok ellen
vizsgálatot nem lehet teljesíteni, legalább a t. minis-
terelnök ur nem fog teljesíteni. En tehát sem a vizs-
gálatban, sem annak végkövetkeztéseiben meg nem
bizom, mert a tiszta tisztán áll előttem: Kossuth ne-
vének földözése volt az március 20-ikán. (Tetszés a
szélsőbaloldalon.)

T. Ház! Nem állítom, hogy itt nem lesz tárgya-
lás egyéb dolgokban, mig ez a dolog kellő megol-
dást nem nyer. En a magam részéről, és ezáltal
különbözöm igen sok elvtársamtól, nem találok a
megoldást abban, hogy egyik vagy másik rendőri
kötegel ellen ilye vagy olyan hivatalos eljárás köve-
teltetik.

Zboray Miklós: Éljen Rudnay! (Mozgás.)

Eötvös Károly: Ha a főkapitányunk a nyaka
beletörök, én örülni fogok neki. Ha valaha megérem
én azt, hogy aki a Kossuth nevének tisztelőt földözi,
a megyei hatóság, a magyar miniszterelnök a magyar
belügyminiszter egyszer igazán példásan megnyitja,
annak örülnék. De ha a t. miniszterelnök ur ide jön
azzal, hogy egy alkaptányt, vagy egy alfogalmazót
elbocsátott, vagy legjelmi eljárást alá vont...

Rákossy István: Es a főkapitányt!

Eötvös Károly: ... vagy a főkapitányt is, azt
én elégtételnek nem fogadom el. A miniszterelnök-
nek a jogát el nem ismerem soha - és senkinek
a jogát, - hogy a Kossuth-kegyelet ellen hadjá-
ratot intézzen mindenkor, amikor az a történet-
nek, a napnak, avagy az évnek esetlegéi szerint tel-
szinre és napirendre jön. (Élénk helyeslés a szélső-
baloldalon.) Azt nem engedhetjük meg. (Ugy van!
Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nekünk tiltakoznunk
kell ezen irány ellen, nekünk tiltakoznunk kell azon
Habsburgi irány ellen, amelyet a minap is a t.
miniszterelnök ur és közgei képviseltek. (Élénk he-
lyes és a szélsőbaloldalon. Mozgás a jobboldalon.) Ami
a törvényre, az eljárásra és az eljárás paragrafusaira
tartozik, ami a főkapitányt, vagy akármejjük köze-
gnek, vagy alkalmazottja visszaélésének kiderítését
illeti, ennek meg kell történnie, ám történjék meg: az
a köztörvény szerint való elégtétel, talán némi elégtel-
tétel azoknak, akik testi sérelmet szenvedtek. Kard-
csapás, vagy földözés, avagy eltiprás által; de a nem-
zetnek elégtétele az lesz, hogy ha mi megövjük azon
névhez kötött nemzeti irányt, a maga teljességében
(Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) és semmiféle
kormányának és kormányok iett álló hatalomnak azt
az irányt megszentégteleníteni nem engedjük. (Élénk
helyeslés és taps a szélsőbaloldalon. Zboray Mik és
és Olaj Lajos képviselők többször közbeszólnak.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, méltóztassa-
nak nyugodtan lenni. A miniszterelnök ur kíván
szólni. (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobb-
oldalon.)

Szűll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház!
(Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Zaj a szélsőbal-
oldalon.)

Papp Zoltán: Mi lesz Rudnayval? (Zaj a szélső-
baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Szűll Kálmán: Deára annak, hogy én a mult
szombaton a magam részéről ebben a kérdésben nyi-
latkoztam és megmutattam, - bár a konkluziót nem
vontam még le - hogy az éremnek van másik olda-
is, és megmutattam, hogy azoknak állításai mellett,
akik, bár jóhiszeműen, (Zaj a szélsőbaloldalon) mint
tanuk előadták a dolgokat, viszont hivatalosan meg-
állapított adatok alapján más jelenségek mutatkoztak
és a történet dolgok más színen állítottak elő; (Moz-
gás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a job-
oldalon.) de kijelentettem akkor, hogy én mindezek-
ből a konkluziót levonni nem kívánom, mielőtt az
egész tényállás a vizsgálat alapján minden rész-
letében megállapítva uncs, mert, gondolom, akkor
kell és csak akkor lehet tárgyilagos ítéletet hozni.

(Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Azok tehát, akik ezt bevárni nem akarják. Nézetem szerint, már eo ipso kevésbé tárgyilagos alapon állanak, mint én, aki itt a jóhiszemű előadásoknak hitelt a magam részéről keltségre nem vonom, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) de állítom, hogy azok, akik azon a zűrzavaros napon vagy estén ott jelen voltak és mindent vétek látni és hallani. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) nem láthattak és nem hallhattak mindent. (Nagy zaj és ellentmondások a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Kubinyi Géza: Hát mindent láttak? (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán: Mert az emberi dolog, hogy mindent nem láthattak. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát csak a rendőri jelentések hisz? Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Majd fogok egy pár szót erre vonatkozólag illusztrációit felhozni; nem akarom erről szólni, de most provokálva vagyok rá. Mondom, az igazi tényállás akkor lesz egészen megállapítható, ha az egész kérdés keresztülmegy a vizsgálón. Mindennek dacára a most történt felszólalás és a mai üléseleji Mezőssy Béla képviselő ur által hozott intézkedések folytán ma már ismét nyilvánkoznom kell. (Halljuk! Halljuk!) Azt mondja Eötvös Károly t. képviselőtársam, miért kell ezekben a dolgokban éppen Kossuth Lajos halála évfordulójának napján történniük? Azt mondja, hogy ő ebben egy irányt lát, azt látja, hogy ebben az egész kérdésben nem is arról van szó, hogy ki mit éppen járt el, hanem szó van arról az irányzatról, amely Kossuth Lajos emléke ellen fordul. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Mozgás. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Hivatkozva azokra, amiket a mult ülésen mondtam, és ha impudenciát akart lenni, vagy ha megismétlése annak a gyanúsítás-számba menő állításnak, amelyet a mult ülésen hallottam, úgy azt épp oly határozottan visszautasítom, mit tettem akkor. (Zajos helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Ha pedig nem ez akar lenni, hanem egyszerűen egy feltételezés, melyet Eötvös Károly t. képviselő ur a maga különben igen objektív, tárgyilagos és az előadást tekintve nagyon rokonszenves előadási módjában fejtegetett, akkor válaszul a következő: (Halljuk! Halljuk!)

Vizsgálja meg Eötvös Károly t. batáton önmagát és vizsgálja meg azt az érzést és felfogást, — bármilyen legyen az ma irányomban — amelyre 25—30 esztendő ismeretségnél folytán jogom van hivatkozni: vizsgálja meg és adjon választ magában a következő kérdésre: Imputálja-e nekem, hogy én abban az irányban csak a kistujjamat is emelém, vagy tennek bármit, ami a kegyeletnek a legitím határok közt való lerovását bármily tekintetben gátolná? (Hosszantartó, zajos helyeslés és taps a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki hát a bűnös? Zaj. Elnök ismételt csemet. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Nekem erre jogom van hivatkozni. (Elnök helyeslés és tetszés jobbról)

Rákosi Viktor: A legitím határoka sok minden belelír! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Bakowsky István: Bánffy megszűkött Kossuth temetőse elől!

Széll Kálmán: Jogom van erre hivatkozni nékem, akinek kormányá alatt csak öt-hat hónappal előbb folyt le Kossuth születése századi évfordulójának ünnepe. (Elnök helyeslés. Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Hát történt a mi részünkről bármi, ami Eötvös Károly képviselőtársamnak jogot adna arra, hogy ellenem ezt a vádat intézze? (Igaz! Ugy van! Elnök tetszés jobbról.) A törvényhatóságok az én főispánjaimnak az elnökelete alatt, (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) az én főispánjaimnak ünnepi beszédei mellett, az egész adminisztráció részvétele mellett tartották meg ezt az ünnepet. (Elnök helyeslés a jobboldalon.) Én alattam történt, hogy a főispánok — és tannagot tehetnek arról azok, kik az ünnepet rendezték...

Rákosi Viktor: Annál nagyobb kérdés, hogy most ki csinálta ezt!

Széll Kálmán: ... eljötték hozzám és megkérdezték: milyen módon fogok egyik vagy másik konkrét esetben viselkedni. És megelégedéssel távoztak tőlem, mert biztosítottam őket arról, hogy semmit sem fogok tenni, ami az ön emlékinnepon a kegyelet legitím megnyilatkozásának gátját vetne.

Gabányi Miklós: Ez a legújabb formula!

Széll Kálmán: Nem fogadom el, hogy a történt eseményeket, vagy az utcai zavargás, vagy a rendőrségnek az a benyulása bármily néven nevezendő összekötésben lenne Kossuth Lajosnak akár multjával, akár irányával, akár a kegyelettel, vagy akár-mivel. (Elnök helyeslés és tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kossuth Lajos irányzatának én igenis politikai ellenfele voltam és vagyok. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Elég szomorú! Zajos Halljuk! Halljuk! kiáltások a jobboldalon.) Amióda gondolkozik tudok, így éreztem. És volt idő, amidőn együtt harcoltunk Eötvös Károly t. képviselőtársammal azon irány mellett, amelyet én ma is képviselek. Nem teszek neki szemrehányást; ő legjobb meggyőződése, legjobb tudása, legjobb hite szerint megvalósította a maga nézetét. (Mozgás a szélsőbaloldalon. Tetszés jobbról.) Nem teszek szemrehányást, jogosítva volt rá. (Zaj a szélsőbaloldalon: Halljuk! Halljuk! jobboldal.) De engedelmemet kérek, jól tudja ő azt, hogy politikai irányzatom nem az, hogy Kossuth Lajosnak 1848 előtti nagy nemzeti műveit és munkálkodásait el ne ismerem; nem az akkor hirdett eszméknél vagyok én elonose. Én az 1837-iki alkotásoknak alapján állom, annak a politikának alapjára helyezkedtem, amely yvel szembeállította magát Kossuth Lajos, amely irányzattal meg is ütközött 1867-ben és melylyel megnyerték a nemzet többségének akaratát a meggyőződését. (Elnök helyeslés és tetszés a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Ennek az iránynak vagyok én igenis szószólója. (Elnök helyeslés és tetszés a job-

oldalon.) és rendheltelen híve. Merl azt tartom, hogy ez az irány az ország igazi érdekeit képviseli az ország, a magyar nemzet és a magyar állam igazi érdekeit szolgálja. (Hosszantartó lelkesült éljenzés és taps a jobboldalon és a középben. Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Rákosi Viktor: Nem arról van szó, hanem arról, hogy mi történt március 20-án! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Az elnök csemet.)

Széll Kálmán: Csak engedjék meg, hogy ki-magyarazzam magamat. (Halljuk! Halljuk! jobboldal. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Ennek az iránynak vagyok én tántoríthatatlan híve: (Éljenzés jobboldal. Mozgás a szélsőbaloldalon.) a kiengesztelődés irányának és politikájának, a kiengesztelődésnek, amely megfordított és az ennek alapján létesült alkotásoknak. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem arról van most szó! Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Hát csak meg kell magyaráznom Eötvös Károly t. képviselőtársamnak, hogy ő miben téved. Abban téved, (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) hogy ő azt hiszi, hogy a mi irányunk, hogy az 1837-iki politika, mely a nemzetet az orakódóval kibékítette, amely Magyarországot alkotmányos, koronás királlyal kibékítette; (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem arról van most szó! Halljuk! Halljuk! jobboldal.) amely megcsinálta azt a törvényt... (Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Elnök: (Ismételt csemet.) Csendet kérek!

Széll Kálmán: ... amely hitem szerint... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal és a középben.) Az elnök többször csemet!) alkalmas volt arra, hogy a nemzet azokból a szomorú időkbeli kivezetésének és az ország fejlődésének és a magyar állam rekonstrukálásának alapjai lerakassanak; mondom, abban téved Eötvös képviselő ur, hogy ő azt hiszi, hogy ez a politika kizárja azt, hogy a nemzet kegyelettel legyen azok iránt, akik a nyegvenyolcadiki átalakulásnak főtenyezői voltak. (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem arról van most szó. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Az elnök többször csemet.)

Rákosi Viktor: Hiszen a szabadalvűpárt programját már ismerjük! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Széll Kálmán: Engedelmet kérek, ez az irány nem zárja ki azt — és ebben van ezen iránynak és politikának a szívkeben és elmékben a maga szabaddalmi jellege; — (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: (Nem arról van szó! Halljuk! Halljuk! jobboldal.) és ez az irány a nemzet javára szolgál. (Lelkesült éljenzés a jobboldalon és a középben.) Ez az én irányom és ezért nem történt semmi most sem, ami azért idézte elő ezen eseményeket, hogy Kossuth Lajos emléket ünnepelték meg. Ha kérdi Eötvös Károly t. képviselőtársam, hogy miért hát e napon és ha azt kérdi, hogy miért voltak hát ott rendőrök és miért nem eresztették szét az ifjúságot, hát igenis megadom erre a választomat. (Halljuk! Halljuk! Egy hang a szélsőbalon: Erről beszéljünk!) Minden felhozott kérdésre jogom van nyilatkozni. (Elnök helyeslés jobbról.) Amint válaszoltam a másik felhozott dologra, úgy válaszolok most erre is. (Halljuk! Halljuk!) Hogy miért ezen a napon? Hát azért, mert ezen a napon délelőtti kezdődött meg az, hogy a fiatalság kijelentette és tényleg meg is cselekedte azt, hogy mindenütt, ahol középület, vagy középületszerű helyiség volt — mert a kaszinókat is bevetétek ide — erőszakkal kitűzött a lobogót. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Helyesen tettek!) Engedelmet kérek, hogy ezt helyesen tartsa, ahhoz mindenkinek joga van; de ahhoz aztán minden-csen joga, hogy ezt mással is elfogadassa, aki ezt nem akarja. (Elnök helyeslés jobboldal. Zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csemet. (Halljuk! Halljuk! jobboldal.) és akkor történt az a délelőtti csoportosulás és azon délelőtti csoportosulás alatt történt... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Provokáltak az ifjúságot!) Ezt nem provokálta a rendőrség.

Lukács Gyula: Gazembereknek neveztek őket!

Széll Kálmán: Majd arra is rá fogok térni, ha meghallgatnak. (Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Akkor történt, hogy a fiatalság odament az Egyetem-terre és odamentek többzetűs és azt mondják, — ezt hivatalosan nem konstatálták — hogy az aula vaskapuját vasdorongokkal feszítették le. De az mindegy, az nem tartozik ide. De tanuk állítják, hogy ott Schmidt kapitány állott három lovasrendőrrel. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mit kerestek ott?) Ott az utcai nyugalmat zavarták és a rendőrségnek, különösen ilyen csekély számmal, igenis joga van jelen lenni. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Azt mondják már most, hogy nem bántották a rendőröket, hanem a rendőrség bántotta a fiataliságot. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Gyálzta őket!) Nem is gyálzta!

Lukács Gyula: Taknyos gazembereknek mondták az ifjúságot!

Széll Kálmán: Valószínűleg, mikor már bánalmazva lettek! (Ellentmondások a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Azt állították a képviselő urak, hogy ott senkinek nem történt bántódása; ime előttem kétszáz egy tanuvalomás. (Halljuk! Halljuk! jobboldal.) nem rendőre, nem rendőrt szivselő, sem nem közrendőre, hanem egy elfogulatlan néző... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A nevet! Egy hang a szélsőbaloldalon: Az jobban szavahibél. mint a képviselők? Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Visontai Soma: Az 50-es években sokkal több ilyen tanu akadt! (Zaj.)

Széll Kálmán: ... aki látta ott a rendőröket és a közönséget s a tömeget is, vallotta és eskü alatt kézz bizonyítani, (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hogy hívják?) hogy egy rendőrtiszviselőt, mikor azon fiatalemberek hozzáfordultak és ő meg viszont hozzájuk, hogy oszloznak, azon kezdte, hogy nekik előzőleg szalutált és aztán a beszélgetés közben az

aula alól dobálták ki a rendőrségre, — hogy mit, azt ő nem tudja — de azt már látta egy ablakból nézve, hogy Schmidt egy ott tartózkodó, aki, úgy látszik, egyetemi hallgató volt, pár lépésről egy kőszéndarab-bal fejbe dobta úgy, hogy a sípkája leesett. (Ellentmondások a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Az persze semmi; akkor Schmidt, mielőtt még bárkit is az ottani közönség közül szalutáltak volna, vagy bárkit bántalmaztak volna, ez a kőszéndobás érte és megsebesült. Ő maga utána ment az illetőnek, elfogta az aulánál, de a rektor közbe-lépése folytán eleresztette. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Mikor volt ez?) Ért történt délelben. Ez a tanu pedig, aki azt vallja, hogy sohasem látott valakit illendőben, korrektenben, de nagyobb bátorsággal és tisztességgel eljárni, mint azt a rendőrtiszlet, herceg Odessalohi Géza volt. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Lukács Gyula: Milyen hamar megtalálták ezt a tanut, minket nem találtak meg!

Széll Kálmán: Ilyen előzmények után a rendőrség kötelessége mulasztott volna, ha minden övintézkedés nélkül hagyta volna az utcan a tömeges csoportosulást. annyival is inkább, mert délelőt fenyegetések történtek, hogy mindenütt kilták a zászlót. Azt mondja Eötvös Károly képviselő ur, hogy egy csapat egy kapun nem mehet ki négysben; azt mondja, hogy miért nem engedték őket elmenni és hogyan történt az, hogy ott, amint az a csoport összejött, a rendőrség nem engedte őket elmenni. Hát egészen másképpen áll a dolog. Azt mondja, mit csinált ott a rendőrség? Hát a rendőrséget a menetet rendező urak kérték és mákor a rendőrséget nekik megadták, ezt azaz a feltétellel adták meg, hogy kimennek a temetőbe és azután rendezőslanak. Az illető fiatalisági vezetőt feltérte a rendőrkapitány, hogy — mint már írásban is kébesítve lett, — amint a temetőből visszajönnek, osszassa fel a tömeget, ő azonban azt felelte, hogy ő nem ille-tékes arra, hogy feloszlassa a tömeget. Így történt azután, hogy kénytelen volt a rendőrség feloszlatni a tömeget. De itt nem történt semmi olyan dolog, ami sérelemre szolgáltatott volna okot. Akkor történt, hogy a rendőrség beavatkozott, mert a rendőrségnek teljes joga és kötelessége volt, hogy ügyeljen arra, vajjon be-követken-e a feltétel teljesítése, amely feltétel mel-lett a menetet meg lett engedve. Most anélkül, hogy a vizsgálónak bármily néven nevezendő momentumát megelőzni akarnán, nem is fogok semmiféle rendőri vagy rendőrhátasági kijelentésre hivatkozni, csak egy pár adattal kell illusztrálnom azt, hogy nem egészen állhat ám az a nagy vérengzésről szóló állítás. (Nagy zaj. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mert nem látta! Habár történtek is sajnos események, kétségtelenül, — ilyen zavargásban ez elkerülhetetlen — de ez még sem olyan nagy vérengzés volt. Mert ime mi van konstálva! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) Konsta-tálva van az, hogy az egyetemi épület előtt akkor este, mielőtt az Erzsébet-körúti és kerépesi-utú dolgok megtörtén-ték volna, Boda kapitány nem lógástól, hanem kődobás-tól sérült meg. Ezt magam is láttam; és tanu réa az a két képviselő, akikkel elmentem a rendőrségi épületbe, mert előtünk rogyott le és lett rosszul. És mondhatom, hogy Boda kapitány olyan ember, aki senki kedvéért hazudni nem fog. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Tehát nem egy bürokratikus jelentésnek a csatorná-ján jött ez tudomásomra, aminőt Eötvös Károly képviselő ur akar kifigurázni, hanem a közvetlenül meg-sértett kapitány beszélt el az esetet és a rendőrorvos is megvizsgálta és ez konstálva lett.

Már most a sebesülések aránya milyen volt? Azt mondják, nem történt kődobálás és hogy a rendő-rök csak egyszerűen a közönséget bántalmazták, a közönség pedig a rendőröket nem. Hogyan kezdődött az egyik és a másik, hogy a közönség előbb dobálta-e kövekkel a rendőröket, mielőtt azok közbeleptek volna. vagy pedig azután, annak én nem akarok pre-judikálni. De hogy sebesülés történt, az konstálva van. Megsebesült négy rendőrtiszt: Boda Dezső, Orz György, Gyertyánfy és Laky. Schmidten kívül, aki az ötödik. És sebesültek lett bejelentve 23 rendőr, azokivül szolgálaton kivül helyeztetett huszonhat rendőrről. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A sebesülések leg-nagyobb része történt kövel, amint azt az orvosok konstatálták; kinek az ajaka, kinek a feje, orra, file-cimpája volt megsebesítve. A közönség köréből 11 sebesülés van hivatalosan konstálva. (Mozgás a jobb- és baloldalon.)

Rákosi Viktor: Ilyen brutális közönséget még nem láttam!

Széll Kálmán: A tizenegyből három súlyosabb és két gyengébb kardvágás. (Zaj.)

Rákosi Viktor: Gyűstünk a sebesült rendő-röknek!

Széll Kálmán: Többen kődobások által sebesültek meg a közönség köréből. (Mozgás a jobb- és baloldalon.) A közönségből is többeket sebeztek meg így. (Nagy zaj. Elnök csemet.) És hogy a t. képviselő urak meg legyenek nyugodva, a rendőrségi vizsgálónak egyetlenegy adatát sem akarom felhozni, hanem csak két vallomást akarok röviden előadni, amit két sebesült mondott el. (Zaj a szélsőbaloldalon: Felkiáltások: Azok is hercegek!) Azok nem hercegek. Az egyik 38 éves, a Ganz-gyárban dolgozó munkás, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) akit ballottnak mondtak. (Felkiáltások a jobboldalon: Mihalott!) Azt mondja vallomá-sában, (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltá-sok: Hogy hívják?) aki pedig nem elgott rendőr, aki önként szertint mindig hazudik, hanem sebesült, aki a maga vallomásában elégtételt is kér. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) Megkérdzhetik. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Ki hallgatta ki? Ezt csak el kell hinni? (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök csemet. Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Biró kihallgatás?) Mindent megmondok. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök csemet.)

Szatmári Mór: Színpadi hatás!

Széll Kálmán: Az a sebesült, aki kárpótást kér,

Goldner Emil, 88 éves trencsényi születésű ember, lakik: Népszínház utca 84. szám alatt, II. emelet 15. ajtó. (Nagy zaj a jobb- és baloldalon. Felkiáltások; No látják! Mihalótt! Elnök csenget.)

Papp Zoltán: Nem az a Goldner! (Felkiáltások a jobboldalon: Nem az a Hajdu!)

Széll Kálmán: Maga mondja, hogy halottak állították. (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.) Elmondja, hogy a zavaró közösség ott volt a függetlenségi párt előtt; „én is szaladni kezdtem, de mégis visszamaradtam, vagy tán megölték, nem tudom, rendőrt nem láttam, sem gyalog, sem lovasrendőrt, de tény, hogy elestem. (Nagy mozgás a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.) Tény, hogy elestem a járdán. (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk! a jobb- és a baloldalon. Felkiáltások: Ezt nem akarják meghallgatni!) Kérem, onnan már tizenöt beszétek.

Rákosi Viktor: Vak ember volt!

Széll Kálmán: Most nem akarják meghallgatni a választ.

A sebesült azt mondja: Tény, hogy elestem a járdán, az aszfalton.

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Széll Kálmán: Nagyon megütöttem a térdemet és karjaimat az eleséskor és, azt hiszem magam estem rá a jobbkezem fejére és a jobb gyűrűsujjamba. Nehezen tudtam felkelni, de végre mégis felkeltem és elszélt a Király-utca felé. Hogy tolongásban nem voltam, azt onnan magyarázom, hogy senki el nem görült, hanem elestem, megütöttem a kezemet, azt hiszem, jobb gyűrűsujjammal. Ebből áll az egész srtés. (Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Elnök ismételt csenget. Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.)

Rákosi Viktor: Ki vette fel a jegyzőkönyvet? (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon. Felkiáltások: Ez nem tetszik! Elnök csenget. Felkiáltások a bal- és a szélsőbaloldalon: Ki vette fel a jegyzőkönyvet?)

Elnök (csenget): Csendet kérek!

Széll Kálmán: Egy másik sebesült, akit kihallgattak, Verbovszky Béla... (Folytonos nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Ivánka Oszkár: Itt minden legkisebb szónokot meghallgatunk türellemmel! (Hosszantartó nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon. Zajos felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!)

Elnök (csenget): Csendet kérek! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Hertelendy Ferenc: Majd visszaaduk nekik! Nem lesz itt szólásszabadság! Többen vagyunk, többet ordíthatunk! (Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elnök csenget.)

Széll Kálmán: Ez a másik sebesült azt valja... (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök (csenget): Kérem a képviselő urakat, méltóztassanak csendben lenni. (Zaj.) Nem vagyok képes kivenni, hogy tulajdonképpen ki zongor, oly átalános a zaj. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán: Ez a másik sebesült, Verbovszky Béla bölcsészethallgató, ennek is megmondom a lakását, utána lehet járni... (Folytonos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki vette fel a jegyzőkönyvet? Nagy zaj. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)... Ez lakik Reviczky-ut 9. szám alatt. Ez azt a vallomást teszi, hogy ő ott volt az Egyetem-téren... (Folytonos zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki vette fel a jegyzőkönyvet? Zajos felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!)

Gróf Hadik János: Hát ez a szólásszabadság? Készünöm szépen! Szomorú dolog, hogy idáig jutottunk. (Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Rakovszky István szólásra áll fel. Hosszantartó nagy zaj és mozgás a jobboldalon.)

Elnök (csenget): Méltóztassék csendben lenni. (Zaj.)

Széll Kálmán: Hát ez a második sebesült... (Hosszantartó zaj a szélsőbaloldalon. Rakovszky István szólni akar.)

Elnök: Bocsnatot kérek, nem lehet semmiféle oimen szólni addig míg a miniszterelnök ur be nem jelezte előadását. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Méltóztassanak csendben lenni és a miniszterelnököt meghallgatni (Zaj a szélsőbaloldalon.) És a magyar parlament méltóságát megkímélni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Széll Kálmán: Hát ez a másik sebesült egy bölcsészethallgató, Verbovszky Béla, azt valja, hogy ő ott volt este a zavarásban, az egyetem-téri tolongásban, látta, hogy ott valami baj lesz és el akart menni. (Zaj a szélsőbaloldalon.) és azt mondja, hogy alig hogy kimentünk az utcára, az egyetem épületéből szendárbokát dobáltak, megsebeztek a rendőroket, a rendőroket erre kardot vontak és igenis, rátámadtak azokra, akik a szendárbokkall dobálódtak. Akkor kaptam a sérülést. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki vette fel a jegyzőkönyvet? Folytonos zaj.) Én, t. Ház, semmiéle rendőrnök a jelentéséből semmiéle adatot nem olvastam fel, hanem három tanuallomást hoztam a Háznak a tudomására. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki vette

fel a jegyzőkönyvet? Hosszantartó zaj.) Ezek a vallomások hivatalos eskü alatt vétettek fel, ez nem titokban történt, én megmondtam az illetők nevét és lakását. Megmondtam a nevüket, tehát megkerdezhetik önköz az illetőket és kontrolálhatják, amit mondtam. (Nagy zaj.)

Elnök (csenget): T. képviselőház! Tíz képviselő ur kért szót a napirend előtti felszólalásra. A házszabályok és a dolog természete szerint egyedül a miniszterelnök ur van abban a helyzetben, hogy nyilatkozzék. Tehát a házszabályok és a méltányosságnak legelőnyösebb követelménye az, hogy méltóztassék őt nyugodtan meghallgatni. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Hosszantartó zaj.)

Széll Kálmán: Én nem a rendőrtisztviselők jelentéseit, hanem azoknak megsebesültjeinek a vallomását hoztam a Ház tudomására. Ebből én semmi egyebet nem akarok következtetni, mint azt, hogy ilyen körülmények között a tényállás csakis a vizsgálat van hivatalos kideríteni (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és hogy azok állítások, melyek — megengedem, hogy jöhözsemek — igen jelentékeny redukciók kell hogy szenvedjenek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Már most, t. Ház én a vizsgálatot elrendeltem és folytatom, bárhol mondja is Eötvös Károly t. képviselő ur, hogy annak a folytatása ugys haszontalan, mert az kiválgítani semmit sem fog. De engedelmét kérek, egyelőre azt kívánni, hogy én toroljam meg az esetleges visszafordulást, büntessek meg kihágásokat, büntessek meg inkorrekt, törvénytelen eljárásokat és azután azt mondani, hogy ne is vizsgáljam meg, hanem e nélkül ítéljek, ez már igazán nem járja. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Én követni fogom azt. (Folytonos zaj. Elnök csenget.) amit kötelességem szerint követnem kell és amire többször, más alkalommal az ellenzék traktól kaptam íőhívást, hogy szigorú vizsgálatot tartassak. (Élénk helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.) Hát én most is ahhoz fogom magamat tartani, mert engem igenis az vezet, hogy az igazság kiderítették, ezt pedig csak így lehet teljesíteni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) És most még egy megjegyzésem van. Mezőssy Béla t. képviselő ur, aki, ugy látszik, szívére vette azt, hogy én a múlt ülés végén arról is beszéltem, hogy egy jogállamban, egy alkotmányos államban a közszabadságok megvédése mellett még az ország törvényes intézményeit is parallel megvédeni kell, mert csak azoknak a megvédése mellett van garancia arra, hogy elég ereje legyen a kormányknak és az államhatolomnak, hogy a közszabadságokat is megvédje. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Én azt mondtam, hogy az a tan, amely az ellenkezőjét hirdeti ennek, és azok a veletlenségek és allurók, amelyek egyik vagy másik képviselő urnak beszédjében megnyilatkoznak és amelyeket a közbeszóló t. képviselő urak itt pártolni látszanak, azok a magyar állam alkotmányának feltörlesztésére vezetnek. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ezek a tanok, ezek a tendenciák és azoknak a támogatása — azt mondtam — oda vezetne, aminél is, amíg itt ülök utját fogom állami mindig. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ha minden faktor tulmaga a maga legitím jogkörén, és esetleg ha akad ilyen tan, amely azt akarja, hogy a magyar parlament a maga legitím jogkörét, nagy és fenséges jogait átélje, azt akarja, hogy honvédté tegye, hát annak én utját fogom állni. (Élénk tetszés és éljenzés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Azt mondja Mezőssy Béla t. képviselő ur, hogy ők nem akarják az anarohiát, eszükágában sincsen. Hát én a történetre hivatkozom és hivatkozom mindenre, aki a történeti igazságokat elfogulatlanul mérlegeli. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.) Sokszor úgy szokott lenni, hogy sajnos és súlyos következmények és eredmények állanak elő bizonyos akcióiból vagy bizonyos tanok hirdetéséből, vagy bizonyos dolgok védelmezéséből és az ilyen tanokra való buzdításból és aztán rendszeresen azzal védik és mentik magukat az illetők, hogy ezt én nem akarom. Nem akarja a sa-nalatos végkövetkezményt az, aki megloki a követ, de annak a könek a gurulása aztán már nem az övé, azt már nem tudja dirigálni, mert az tovább gurul. (Zajos tetszés és taps a jobboldalon.) Sokszor van ugy, hogy kis dolgokból nagy dolgok származhatnak; hiszen kicsi dolog az a kő vagy iadarab, amely a vasúti sinen felszik és kizomdul tőle az egész vonat. (Mozgás balról.) Ne gondolják azt, hogy csak a frázis kedvéért mondtam, de mondtam lelkem meggyőződéséből, hogy mikor én azt halom itt e Házban. (Nagy zaj. Elnök csenget.) Hogy vizsgálom nélkül történéjk intézkedések, mikor követelik önköz ezt, vagy azt, a nélkül, hogy a dolgot a maga rendje szerint megállapítsuk, hát akkor ezt olyantorma dolgoznak tartom, hogy ráillik az, amit én mondtam és azért mondtam azt és fenn is tartom. (Helyeslés a jobboldalon.)

És hogyha Eötvös Károly ur azt mondja, — most, az imént még a fülemben csengenek az ő szavai — hogy mit beszéltek én konventről, hiszen mi értelme van annak, hát kimagyarázom. In these a konvent — az én t. képviselőtársam jól tudja, éppen ugy, mint én — az, hogy a magam legitím bázisáról a törvényhozás egyik faktora az alkotmányban megállapított jogköréből kizomdul, vagy abból kizomduztatik. Ez a konvent in these. (Tetszés a jobboldalon.) In concreto pedig, — megmondom és megmondom azt is, miért mondtam, amit a multkor mondtam, — in concreto az, hogy tölem azt követelik, hogy vegyem ennek vagy annak a fejét, mielőtt elene vizsgálat folyt volna, hogy statarialiter akarjak itt ítélkezni, (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés a jobboldalon.) még mielőtt meghallgattattak volna az illetők.

In concreto az, hogyha még meg sem akarják hallgatni a miniszert, amikor itt felszólal. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) ez in concreto és konvent minden, ami ennek a Háznak a szólásszabadságát megakadályozza, ami megdönti az alkotmányos elvet az alkotmányos jogrendet, az a

konvent, ha oly jelenségeket látunk, amelyek az országnak a pártküldelemeknek főléje helyezőndő javait és kincseit érintik és veszélyeztetik és az alkotmányosság első posztulátumát a törvényes többség akaratának érvényesülését meggátolják. (Zajos tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Irtozik attól a képtől az én lelkem, ha arra gondolok, hogy itt az erőszak, a kisebbség uralma akar az utcán és a képviselőházban fellépni és érvényesülni, mert mi lesz akkor a magyar alkotmányból, mi lesz akkor a magyar képviselőházból! (Hosszantartó, zajos tetszés, helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon és a középben. Élénk felkiáltások a jobboldalon: Ot pero szünetet kérünk!)

Eötvös Károly személyes kérdésben szól s fel- említi, hogy Széll hangsu yozta, hogy ő együtt működtet vele.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem tettem szemrehányást!

Fischer Győző: De ez szemrehányás ám!

Eötvös Károly kitejű, hogy ő nem hazugságnak, hanem hamiságnak bélyezi és bélyegezte a rendőri vizsgálat adatahalmazát. A kisebbséget elítélő mostani magatartásáért, pedig a kisebbségek erre joga van, sőt ez kötelesség is. Kérdezi, hogy a kormányelnök beszéde során vajjon minek tapsoltak a tulsó oldalon olyan soká?

Elnök kéri, maradjon meg a tárgy keretében.

Eötvös Károly a miniszterelnök fenyegetését nem fogadja el, hanem visszautasítja, majd felel ő konkrét dolgokkal. Folytasson nemzeti politikát!

Elnök azt hiszi, hogy ha Eötvös konkrét adatokat akar felkhozni, a Ház azt meghallgatja. (Helyeslés.)

Eötvös Károly: Király Róza 15 éves szolgálót a rendőroket a tüntetés estéjén félholtra verték, Mayer Mihályné szülésznő egy Wesseényi-utcai háznál látta éjfel, hogy a rendőroket három fiatalembert vonstak ki az udvarból. Ezeket nem hallgatták ki!

Kubinyi Géza: Még a halottakat is kihallgatták már. (Derültség.)

Elnök a holnapi ülés napirendjére a mai napirendre kitűzött tárgyakat ajánlja (Helyeslés.) s akik ma nem juthattak a napirend előtti felszólaláshoz, azokra holnap kerül a sor.

Báró Kaas Ivor kéri, hogy az idő előrehaladott volta miatt holnap tehesse meg sürdős indítványát. (Felkiáltások: Most! Most!)

Rakovszky István a házszabályokhoz kér szót. Már a kormányelnök beszéde alatt akart szólni. Az elnöki emelvény mellett egy képviselő az ellenzék felé fordulva, fenyegető mozdulatot tett.

Kubik Béla: Ennél agresszívebb fellépés nem létezik!

Ivánka Oszkár: Mint a Kubik Bélaé!

Rakovszky István kéri a jegyzőket, hogy mások figyelmeztessék az elnököt, ha az emelvény alatt többen állnak, hogy az elnök ezeket helyre küldje.

Elnök nagyon hálás lesz Rakovszkyknak, ha befo lyását a Ház baloldali ilyen irányban és az iránt, hogy bántó közbeszólások ne történjenek, érvényesíti, majd a másik oldalon is fölker egy-két urat, akik e tekintetben az elnöki tisztség feladatát meg tojják könnyíteni.

Báró Kaas Ivor: Ha a Ház beleegyezik, hogy beszéde az ülés után talán egy órával is tovább tartson, akkor felszólal. Ha pedig nem, visszavonja sürdős indítványát, majd holnap meg fogja utjani.

Elnök az ülést berekeszti.

Ülés vége délután 4/3-kor.

BELFÖLD

A sorozás elhalasztása. A hivatalos lap tegnapi száma báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter rendeletét közli, amely a sorozásnak további rendeletig való újabb elhalasztásáról intézkedik. A rendelet azonban felhívja a törvényhatóságokat, hogy az üjoncosági tervezeteket a hadkiegészítő-parancsnokságokkal egyetértően oly módon állapítsák meg, hogy az idei fősorozás esetleg május 4-ől június 20-ig terjedő időtartam alatt legyen végrehajtható. Meghagyja a rendelet, hogy utállításokat további rendeletig ne tartsanak; az önkényes be lépés azonban megengedhető. A felülvizsgálat bizottságok elé csak a már besorozott és tényleges szolgálati kötelezettség alatt álló katonák vezetendők. A rendelet a következő érdekes passzussal végződik:

Végül kijelentem, hogy ezen, az ismert parlamenti viszonyok kényszere alatt kibocsátott rendelkezésekből kiolyólag egy a hatóságokra, mint az egyes védőkötelezésekre és azok hozzátartozóira esetleg hárálom mindennemű zaklatásokért, károsodásokért és másnemű hátrányos következkéért a kormány a felelősséget magától elutasítja.

A katonai javaslatok ellen. Ma két vidéki deputálói is tisztelget *gróf Apponyi Albert*nél: az egyik a *kecskeméti*, a másik *gödöllői* négyülési határozatát hozta. Mindkettőt egy osomó függetlenségi, meg néppárti képviselő fogadta és vezette a Ház elnökéhez. A kecskemétiék kérésényt *Barabás Béla*, a gödöllőiekét *Várady Károly* nyújtotta át beszéd kíséretében. *Gróf Apponyi* mindeket küldöttséghez rövid beszédet intézett, szokása szerint pártatlanságát hangsúlyozta és a kérévények alkotmányos elintézését igérve.

A tegnapi megtartott tiltakozó négygyűlések közül még kettőről érkezik ma tudósítás. *Egerben Jankovics Dezső* polgármester elnöklété alatt volt négygyű-

lás, amelyen dr. *Alföldy* Dávid ügyvéd és *Szederkényi* Nándor orsz. képviselő beszéltek. Váczon is volt népgyűlés amelyen *Barabás* Béla, *Krassnay* Ferenc és *Rákay* László képviselők is részt vettek. A megjelent képviselőkön kívül beszédet mondott dr. *Morin*, továbbá dr. *Göndör* városi főjegyző, akinek indítványára a népgyűlés bizalmatlanságot szavazott *Gajári* Géza képviselőnek, majd elhatározta, hogy *Barabás* vezetésével háromszáztagú küldöttséget meneszt a képviselőházhoz a katonai javaslat ellen.

A készfizetések felvétele. A *Budapesti Tudósítói* jelenti: Miután a két pénzügyminiszter és a két kormány szakelőadó megállapították a készfizetések felvételére vonatkozó három törvényjavaslat egybehangzó szövegét, valamint az azokhoz csatolandó indokolások tartalmát, a javaslatokra nézve a kormányok kinyerik az előzetes legfelsőbb szentesítést és azután nyomban a két parlament elé terjesztik. Az első három törvényjavaslat közül az első magára a készfizetések felvételére vonatkozik, míg a másik kettő az új ötkoronások verésére való felhatalmazást és a két kormánynak erre vonatkozó megállapodásait tartalmazza.

A moosárlakók. Jó néhány héttel ezelőtt cikket írtunk a közigazgatás egyszerűsítéséről és ebben, amint természetesen, a közigazgatásban fészkelt vert slendriánról is ejtettünk néhány szót. Erre a cikkünkre visszatér most egy esztendőben dr. *Landauer* Béla ur és ráfogja annak a cikknek az írójára, hogy az összes megyei tisztviselőket *moosárlakóknak* nevezi. Ebből pedig csak annyit igaz, hogy a cikk, szólván a magyar közigazgatás nagy fertőzőnek lecsapásáról, beszélt képtelen bizonyos moosárlakókról is, amelyek a partra vetve, megsnylik a moosárpustolását, amely életelémük volt. De hogy ez a képtelen beszéd nem vonatkozott az összes megyei tisztviselőkre, hanem a közigazgatásnak csak azokra a közegeire, akik a slendriánban éltek, az kitűnik a cikk egész tendenciájából. Hiszen éppen az volt egyik legfőbb argumentuma hogy az egyszerűsítés nem okozott mindenütt zavart, hanem csak ott, ahol nem dolgoztak. Így egyebek közt ez mondta:

Világos . . . hogy (az egyszerűsítés) csak ott jelentett munkaapasztlást, ahol többet dolgoztak eddig a kelleténél; e lenben munkaszaporítást jelentett ott, ahol kevesebbet, vagy semmitsem dolgoztak.

Amint ebből látszik, élesen distingvál a cikk, nehogy igazságtalanul sújtja azokat, akik elismerést érdemelnek önteláldozó munkájukért. Később egy helyen még azok számára is, akik nem dolgoztak jól, mentésért keres az eddigi zaggya, homályos és rendszertelen rendeletek-ságban és kimondja, hogy az volt egyik legfőbb baj, hogy a tisztviselőnek mindentudónak kellett lennie, és mert ez lehetetlen volt, azért maradtak meg sokan a semmitdás mellett. Nincs a cikkben sehol semmiféle sértő általánosítás, hanem csak konkrét és általánosan ismert bajoknak a konstataciója. Eppen ezért tiltakozunk minden olyan tendenciának a belemagyarázása ellen, amely lapunktól mindig távol volt, akkor is, mikor a közigazgatás bajait tárgyaltuk, most is, mikor javítását örömmel köszöntöttük nemcsak a közönség, hanem éppen a tisztviselők érdekében is.

Folányi Géza jelölése. *Polányi* Géza, a kézdi kerület függetlenségi jelöltje — mint a *Függetlenség* jelenti — *Bedőházy* János és *Sebes* Dénes országgyűlési képviselők kíséretében szombaton érkezett meg Kézdi-Vásárhelyre. Az állomáson nagy közönség élén *Szasvay* Gyula, a függetlenségi párt enklé üdvözölte. Vasárnap megindult körútjára. A szabadnévű párt jelöltje *Tagányi* Jónás szintén leérkezett már a kerületbe dr. *Szekely* György országgyűlési képviselő kíséretében.

A tisztviselők fizetésrendezése.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, március 23.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 1/6 órakor *Berzevitsy* Albert enkléte alatt folytatta az állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Jelen voltak: *Lukács* László, *Ploz* Sándor, *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignác, *Láng* Lajos miniszterek, *Graenzstein*, *Zelinszky*, *Mohay* államtitkárok és a minisztériumnak több tisztviselője.

A 2. szakasznál *Hegedű* Loránt előadó ismertetése a szakaszra vonatkozó kérényeket, ugyancsak itt több *pénzügyigazgatóság számvetésége* és több addívaltal kéri azt, hogy az előlépési idő az alsó osztályokban három év legyen és hogy a számvérvői tisztviselők a második fokozatban kezdjek pályájukat.

Javaslat az, hogy az eredeti intézkedést tarítsa fenn a bizottság. Indítványozza továbbá, hogy a zsalainai főbani hivatal számvetésének kérényét és az irodatizsék és a (lugosi) erdőszámellenőrvők kérényét is mellőzzék. A bizottság az előadó javaslatait elfogadta.

A 3. §-nál a *végrehajtók és az aranyosmaróthi adóhivatal* kérényének mellőzést kéri az előadó, aki az utóbbi kérényről hivatkozik az osztrák fizetésrendezésre is. — *Szederkényi* Nándor és gróf *Telesi* Sándor nem helyeslik, hogy az előadó mindig az osztrák viszonyokra hivatkozik.

Lukács László pénzügyminiszter szintén arra utal hogy tisztviselőnk mindenben az osztrák példára hivatkoznak, így természetesen, ha az előadó éppen az osztrák viszonyokkal igazolja a kérések alaptalanságát.

A 4. §-ra vonatkozólag egy memorandum érkezett a bizottsághoz s ebben az ügyben *Hegedűs* előadó a memorandum kérését méltányló módosítást ajánl a szakaszhoz mint negyedik bekezdést. A szakaszt a pénzügyminiszter és az előadó módosításaival fogadta el a bizottság.

Az 5. §-ra 72 kérény tartozik, amelyekben mind azt kéri, amit a szakasz tartalmaz. A bizottság a hat és nyolc szakaszok együttes tárgyalását határozta el. *Hegedűs* előadó az *egyetemi tanárok memorandumait* ismertetve a budapesti egyetem tanácsának abbei kívánásait, hogy az 51. szakasz másként szövegeztessék, pártolándónak tartja. A kozsvári egyetem orvosi karának abbei kéréme hogy 8000 korona legyen a kezdőfizetés. 54.000 korona többletszűzést okozna s most nem érvényesíthető; a kezdőfizetés különbözően is csak oly esetekben fog alkalmaztatni, midőn az illető még nem volt államhivatalnok. A kozsvári egyetem bölcsészeti karának abbei kérését hogy az egyetemi tanárok előbb kapják a nagyobb quinquenniumot és később a kisebbet, az előadó pártolja s ez iránt módosítást terjeszt be.

Hieronymy Károly olyan módosítást kéri, amely a fontos érdekeket kielégíti és hogy a felsőbbokai tanárokat egyformán dotálja. Gróf *Telesi* Sándor javaslatot terjeszt elő, amely szerint a budapesti tudományegyetem és a József-műegyetem tanárait kivéve a törvényjavaslatból s egy másik javaslat volna benyújtandó, mely ez egyetemek bőveteleinek az egyetemek helyzetének javítására fordítsa mondaná ki. *Barta* Odön (az egyetemi tandjmentesség mellett érvel) *Neményi* és *Szederkényi* fels. ólálása után *Lukács* László pénzügyminiszter veszedelmeseinek tartja ha éppen a pénzügyi bizottság hagyja figyelmen kívül a pénzügyi tekinteteket. Melyik bizottságtól a Háznak várja akkor a pénzügyi tekintetek figyelembevételét? Az általános tandjmentesség s az összes főiskolai tanárok egy kalap alá foglalása olyan eret vágna a pénzügyi szempontokon hogy ebben az esetben képtelen volna az igényeket kielégíteni. Előve megmondja, hogy jeleöntény változásokba nem lehet méltányolja a semezői akadémát, de nem helyeslik, hogy a javaslatnak már elintézett dolgait most megint megbolgyassák. Ami az egyetemi tanárokat illeti, hivatkoznak a bécsi egyetemre, (*Telesi* Sándor) holott éppen a bécsi példákra való hivatkozást perhorroskáltak.

Wlassics Gyula miniszter méltányolja a buzgalmat, mely a felsőbbokaiakban a tudomány iránt megnyilatkozott, de azért azt hiszi, hogy ez a javaslat a mi viszonyaink között teljesen megtelelő. O is megkülönbözteti a jelenlegi és a jövőndő tanárokat. A jelenlegi tanárok minden szerzett joga biztosítva van. A szerzett jogok definícióját a jövőben alkalmazandó tanároknak nézve nem teszi magáévá. Eddig csak 6000 volt, most pedig 8000 forint az a törzsfizetés, amivel az egyetemi tanár nyugdíjba mehet. Ez a maximumra nézve nem hanyatlás. A jövőre nézve a tanárok nyugdíjba számító alapfizetésében minden tanár nyer 400 koronát, a maximumban pedig 2000 koronát. Megjegyzzi, hogy a mai rendszer mellett 27 tanár semmi tandj jutaleköt nem kapott. Az előadó módosításának elogadásával, minden tanárnak a helyzete a nagyobb korpólétra való tekintettel még inkább javul. Az alapfizetéssel való kinevezés sem less gyakori, sőt a legrikább eset lesz, főleg a jogi karon, mert magasabb fizetésű akadémiai tanárokat szoktak kinevezni, ezeknek pedig a réginél kisebb fizetésük nem lehet és azal a módosítással, hogy a korpólékok sorrendje előnyösen megváltozott, lényegesen javult az eredeti javaslat. Az 51. § klasszifikációjával pedig a szerzett jogok pedig a legteljesebben biztosítottak. Kiváló férfiak hazahozatalának nem áll utában semmi, azoknak az állam sivesen megadja a legnagyobb fizetéseket és a személyes pótleköt. A külföldi példákhoz képest a mi egyetemi tanáraink egész méltányosan vannak honoralva, sőt jobban, mint sok másheyyütt. Maga a külföld is ebből a szempontból erre a javaslatra nagyon húzelgő kritikát mond. *Szederkényivel* szemben meg egyzi, hogy a lecke-pénz sohasem volt az egyetem tulajdona, az egyes tanárok jutaléka volt melyet a tanulók fizettek. A szerzett jogok értelmezőli sőt sincs és azt nem is panaszoja az egyetem, hogy azok, akiknek igényük volt és van a jutaléka, ne respektáltatának, hisz magasabb fizetés rendel a javaslat és még az összes jutalékokat is biztosít. A jövőre való intézkedés is olyan, ami a mi viszonyaink között elogadható, továbbá a 16. § módot ad a nagyobb fizetéssel való alkalmazásra is.

Hieronymy Károly természetesenkitalálja *Wlassics* felszólalását, de azt nem morné állítani hogy a jövőben kinevezendő tanárok ne szenvednének rövidséget. A külföldi példákra való hivatkozással óvatossáknak kell lenni, mert a külföldön az egyetemi tanárnak módja van pénzszerezésre, amire nálunk csak kivételesen van az egyetemi tanárnak alkama. Ismétellen kéri az ügy alapos megfontolását, mert a jövőndő tanárok helyzete nem lehet rosszabb, mint amind a mai tanároké.

Az egyetemi könyvtárintézetek kérényve a fizetési osz-

tályokba való sorolást kéri, amit *Hegedűs* előadó nem ajánl. A fizetésre vonatkozó kérések pedig megbolgyatnak a javaslat rendszerét s ezért ezeket sem ajánlhatja figyelembevételre.

Wlassics Gyula miniszter az egyetemi tandj eltörlesztését nem teszi magáévá, a külföld sem helyezkedik ilyen álláspontra. Tankötelezettség mellett lehet szó a tandj eltörlesztéséről de főiskolákon ez nem tanácsos. Magának több oka is van, hogy ezt az álláspontot fogadja el. Gróf *Telesi* indítványára a külföld egyetemi törvényre vonatkozólag megjegyzi hogy külön törvény előbb-utóbb lesz, mert az elkerülhetetlen, de különbséget egyetemek főváros és vidék között nem szándékozik tenni, mert általános kulturpolitikai elve, hogy erős kulturájú vidéki városok nélkül magyar művelődési politika nem eszűközhető.

Neményi, *Telesi*, *Barta* Odön és *Popovics* miniszteri tanácsos felszólalása után a bizottság a két szakaszt az előadó indítványával fogadta el a többi indítványt mellőzte. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

KÜLFÖLD

Olaszország és Ausztria-Magyarország.

A római *Giornale d'Italia* azt panaszoja, hogy Olaszország nem ápolja Ausztria-Magyarországhoz való viszonyát a kellő melegséggel, s főleg azt kifogásolja, hogy még miniszterek is résztvesznek az Ausztria-Magyarország ellen irányuló hazafias tüntetésekből, egy-egy szabadsághős emlékünnepén. Ausztria Trieszben és Istriában szivesen alkotna olasz sáncot a horvát-szláv terjeszkedés ellen, de addig az olasz-osztrákokért nem tesz semmit, míg ezek az állam ellen dolgoznak. — A római *Patria* azt írja, hogy Olaszország minden félreértés dacára híven ragaszkodik a hármasszövetséghez.

A német császár római útja. *Római* hírek szerint *Vilmos* császár és az olasz király meg fogják látogatni a híres montecasinói apátaságot is. Vatikáni körökbeli kiszivárgó hírek szerint úgy a pápa, mint *Rampolla* osztagentative rendkívül szíves fogadtatást készítenek a német császár számára azért, hogy „Franciaországot megleckéztessék.”

A Cavaignac-Jaurès-ügy. *Cavaignac*, aki hadügyminiszter korában *Henry* ezredes hamisított táviratát gyártatta, melyeket azután a Dreyfus-pörben fölhassználtak, párbajra kiva Jaurès, de ez nem fogadta el. Az affaire oka a következő: *Cavaignac* azt állította, hogy Jaurès a revanche-izgatás ellen tartott beszédét Metzben is terjesztette falragazokon, még pedig német nyelven. Ez állítás váltoitansága kiderült. Jaurès alaposan elbánt *Cavaignackal* a metzi *Le Messin* lapban.

A balkáni forrongás. A porta értesítette az osztrák-magyar és az orosz nagykövetet, hogy Petrik mellett (az úszkúbi vilajetben) egy bolgár banda garázdálkodik; hogy az úszkúbi vilajetből öt aban törzsek 15 megbizottja a porta elé terjesztette 2000 aban kívánságait, amelyeket a porta elfogadott; hogy egy 150 löny bolgár banda levegőbe akarja röpteni az isztíbi katonai raktárt, továbbá, hogy Demirkapuban előkészíteteket tesznek a Szalonikibe vívó vasut elpusztítására és hogy az új banda parancsnokságát több elbocsátott bolgár katonasízt vállalta el.

Pétérvár, március 23.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: A külföldi sajtóban az a hír terjedt el, hogy az orosz kormány megígérte, hogy Szerbiának 10 millió töltényt ajándékozik. Fel vagyunk hatalmazva arra a kijelentésre, hogy ezt az ígérte csak elvben tették, azzal a feltétellel, hogy a szállítási határidejét május végére tűzik ki és az ígérte csak arra az esetre szól, ha a Balkán-félszigeten nem zavartatik meg a nyugalom.

Szofia, március 23.

A bolgár távirati ügynökség megalloja azt a jelentést, hogy a határon titkos orosz ügynökök ellenőrik a macedon bizottság ellen elrendelt rendszabályok végrehajtását. Ezeket a rendszabályokat a bolgár kormány önszántából rendelte el és erőlyesen végre is hajtja.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

HIREK

Budapest, március 23.

Királyi kihallgatás. Bécsből jelentik: A király ma délelőtt az általa kikihallgatások során *Pallavicini* Sándor örgrófot, gróf *Zichy* Tivadar követet és meghatalmazott minisztert, *Bolla* Kálmán altábornagyot, szentgyörgyi *Müller* László követet és gróf *Szapáry* Tibor miniszteri titkár fogadta.

Uj udvari tanácsosok. Mint a *Pol. Ért.* jelenti, a király *Szabó* György és *Weisz* Berthold országgyűlésti képviselőket m. kir. udvari tanácsosokká nevezte ki. Azok közt a kiváló férfiak közt, akiket ez a szép királyi kitüntetés ért, méltó helyet foglal el a szabadelpvűrtárnak ez a két jeles tagja is, *Szabó* György és *Weisz* Berthold, kik nemcsak a parlamentben, de tevékenységük más terén is kivívták a jogaimat arra, hogy az egész közvélemény szimpátiával fogadja kitüntetésüket.

Galgóczy — osszpfőfelügyelő. *Lemberg*ből táviratoloznak: A *Dziennik* *Polski* jelentése szerint *Galgóczy* tábornoknagyt hadtestparancsnokot legközelebb *csapatfőfelügyelőnek* nevezik ki. A przemysli hadtestparancsnokságban gróf *Auersperg* Károly altábornagy, jaroslauzi lovassági hadosztályparancsnok lesz az utódja.

Ebéd a miniszterelnöknél. *Stell* Kálmán és neje ma délután 6 órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: *Kautz* Gyula, *Erdély* Sándor, gróf *Csiky* Antal, gróf *Bathory* Tivadar, *Böszörményi* Sándor, *Chernel* György, *Chernel* Gyula, *Chorin* Ferenc, gróf *Cadly* Lajos, *Ehén* Gyula, báró *Felitsch* Artur, *Gárfi* Géza, *Ivánka* Oszkár, *Mészáros* Pál, *Neumann* Armin, *Salacz* Gyula *Sághy* Gyula, *Sreter* Alfréd, *Szeless* József, gróf *Teleki* Gyula, *Uray* Imre, *Wolfner* Tivadar.

A pápa jubileuma. XIII. *Leó* pápa negyedszázados uralkodásának jubileumát tegnap ünnepelte meg a budapesti harmadik kerületi katolikus kör. Az ünnepi beszédet dr. *Andor* György primási titkár, a záróbeszédet pedig gróf *Zichy* Nándor tartotta. Az egyházi énekar *Közben* *Laub* János karnagy vezetés alatt szép énekeket adott elő. — A polgári iskolák *Mária-kongregációja* március 25-én, szerdán délután 4 órakor *Leó*-ünnepet rendez Damjanich-utca 50. szám alatti helyiségében. Az ünnepi beszédet *Scheiber* Ferenc prefektus fogja tartani.

Ünnepség a Dunán. Gróf *Szapáry* Pál, a dunai ünnepély előkészítő-bizottságának elnöke értesíti a rendezőség tagjait, hogy a nagy érdeklődésre való tekintettel a rendezőség alakuló gyűlését nem a központi városbázisban, hanem az Újvárosbázis közgyűlési termében (Váci-utca 62. I. emelet) tartják meg március 25-én délelőtt 10 órakor.

Hamis mükincs a Louvreban. *Páris*-ből táviratoloznak: Múltán újabb információk szerint aggályok forognak fenn *Saintpermes*nek a Louvreban őrzött tiriájának valódisága tekintetében, *Chamrier* közoktatásügyi miniszter felhatalmazta a görög és római régiségök őrt, hogy ezt a tárgyat az eset teljes felderítéséig *távolítsa el* a Louvre gyűjteményéből.

A mortarai csata évfordulója. *Avadról* jelentik: Az aradi há-iezred fényesen ünnepelte meg ma a mortarai csata évfordulóját. Reggel tábori mise volt az egész helyőrség jelenlétében, mise után pedig a legjobb altiszteket megjutalmazták. Déliben a várban nagy lakoma volt, amelyen sok katonai és polgári előkelőség jelent meg. Az első pohárköszöntőt a királyra *Lehmann* tábornok mondotta. Délután a legénység számára lesznek ünnepségek.

Diákkirándulás Lombardiába. A budapesti Egyetemi Athletikai Klub nagyszabású tervvel egybeközi a turisztikát kedvelő tenni a magyar diákság körében. A husvétit szünidő alatt 12 napra terjedő diákkirándulást rendez Lombardiába. A diákok április 4-ikén indúnak Budapestről. Utiterv: *Fiume*, *Verona*, *Padua*, *Vicenza*, *Verona*, *Étsch* völgye, *Aroo*, *Riva*, *Garda-tó*, *Brescia*, *Milánó*, *Pavía*, *Parma*, *Modena*, *Bologna*, *Ferrara*. — *Verona*, *Fiume*, *Budapest*. A részvételi díj 55 forint. Jelentkezni március 28-ikáig lehet a klub hivatalos helyiségében.

Pánaszlat lakomá. *Zágrádból* táviratoloznak: *Gorko-Dolina* orosz énekesnő tiszteletére tegnap lakoma volt, amelyen a pánszláv testvériesülést ünnepezték. Nagy lelkesedéssel fogadták báró *Zevkovic* Bogdának, az elhunyt osztrájlónök fiának felköszöntőjét, aki a szerbek, horvátok, szlovének és bolgárok kölcsönös közeledése és testvéries egyesülése mellett szól.

Ünneplés. A Magyar Jelzálog-Hitelbank jogügyi osztálya a napokban társasvacsorát rendezett abból az alkalomból, hogy az igazgatóság dr. *Friedrich* Imre eddigi ügyészhelyettes az intézet ügyészevé nevezte ki. Az új ügyész érdemes munkásságát jezt ki zsurnalisztikai téren is és előléptetését alkalmából újságröirásai is kollegiális szeretettel vesznek részt üdvözlésében.

Lujza hercegnő sorsa. A legutóbbi napok izgalmai annyira megviselték *Lujza* toszkánai hercegnőt hogy megbetegedett. Orvosainak állítása szerint állapota szívdószert oylan, hogy komplikációktól is tartani lehet. Környezete mindent elkövet, hogy a hercegnő a szász király támadásaival szemben némán maradjon. Egy drezdai hír megcáfolja azt a hírt, mintha a szász király és a trónörökös között nézeteltérés merült volna föl. A *Berliner Morgenpost* müncheni levelezője állítja, hogy *Lujza* hercegnő mindenáron letelepedésüket akar közözeenni azokról az okokról, melyek őt a drezdai udvarból való szökésre késztették.

Kilencmillió hiány. *Prágából* jelentik, hogy a *Szent Vencel-Févezár* talpraállítására alakult bizottság az irományok átvételé alkalmával újabb 600.000 korona hiányt állapított meg, amely abból származott, hogy a jelzálog-kölesönvesztéséggé összegét az aktívák közé vették fel. Ez az új fölfedezés egyszersmindkorra lehetetlenné tette a pénztár restaurálását. Az eddigi összes hiány kilencmillió korona.

Az irgalmak uj rendfőnöke. Az irgalmak *Posonyban* a rend székházában tegnap megtartott nagygyűlésükön a nemrég elhunyt *Füzy* Szaniszló tartományi rendfőnök helyébe egyhanglag *Thuróczy* Kornélt, az irgalmak budai házának főnökét választották meg.

Thuróczy Kornél 1850-ben született Léván. Tanulmányai végeztével 1876-ban a rend szolgálatába lépett. fogadalmat 1876-ik év decemberében tett *Posonyban*. Gyógyszerészi oklevelet a pesti tudományegyetemen nyert 1882-ben, amikor is az irgalmak főgyógyseriatának főgyógyserésze lett. 1890-ban a rend a kismartoni ház vezetésével bízza meg. 1893-ban a budapesti rendház főnökévé nevezték ki. Itteni működése alatt épült az irgalmak kórháza.

Irodalmi est. A nyitrai *Israelita-Leányegyesület* tegnap este tartotta meg alakuló irodalmi estéjét a nyitrai városház nagy dísztermében, mely ez alkalomra zsuoilóság megtelt a város legelőkelőbb közönségével, hogy az *Israelita Magyar Irodalmi Társaság* közreműködésével tartandó ünnepélyben résztvegyen. A közönség sorában megjelentek *Dr. Kramóti* István, *Dr. Rudnay* országgyűlési képviselő, a megye és város hatóságí kara. Az ünnepély központját *Dr. Kiss Arnold* budai főirradi előadása képezte, *Mindörökké* című költeményét olvasta fel. A jeles költő a zsidó történehműl vett képpel illusztrálta az anyák ütemelődezését és hazafiságra, hithűségre buzdította az ifjúságot. *Lelkes*, meleg és hosszantartó taps és éljenzés volt a szép felolvasás jutalma, melynek végeztével a közönség melegen gratulált *Dr. Kiss Arnold*nak, akinek a leány-ifjúság hálaja jeléül gyönyörű koszort nyújtott át. Előadásokat tartottak még *Dr. Kürth*, *Dr. Jaitnek*, *Dr. Halasi* és *Dr. Grünfeld* ügyvédek; továbbá *Patay* József, aki egy művészi élelkepet olvasott fel. *Irizer* Gizella *Kiss Arnold* egy hangulatos versét szavaltta nagy hatással, *Fischer* Paula bájosan mondta el a prólogot. A felolvasás után bankett volt. A nemes célokat szolgáló egyesületet *Árpády* Imréné dicséretes buzgósággal vezeti.

Iskolatársak találkozója. *Horváth* Gyula Béla székesúvárosi tanító (VIII. Práter-utca 65. I. 17.) felhívja iskolatársait, akik a tanköpesítőt Győrött 1893-ban tettek le, hogy a tízeves találkozó megbeszélése céljából pontos címüket vele tudassák.

Tűtűtetés a rektor ellen. A *Ságrádi* egyetem hallgatói tüntetésre készülnek *Klaics* rektor ellen. Midőn ma *Pavics* osztályfőnök fiat doktorrá promoveálták, a rektor megemlékezett *Pavics* osztályfőnöknek a közoktatás terén szerzett érdemeiről, amit a diákok morgással fogadtak. Midőn a rektor távozott a aulaól, perat-kiáltások hangzottak. A diákok ebben az ügyben ülést akarnak tartani.

Ókori leletek. A *kismartoni* katonai alreáliskola parkjától délre elterülő szántóföldek tulajdonosai már gyakran bukkantak szántás közben emberi csontvázsakra, különös formájú tégelákra s egyéb tárgyakra, melyek arra engedtek következtetni, hogy e helyen valamikor emberi lakóhelynek kellett léteznie. *Wolf* Sándor borkereskedő ezen a helyen ásásokat kezdett és néhány nappi munka után már jól fel lehetett ismerni egy régi római fürdőnek elég épen fennmaradt falait. Eddig körülbelül 70 méter hosszúságban és 40 méter szélességben elterülő épület falait ásták ki. Megvannak a fürdő-fülekbe való beosztások, a római módra épült vízvezeték s fűtőcsatornák. *Bella* Lajos soproni főreáliskolai tanár a napokban meglátogatta az ásásokat helyét s a kiásított telepek az aqinuinum fürdő-romokkal való feltűnő hasonlóságot konstataálta. Érdeklődéssel kíséri az ásásokat *Esterházy* Miklós herceg is.

Szerencsétlenül járt munkások. *Salzburg*-ból táviratoloznak, hogy három munkás tegnap a *Sohistein*-hegyvidékre ment s azóta nem tért vissza. *Salzburg*ba mentők indultak el kutatásokra. Valószínű, hogy a munkások a szakadékok közt lettek halálukra.

Egő tegegyár. *Nagykikindórról* táviratoloznak, hogy *Dippong* József gőztéglagyára lángokban áll. A kárt már eddig 160.000 koronára becsülik.

Pisztolypárbaj. Szajtsáság lovgias ügyről ad hírt *nyagbeszereki* tudósítónk: Az ottani város-erdőben *Alföldy* Ede királyi járásbíró és *Szilágyi* Lajos törvényszéki bíró pistolypárbajt vívott, amely sebesülés nélkül végződött. A párbaj oka pedig a következő volt: *Alföldy* Ede résztvevő Budapesten a tisztviselők fizetésjavítására rendezott gyűlésen s mikor hazakerkezett, költiségei fedezésére gyűjtést indítottak. *Szilágyi* sokak előtt hangoztatta, hogy ez a nyilvános gyűjtés nem méltó *Alföldy*hez, arra történt azután a kihívás.

A megyei tisztviselők fizetésrendezése. A vármegyei tisztviselők e hó 25-én Budapesten a vármegyeház nagytermében tartandó országos értekezletén *Caobor* László alispán és dr. *Landauer* Béla megyei első aljegyző, *Hontvármegye* tisztikarának megbízásából határozati javaslatot fogtak előterjesztetni, amelyben kifejezést adnak ama jogos kívánságnak, hogy amidőn a köztisztviselők fizetésének rendezéséről van szó, egyenlő mérték alkalmaztassék ne csak az állami tisztviselőkre és alkalmazottakra, hanem a megyei tisztviselői, segéd- és kezelőszemélyzetre is. Körni fogják az értekezletet, hogy szűkebb bizottságot küldjön ki egy az összes teendő intézkedéseket felelelő kimerítő, a szükséges kimutatásokkal, tervezetekkel ellátott, indokolt memorandum szövegesítésére, amely az értekezletet követő országos kongresszuson lesz tárgyalandó; a kongresszus elé pedig terjeszsen határozati javaslatot elfogadás végett amely szerint kérje fel a kongresszus az ország összes törvényhatóságait, hogy addig is, míg az óhajtott általános rendezés végrehajthatnak részben saját hozzájárulásával, részben a kormánytól kérendő póthozzáadalmazásból, emelje fel a megyei tisztviselői és kezelőszemélyzet javadalmazását az állami tisztviselők újabban rendezett javadalmazása arányában.

Az életant miniszteri titkár. *Dr. Hepek* Adólot, a földmivélesügyi minisztérium titkárát kinek tragikus halála mélyen megrendítette a minisztérium tisztikarát, kedden délután 4 órakor temetik a Kerepesi-úti temető baotaszázából. *Dr. Hepek* Adólf 1888 óta volt a földmivélesügyi minisztérium szolgálatában. ahol mint fizetéslelen fogalmazó kezdte meg pályáját. Előbb a vizioi engedélyeköt tárgyaló ügyosztályban, majd az állategészségügyi gyümölcsöszelet s einkői osztályokban működött, míg 1898-ban újra a vizioi engedélyezések ügyosztályába helyezték át, ahol mint osztályvezető, a vizioi engedélyezéseknek sokszor bonyolult kérdéseiben alapos jogi képzettségével s kiváló szakértelmével példás buzgalmat fejtett ki. A legszebb jövő várt a kiváló tisztviselőre, akinek viszonyai teljesen rendezettek voltak s így végletes elhatározásának okát barátai sem tudják. Kötelességgé utolsó pillanatig híven teljesítette s vasárnap még referált főnökeinek, ügyiratokon dolgozva s semmi sem árulta el, hogy az óagykosság eszméjével foglalkozik. A minisztériumra kitűzték a gyszalobogót, *Daványi* földmivélesügyi miniszter koszort helyeztet koporsójára s koszort helyeznek ravatalára tisztársai is.

A kozárokról. Érdekes felolvasást tartott tegnap a ferencvárosi társaságban *Szabolcsi* Miksa szerkesztő a kozárokról.

A honfoglalás magyarok között a kozárok törzse, a honfoglalásról szóló összes krónikáinak szerint, „a csatában mindig előljárak, amiért a törzsek elejének mondták”. Felolvasó szerint ennél fogva magyar nemzeti tradíciókat sért az, aki a kozár vagy kazár nevet gyalogzadó névnek teszi meg. A magyar kozárok — fejtegette tovább a felolvasó — a Kaspi-és Fekete-tenger mellette 600—1016. évig fennálló hatalmas kozár birodalomból származtak és onnan jöttek azok a kozárok is, kiket a honfoglaló magyarok már itt találtak és kiknek tejedelme *Ménmarót* volt, s kinek leányát *Árpád* fia és utóda *Zsolt* vezér vette feleségül, úgy, hogy az *Árpád*-házi királyok ereiben anyai részből kozár vér folyt. Az egy óráig tartó felolvasás, mely különösen bőven foglalkozott magával Kozárszággal, amelyben Mózes válassa volt az államválaszó és amely a 989-iki kievi vállaltvisára is elküldötte zsidó tériőit. (*Vladimir* nagyherceg tudvalegőleg elhatározta, hogy népével együtt lemond a pogányságról és más vallást választott mire vitagyűlést rendezett Kievbén, melyen részt vettek keresztények, mohamedánok és zsidók).

A felolvasás a hallgatóság, mely a termet az utolsó zugig megtöltötte, lelkesen megélejezte. A felolvasás után lakoma és tánc következett.

Elhalotás. *Reich* Jónás volt terménykereskedő és földesbirtokos ma éjjel 88 éves korában rövid szenvedés után meghalt. Holnap temetik az *Isabella-utca* 45. szám alatt lévő lakásáról.

Zicherman Hermanné, szül. *Gottlieb* Lenka e hó 20-án este fél tíz órakor, életének 54-ik évében Debreczenben elhunyt. A temetés tegnap volt az elhunyt nagyszámú tisztelőinek és rokonságának részvételével.

Hirschfeld Árminné, született *Biem* Berta, meghalt ötvenéves korában Szegszárdon.

Millió rablás. Szombaton éjjel *Casale Monferrato* közelében, mint már jelentettük, betörték egy bankár özvegyének a villájába. Az első hír, amely a betörésről érkezett, azt mondta, hogy a betörők hárommillió lírát raboltak el. A kár kevesebb, de ugyanazon tisztességes összeg. *Milánóból* nyúvsnak ma azt jelentik, hogy a *casale-monferrato*i kastélyból összesen 1,700.000 líra járadékot, 120.000 líra névre szóló ér-

tékpapírost és 5500 líra készpénzt loptak el. A pénzszekrényben levő 75.000 líra aranyat nem bántották a tolvajok.

— **Házasság.** Engländer Elek, a Jégkárfelelteli-iroda tisztviselője Budapestról, eljegyezte Deutsch Flóróskát kisasszonyt Nagy-Kállóból. *Deesényi Dezső* eljegyezte *Stark Zsófi*t Budapestest.

— **Tüntetés Horvátországban.** Zagrábból táviratolozták: Tegnap este mintegy százötven egyetemi hallgató összegyűlt a magyar államvasutak üzemeltetésének ellen épülete előtt, hogy az ott lévő magyar főbírókat ellen tüntessen. A rendőrség ébersége azonban megghusított minden tüntetést. Letartóztatás nem történt. *Sziszeken* tegnap meghívott vendégek részvételével gyűlés volt, amelyen előadották Horvátország pénzügyi függetlensége ügyében és a véderő-javaslatok ellen hozott zagrábi határozatokat. A gyűlés teljes rendben folyt le.

— **Öngyilkos színésznő.** A potsdami udvari színház egy ifjú színésznője, *Weiss Mici* megmérgezte magát előadás közben. A szerencsétlen leányt a kórházba szállították, ahol nagy szenvedések után meghalt.

— **Legégt versenytárlás.** Nagy tüzsított tegnap Alagon, ahol eddig ismeretlen módon kigyulladt *Geist* Gáspár istállója, amelyben hatvan telivér el elszállásolva. A tűz rohamosan terjedt s *Hover* istálló-mesternek köszönhető, hogy a nagyrértékű lovak el nem pusztultak. Híre járt, hogy két versenylo bennégett, de ez nem felel meg a valóságnak. A lovakat idejében kivезették az istállóból, mely a megfeszített munka dacára leégett. A páriparkat ma ideiglenes istállóknak helyezték el.

— **Kigyulladt motorkecs.** Nagy néposzűletet okozott ma a Baross-téren egy kigyulladt autómobil. A katonai sítóműhelyből mintegy 80 tábori sítókocsok szállították a Keletőldre s a szállítmányt egy őrmester vezetésével autómobilon két katonatiszt kísérette. Az autómobil a keleti pályaudvar előtt valahogy tüzet fogott s a benzintartó hatalmas dörrenéssel fe robbant. Vagy hémternyi magasságra lángoszlop csapott fel a motorról amelyről szerencsére idejében leugrottak a katonák. Pokrócokkal, homokkal akarták eloltani a tüzet, de ez nem sikerült s az autómobilnak csak a vasszerkezete maradt meg.

— **Új fürdőpótlék.** A *fenyőtűt* régióta fogva használják gyógyító erejénél fogva fürdők elkészítésénél. A levelek nedve, mint a fürdők pótléka, fellümlenélhatatlan hatású. Ez a hatás azonban csak akkor teljes, ha a fenyőtűvel extraktumának nem csak a fenyő szaga, de a fenyő ereje is megvan. Az ugynevezett *Feldau-Kiefer-Moor* fenyőtűvel extraktum e hatás tekintetében elsőrendű amiről a leghirvenesebb gyógytudósoknak, klinikáknak és kórházak vezetőinek bizonyítványai is tanusodnak. A fenyőtűvel fűrdő használatát idegesnégnél, ideggyengeségénél, ischiásnál, neurasteniás bántalmaknál, gyermekbetegségeknél ajánlják. A *Feldau-Kiefer-Moor* fenyőtűvel fűrdők bőzgyógyászterápiában és *Kátay J.* (Bécs *Stammgasse 11.*) raktárában kaphatók. Egy nagy adag ára használati utasítással 2 korona 40 fillér.

— **Az ugynevezett** ragályos betegségekhez, melyek évenként a téli időszakban mint hivatalos vendégek jelennek meg tartozik különösen az influenza, amelynek ragályosságát *Pfeiffer* tanár 1892. egy kis bacillus alakjában mutatta ki. Övszerű influenza, nátha és megfűlés ellen legjobban a *Salaperin*, mely a fejletést rögtön megszünteti: az erő gyarapítására kü önös szolgálatot teljesít pedig a *Somatose*.

(x) **Kriegner-féle akácia-szappan 1 K.**

Az egyetemi ifjak tüntetése.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest március 23.

Az egyetemi ifjuság ma az egyetem falai között folytatta tüntetését. Az egyetem mindgyik fakultásán megakadályozták az előadásokat, hol szép szerével, hol pedig erőszakkal. A tüntető-kedv lángjai olyan magasra csaptak, hogy a fiatalság dőletőt az határozta, hogy amíg a rendőri brutálisáokért elégtételt nem kap, nem hallgatja az előadásokat. Sőt — ami sajnálatraemlélt dolog — odáig jutott el az ifjuság a tüntetések terén, hogy egyik tanárját tetleg is inzultálta.

A dolgoknak idáig való fejlődése természetserűleg megdöbbenette magát az ifjuságot is, de talán még inkább azokat a vezetőket, akik — nem a diákság soraiból kerülven ki — az ország színe előtt is felelősséggel tartoznak azért, hogy a tüntetések enynyire elajultak. Maguk ezek a vezetők igyekeztek jótánni a hibájukat, ami — ugylátszik — részben sikerült is, mert az ifjuság egy ma este tartott gyűlésén elhatározta, hogy tovább óhajtja látogatni az előadásokat s felhagy azzal a rá néve káros következményekkel járó szándékkal, hogy az utók szenvedélyt az egyetem falai közé is bevigye.

(A megakadályozott előadások.)

A központi egyetemen ma már kora reggel nagyon élénk volt az élet. Reggel nyolc órákor a fiatalság már nagy számban gyűlt egybe s egyes csoportok nagyon izgatottan tárgyalták az elmúlt napok

eseményeit. Az érkező tanárokat, akik előadást akartak tartani, megabougolták. Ekközben a vezetők kiadták a jelszót:

— **Fiuk, ma nem lesz előadás! Ha kell, erőszakkal is megakadályozzuk!**

Az elhatározást hamarosan tett követte. Az aulából a kőmeg felment az egyik tanterembe, ahol *Szentmiklósy* tanár éppen akkor kezdte meg az előadást, s óriási lármával követelte, hogy a tanár hagyja abba az előadást s távozzék a tanteremből. Hasonló módon jártak el dr. *Concha G.* szol professzorral is. Abba a terembe is behatoltak, ahol dr. *Concha* kezdte meg előadását. Fűlsiketítő lármával kényszerítették arra, hogy előadást abbahagyja, sőt amikor eltávozt a tanteremből, valamelyik érelen ifjú a tanterem *üvegajtóját* úgy *becsapta* a még *külsőben álló tanár*ra, hogy az ajtó *üvegérei* *csörmpölve* hullottak alá. Mikor aztán már egyelőre professzor sem tartott előadást, bevonultak az egyetem épülete elé s egy ott elvonuló közhadseregbeli századot alaposan megabougolták.

Rendőrség nem volt az egész környéken s a diákság kisebb csoportokban a Műegyetem kertjébe vonult, hogy a Műegyetemen is megakadályozza az előadások megtartását. *König* Gyula tanárt, aki a közeplős épület-csoportba akart bemenni, hogy előadást tartson, utjában megakadályozták. Berontottak *Illosay* Lajos rektorhoz is, aki a vegytani laboratóriumban foglalkoskodott s akit annyira meglepett a váratlan támadás, hogy a kezében lévő, maró folyadékkal telt üveget akarta végigönteni a betolakodókra. Az izgalmak *csillapodásával* a rektor *csendre* intette az ifjuságot, s amikor a *látás* *hangulat* láta, *kocsiba* ülve, *Wlassics* Gyula kultuszminiszterhez hajtott, hogy az intézkedésekről tájékoszkék.

A diákok azután csoportokba verődve, az orvosi egyetemre s az állatorvosi főiskolához vonultak, hogy ott is megakadályozzák az előadásokat. Dél felé járt az idő, amikor a főiskola elé értek, ahonnan az előadásokat *othagyva*, *lesiettek* hozzájuk az állatorvos-tanhallgatók is. Apróbb csapatokban, rendben oszlott szét aztán az ifjuság s a rendőrséggel seholsem volt *összeütközés*.

A Műegyetem kertjében és a Múzeum-körúton tömérdek magyar-sipkás ifjú álldögált a késő déli órákig s több ízben megkísérelték, hogy bemennek az épületbe, de a szolgák elzárták a kapukat. *Illosay* Lajos rektor a ma, *hét* *délutánra* *küldött* *mérnök*i és *gépészmérnök*i *kollegium*okat *felüggesztette*.

A kora délutáni órákban azután a Tudományegyetemen tanácsülés volt, amelynek eredményeként a következő hirdetésny jelent meg a fekete táblán: Egyetemi tanács határozat végrehajtásában a következőkről értesítem az egyetemi polgárokat:

1. A legutóbbi napokban történt rendezvárasok miatt fegyelmi eljárást rendeltem el.
2. Az előadások az egyetem összes tudománykarain folyó évi március hó 28., 24., 25. és 26. napján szűntelnek.
3. Figyelemzetem az egyetemi hallgatókat, hogy az esetre, ha a folyó hó 27-ikén (pénteken) ismét kezdődő előadások alkalmából újabb rendezvárasok történnek, az egyetem a tanév egész hátralévő idejére be fog záratni, amely esőben az összes hallgatók folyó félévüket elvesztik.

Budapest, 1903. március hó 18-ikán. A Királyi Magyar Tudomány Egyetem rektora: dr. *Kéty* Károly s. k. udvari tanácsos.

Az egyetem kapuit, a rektor rendeletére, még a tanácsülés ideje alatt *elzárák* s azok a hallgatóság előtt *péntekig* zárva maradnak.

Ugyanilyen határozatot hoztak a *József-műegyetemen* is, mely a következő:

A m. kir. *József-műegyetemen* a rendes munkaközpont a rendezvárasok ma ismét megakadályozták. Minthogy hasonló esetek ismétlődése nincs kizárva, az előadásokat egyelőre *március 28-ig* *beszűrlög* *beszüntetem* és azok ellen, akik a rendezvárasban *segédkeztek*, a fegyelmi eljárást megindítom.

Az előadásokat folyó hó 27-ikén, pénteken reggel ismét megkezdjük s ha a tanítás és tanulást újabb rendezvárasok megakadályoznák, a műegyetemet a tanév hátralévő idejére *beszűrlök* s az összes hallgatók a félévüket *elvesztik*. Kelt Budapest, 1903. március hó 23-ikán. *Illosay* Lajos s. k. ezidei rektor.

Az egyetem, valamint a műegyetem is azonnal értesítette dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi minisztert határozatáról.

(Gyűlés az Egyetemi Körben.)

Az egyetemi ifjuság ma szazas-bizottságot alakított, amely arra lett volna hivatva, hogy a már megindított mozgalmat szervezje s ez a szazas-bizottság ma este 6 órákor gyűlést tartott az Egyetemi Körben.

A gyűlésen *Idakéry* Győző, a mozgalom egyik megindítója elnököt. Kérte a bizottság tagjait, hogy nyugodtan tanácskozzanak az elmúlt események felett. Ne toljunk — *ugymond* — mindent a rendőrségre, *teszerjük* *be*, *hogy* *mi* *is* *hőbátunk*. Az első hibát a rend-

őrség követte el azzal, hogy meg akarta akadályozni egy az aulában tartott gyűlést, de hibás volt az ifjuság is, mert kövekkel, szendárobokkal dobálta a rendőroket. Tarsai megbízásából 6 járt *Rudnay* főkapitány nál s bejelentette, hogy pénteken délután ki akarnak vonulni *Kossuth* sírjához. Felelősséget vállalt a rendert s a *főkapitány* *megírte*, *sőt* *írásban* *is* *adta*, *hogy* *nem* *lesz* *rendőri* *fedezet*. Ennek dacára mégis odarendelték *Boda* kapitányt egy sereg rendőrral. *Rudnay* főkapitány — *ugymond* — *szószegő* lett s ez nem volt tisztességes eljárás tőle. De az ifjuság is követett el hibát. A temetőben ugyanis ő s *Hoffmann* felszólították, hogy nyugodtan oszlojanak szét, de nem tettek s ennek a következménye volt a Baross-terti *vagdalokzás* a rendőrség részéről. *Mondja* *ki* *a* *bizottság*, *hogy* *az* *ifjuság* *mozgalma* *nincs* *összefüggésben* *a* *katonai* *javaslatokkal* s csak a rendőrség brutálisáért akarnak elégtételt szerezni.

Ekkor érkezett meg *Hoffmann* Ottó, aki felszólította az ottlévőket, hogy hagyják ott a gyűlést. Felszólításának az lett az eredménye, hogy mintegy 20—25 egyetemi hallgató eltávozt vele.

Idakéry ezután arra tért rá, hogy a fiatalság — amely elég érelt arra, hogy a maga lábán járjon — ne hagyja magát vezetni idegenek által. *Lengyel Zoltán-féle* *beavatkozásokra* — *ugymond* — *nincs* *sztüksége* *az* *ifjuságnak*. Azt ajánlja, hogy a következő nyolc pontból álló javaslatot vigye át a bizottság a műegyetem kertjében gyűlésező ifjuságnak:

1. Az egyetemi ifjuság felkéri az egyetemi kör elnökségét, hogy az ifjusági egyesületek elnökeivel együtt álljanak a mozgalom élére, mert az ifjuság nem tartja magához méltónak, hogy egyes frakciók éreltenkedése miatt az egész ifjuságot itéljék el.
2. Távól áll az egyetemi ifjuságtól az a szándék, hogy a rektor és tanárok ellen tüntetessen és határozatlan eltilti annak a néhány ifjunak viselkedését, akik ma délelőt annyira mentek, hogy az egyetem falain belül egyik tanárukat inzultálták.
3. Egy deputáció járjon köze a rektornál, hogy tekintetbe véve a tanulni vágyó ifjuságot, az egyetemet újabb nyissák meg.
4. A bizottság tagjai gyűjtselek adatokat a pénteken és szombaton törtétekről és azt a nivalatos vizsgálat rendelkezésére bocsássák.
5. Kijelentik, hogy annak a mozgalomnak semmi egyéb célja nincs, csak az, hogy az ifjuság a rendőrség inzultusáért elégtételt kapjon.

6. *Rudnay* főkapitány és a rendőrtisztviselők eljárása és különösen az értesítés nélkül visszavont rendeltet dögában szigorú vizsgálat indítassék s a jogszerelemért esetleg *Rudnay* állásától elmozdítottassék.

7. Hozassék tudomására az illető köröknek, hogy kit jog terbelni a felelősség azért, ha az eddig védetlen ifjuság a rendőri brutálisások megismétlődése esetén *legyeres* *kézél* *állna* *elent*.

8. A közgyűlés kijelenti, hogy az egyetemi ifjuság szontul felhagy mindenféle hangos nézetnyilvánításokkal és gyűlekezőssekkel s ezental rendesen előadásokra jár.

A határozati javaslatot a jelenlévők egy része éljenzéssel fogadta, míg többen megabougolták.

Azután *Fekete* Károly, a joghallgatók tudományos egyesületének elnöke jelentkezett szólásra. Kijelentte, hogy ma délelőt egynéhány ifju az egyetem falain belül tüntetéseket rendezett és *egy tanárt*, *Concha* Győzőt, aki pedig az ifjuságnak igaz barátja, *tetleg* *is* *inzultáltak*. Kijelenti, hogy ez a dolog nem az ifjuság egyetemének tudatáról történt s csak egynéhány érelen ifju manifestációja volt. Senkinek sincs joga a tanulni vágyó ifjuságot ebben a szándékában megakadályozni s az ilyen erőszakra erőszakkal kell tefelni, ki kell verni a rendezvárasokat az egyetem falai közül. Az egyetem aulája nem nyilvános hely. Az egyetemi ifjuság gyűlekezőhelye és ott holmi szónokokról vágyó képviselőknek semmi keresnivalójuk nincs.

Ezeknél a szavaknál óriási zaj, abougolás tá s az egész bizottság eltávozt a teremből, magára hagyva *Idakéry*t és *Feketét*.

(Gyűlés a Műegyetem kertjében.)

Míg a szazas-bizottság az Egyetemi Körben gyűlésezett, addig a Műegyetem kertjében mintegy kétezer egyetemi hallgató gyűlt egybe, hogy a délelőt történet hatása alatt megbeszélje a további teendőket. Esti hat óra tájban kezdődött meg a gyűlés.

Elsőnek *Meiha* Gábor beszélt. Az Egyetemi Körben éppen most szerveznek egy ellenakóti, amely áralászába megy az ifjuság nagy többségével szemben. Figyelemzeti az ifjuságot, hogy ne hagyja az igazat, hanem azért járjon az előadásokra és ne kockáztassa a félétét amelynek elvesztésével megfenyegeti a rektor az ifjuságot.

Utána *Lengyel* Zoltán országgyűlési képviselő szóalt föl. Elmondta, hogy ő szervezte az ifjuság mozgalmát, telrázza tespedéséből a diákságot s kéri ezért, hogy hallgassák meg. Ha — *ugymond* — *rend* *lesz* *az* *egyetemen* . . . (*Közbekiáltások*: *Nem* *lesz*, *nem* *lesz*!) *No* *ha* *nem* *lesz*, *akkor* *én* *is* *visszavonok* . . . (*Közbekiáltások*: *Hát* *csak* *monjen*, *menjen*!) *Nem* *ugy* *értette* *a* *dolgot*, *hogy* *elhagyja* *az* *ifjuságot*

De hát ma tárgyal Wlassios miniszterrel és kijelentette neki, hogy felelősséget vállal azért, hogy a fiatalok nem akadályozza meg az előadásokat s hogy az egyetem falai között nem lesz tüntetés. Legyen az ifjúságnak két lelke... (Közbeiktalások: A kétféle saznak is két feje van.) Az egyikkel tanuljon a másikkal hazafiságát apolja. Kérve-kéri a fiatalokat, hogy halgassa meg és legyen végre nyugalom az egyetemen.

Hoffmann Ottó: Az előtte szólók azt fejtették, hogy legyen nyugalom. De ők nem akarnak nyugodtak lenni. Eppen azért szerdán délelőtt tíz órakor testületileg vonuljon fel a fiatalok a budavári honvédszoborhoz s azt koszorúzza meg. Különböző is ajánlja, hogy péntekre már mindenki legyen jelen az előadásokon.

A gyűlés ezt el is határozta s az ifjúság ezzel a legnagyobb rendben hazavonult.

(Lengyel Zoltán ügye.)

A VII-ik kerületi kapitányság tudvalevőleg hatóság elleni erőszak címén vizsgálatot indítottak Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő ellen, aki Horváth III. György 1303. számú rendőrt botját feljebb vágta. Domonkos rendőrtisztviselő ma kezdte meg a tanuk kihallgatását. A mai délelőtti folyamán tíz tanut hallgattak ki.

(Tóth kapitány áthelyezése.)

Az egyetemi ifjúság tüntetésével kapcsolatban említjük meg hogy a belügyminiszter a főkapitány előterjesztésére Tóth Lajos VII. kerületi kapitányt a mai napon a VII. kerületi kapitányság vezetéséről felmentette s a II. kerületi kapitányság vezetésére bízta meg. Egyúttal Szirmai Andor kerületi kapitányt a VII. kerületi kapitányság és Saly Károly rendőrtanácsost a VIII. kerületi kapitányság vezetésével bízta meg.

FŐVÁROS

(*) Villamos vasut az országúthoz. A városi villamos vasut Rudo-frakparti vonalát meghosszabbítja a képviselőház érintésével a Viktória malomig.

Az új vonal a meglévő nádor-utcai vonalból ágazik ki a földmívelési minisztérium palotája előtt lévő kanyarulatnál. elhalad az igazságügyi palota előtt s megkerüli az országúthoz épületét a felső dunaparton ha ad tovább. A Margitbíd feljárójánál keresztezi a közúti vasut vágányait s elhalad a gabonarakárk mellett a Viktória malomig. Az új vonal, mely 2675 méter hosszú kettős vágányú lesz s a Margitbídig aiso, onnan pedig felső vezetékkel lájik el. A fővárosi hatósága s a kormány a benyújtott tervezet ellen nem tett kifogást és a kereskedelmi miniszter mára erendete a közigazgatási bejárást, melyen Pap Árpád miniszteri osztálytanácsos elnököl, míg az engedélyezés Városi villamos vasutat börtői Hűvös József királyi tanácsos vezér- és Wörner Adolf műszaki igazgató képviselik. A tervek benyújtása után Andor Gyula, a képviselőház elnöki tanácsosa a képviselőház nevében azt kérte a bizottságtól, hogy a Baross-utcai vonal második vágányát is fektessék le és a vonalat a már meglévő tervek szerint hosszabbítsák meg a Dunapartig, a képviselőház elé pedig építsenek egy kis várócsarnokot. Heszey Lajos V. kerületi előlőrő azt kérte hogy a nagymező-utcai vonalat kössék össze a Podmaniczky-utcai vonallal. Mindkét kérelmet megzökönyvbe vették. A bizottság aláírásán a tervek ellen nem tett kifogást; hozzájárult a vonal vezetésének módjához és kiindult a helyszínére.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Diszcoladás az Orfeumban. A Gyermekekbarát-Egyesület tegnap délután ifjúsági diszcoladást rendezett amelynek a rendkívüli alkalomra megszabása programja is volt. Porré Pál szép alkalmi prólogusa vezette be az előadást. A prólogust nagy hatással szavalta el Gyárás Dezso, mire a műkedvelők zenekara Hunyady László nyitányát játszotta Kemény Arthúr mérnök dirigálta a zenekart s a karnagyj pálcát olyan szakértelmelemmel kezelte, amely jelenléteyben tülemelkedett a műkedvelő nívón. A zenekar a nyitány után a színi nem akarta taposka még Chopin, Valse-brillante-ját játszotta, s ekkor különösen érvényesült a kiűnő dirigálás. Kemény Arthurnak gyönyörű babékoszort nyújtottak fel a színpadra. Most B. Penny Irén jelent meg aközönség előtt. Taubert, Madár az erdőben című dalát énekelte sion felfogással zúgó tapok mellett s mikor meg sajtázereményűt „Megtér” című dalát is előadta nagy művészettel, a közönség nem győzte hálája nyilvánítását. A művésznő zongorán Diemel Oszkár kísérte diskrétül, Manheit, a je es bari-onista, cigányzenekar-kísérettel kurucdalokat énekel még érzéssel s a közönség bőségesen adozott neki az elismeréssel. Gyönyörűséggel togadták Ligeti Juliska és Róssallogyi Kálmán páros jelenetét Gár-

domyi Géza. A bor oimű színművéből s a hallgatóság percekig tartó tapsokkal adott kifejezést szeretetének kedvencei iránt. A program ezekek a számokkal még nem merült ki. Az orfeum gazdag műsora is bemutatásra került s a zsufolt ház pompásan mulatott a mulató tagjainak a produkcióin is. A Himnuszszal és Apotheozissal végződött a diszcoladás, amelynek közönségi is ünnepi volt. Minden hely el volt foglaltva s természetesen erősen volt képviselve a fel-nőttek mellett a főváros kiskoru népe is s a nagyok között mindenféle mosolygó rendező gyermek-arcokkal találkoztunk a szem. A diszcoladás a jeterkony óé nak jelentékeny összeget hozott.

** A Moharóssa A Magyar Királyi Operaházban holnap, kedden Hubay Jenő új dalműve „Moharóssa” kerül színpadra. A ízszerepeket mint eddig, Szayer Iona, Payer Margit Valent Vilma, Flattné, Lochmeseck, Beck, Dalnok Viktor, Kárpát és Szemere énekelik. A dalmű után Guerra Miklós baletjét, a Művésztarjant adják elő.

** Mici hercegnő sikere. Feydeau mű bohóza, a Mici hercegnő, teljesen igazolja azokat a várakozásokat, amelyeket a Vigaszínház hozzáfűzött s amelyet a bohózat osztatlan sikere megerősített. Mici hercegnő előadásai szintűig zsufolt házak előtt folynak. Az újdonság tegnapi, vasárnapi előadására a jegyek már kora délelőtt elfogytak és örült, aki a nézőtérre bejuthatott. Itt aztán kezdődött mindvégig a legjobb, legvidámabb hangulat uralkodott, amit az egymást erő vidám jelenetek könnyen érthetővé tettek. A cake walk elloletésével Varsányi Irén és Tanay ezutal is első-rangu táncosoknak bizonyultak. Az új tánc zenéje is annyira tejszett, hogy azt a zenekarnak felvonásokban is háromszor meg kellett ismételnie. A színeszek minden egyes alakítása és a mintaszór rendezés ismét megerősítette a kedvező birt, amely Mici hercegnőről mindjárt a bemutató után szárnyra kelt.

** Mátyas diák vagy a osiatok nagy ítea. A Magyar Színház új ifjúsági darabja a Mátyas diák vagy a cinkolai nagy ítea, amelynek tréás és hazafias meséje a népszerű történelmi anekdota révén általában ösmert, csütörtökön délután került bemutatásra. A ízszerepeket Kormat Berta Sziklancs, Lubrinicz Julia, Húvöghy Szidányi, Faragó, Tollagi, Szomor, Gurth és Jónási játszzák. A rendkívül mérsékelt helyáras mellett megtartandó előadásra jegy már váltható.

** Növendékek hangversenye. Somogyi Mór konzervatóriumban vasárnap tartották meg az ezidei negyedik növendékhangversenyt. melyen a zongora, ének, hegedű és cimbalomnak alóbb és felsőbb osztálybeli növendékek vettek részt. A zongora alóbb osztálybeli növendékei közül Blum Margit szabatos előadásával és Somogyi Adrienne, az igazgató tehetőségis kisényre éles ritmikájával tűnt ki. A felsőbb osztálybeliek közül Mastner Aranka, Heltstádt Gusztáv Palfy Margit és Telek Jolán tettek tanusagot haladásukról, bravuros technikájú játékuikká. Az énekosztályban Joffe Olga, Mayer Hellmud két dalával, Sebők Iona, Somogyi Mór hangulattaljesz Tavasi dalának előadásával bizonyították be. hogy Somogyi B. Carola operanékesnő oktatása a legnagyobb mértékben alkalmas a bennük rejlő tehetőség fejlesztésére és megerősítésére. A hegedűosztályban Kanitz nővérek és Kulcsár Endre adták jelet haladásuknak, a cimbalomosztálybeli növendékek közül Deszpot Luiza és Lakatos Valéria Somogyi Mór Abrándjának szép előadásával keltettek hatást. A hangversenyterem minden zugát előkelő közönség töltötte meg, amely a vál ozatos műsor minden számát élénk tapsal kísérte.

Napoleon.

— Szerző a darabjáról. —

A francia rendőrségre névtelen feljelentés érkezett, mely szerint a budapesti Magyar Színház Napoleon című újdonságában francia egyenruhát használnak. Minthogy nevezett színház csak titolt uton juthatott ezen ruhákhoz, továbbá, miután nevezett színház igazgatója, — aki e téren már gyanúsított ember — azzal is gyanúsították, hogy az invalidusok templomában pihenő nagy halott ruháját valami uton-módon, — de mindenesetre titolt uton, — megkerítette és azt Ráthonyi Akos (Napoleon) testén közszemlére akarja tenni, — a francia rendőrség kérészaz rendőrt küld a Magyar Színházba, hogy a ruhákat elkobozza.

En mint a darab szerzője titkokozta a francia főkapitány emez erőszakoskodása ellen! Hogy a darabot a műsorról levegyük, arról egyelőre szó sem lehet (kivéve, ha megbukik.) Ha a főkapitány ur valami erőszakoskodást tálna követelni, ugy a Házban interpellálhatni fogok és a dolognak nagyobb súlyt adandó, Leszkay el fog utasni a francia parlament karzatjára és onnan fogja ismétlni, izgatott taglejtésekkel az ellenzéki képviselőket!

U. i.

Mindenkinek megnyugtatóra kielentem azonban, hogy darabom semmit sem tartalmaz az eszméket nem traktál. Az én Napoleonomat nem mint hadverő oszár: akarom bemutatni, hanem teljesen a historiatól független intimitásiban.

Ha darabom netalán sikert aratna — boldog lesz, ha megbukik — írok másikat!

Sziklay Cornéli.

MŰVÉSZET

□ A szabadságharc-szobor. Ma újra összeült a szabadságharc-szoborbizottság s az ügyhöz méltó komolysággal megvitatta a kérdést és most már remélni szabad és lehet, hogy a Gerlóczy Károly által oly lelkesedéssel megpendített eszme valóra válik, egy dicső kornak szép szimbólumaként és díszére annak a gyönyörű tervnek, amely maga is ékessége szépen fejlődő fővárosunknak. Körülbelül hatszáz ezer korona van együtt a szobor költségeire, megmondottuk a minap, hogy ez az összeg a magasztos eszméhez méltó emlékműre nem elegendő, maga a hatalmas Szabadságtér, amely a szerenés rendezés olytán vagy hat utvonnal felől láttatni engedi a szobrot, megköveteli, hogy monumentális méretekben emeltessek. A bizottság többsége úgy találta, hogy a rendelkezésre álló 577.576 korona elegendő és határozatában nyilván elsősorban az óhaját vezérelte, hogy a szobor ügye most már a lehető legrövidebb idő alatt dűlőre jusson. Ez volt a mi álláspontunk is, mert mi is sürgettük a pályázat kiírását, de ugyanakkor hangsúlyoztuk, hogy a művészeti rész megoldásának előkészületeivel egyidőben folytatni kell a gyűjtést, bizton számíthatva a magyarság áldozatkészségére. Erre az álláspontra helyezkedett és érvet meggyőzően mellette ma a bizottságban. Heltai Ferenc ezer koronát is följárulva a szobor-alap növevése, de, mint említettük, a bizottság a sok luza-vonót megunva, kimondotta, hogy az együtt levő összeget elégnék tartja a szobor kiviteére. Szóba került a bizottságban az a kérdés is, vajjon egyszerű megbízás utján, vagy a szokásos pályázat kiírásával döntsék el a kivitel kérdését, de efelett még nem határozott a bizottság. Az már e döntőnek tekinthető mégis, hogy a bizottság nem fog mellőzni a nyilvános pályázatot. Rákosi Jenő az ugynevezett eszmei pályázat eszméjét vetette föl. Az pedig abból állana hogy szóltítsák föl a szobrászokat, hogy jutalomdíjért adjanak eszméket, tervekét a szabadságharc emlékművéhez és ha az ily pályázat nem jár sikerrel, akkor bizzanak meg valamely szobrászt a kivittel, aki aztán a pályázatban rejlő eszméket fölhasználhatná. Most már a körül folyt a vita, vajjon a pályázat tényleges legyen-e, vagy pedig eszmei? Kováts Heltai Ferenc azt vitatta, hogy a kettő közt tulajdonképpen nincs is különbség, mert hiszen mind az eszmék pályáznak s a saját eszméjét senki sem hajlandó másnak kivitelre átengedni. Viszont Rákosi Jenő és Hauszmann Alaos azaz érveit, hogy el kell kerülni a pályázatnál azt, hogy nagy költséggel (a minták költségei) mezejnek bele a művészek. Szóltak még K. Lippich Elek és Agoston József s azzán ezt a kérdést ügyőbben hagyták azzal, hogy a polgármester néhány nap mulva újabb üzenetvira a bizottságot.

□ A Nemzeti Szalon Szabadkán. A Nemzet Szalon szabadkai műkiállítására március 25-én, szerdán nyílik meg.

A Nemzeti Szalon igazgatósága ezutal is értesíti a művészeket, hogy a május 3-ára tervezett rajz-, akvarell- és grafika-kiállításra számtal művek végező beküldési határidőre április 24-én jár le. Az e kiállításra szóló megnívórák szétküldés a művészeknek. A Szabadkára kiránduló művészek kedden délután indulnak el az ottani kiállítás megnyitására.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ A Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya ma délután Heisrich Gusztáv előklésével ülést tartott.

Az első felolvasó ifj. Szinyei József volt, aki előterjesztette a Karacsy-kódexről szóló bizottsági jelentést. A bizottság (Szilády Aron, Szinyei József, Fejérfalvy László, Katona Lajos és Sebestény G. Gula) az eléje terjesztett ügydarabok beható megvizsgálása után egyhangulag kimondta, hogy mind bibliografiai, mind paleografiai, mind pedig nyelvi és történelmi okoknál fogva kétségtelemnek tartja, hogy az ugynevezett Karacsy-kódex és a hozzá hasonló rotárisos bejegyzések a XIX. század második feléből eredő hamisítványok. Az osztály a jelentést betyveléssel fogadta és Gyulai Pál indyányára elhatározta, hogy a jelentést az Akadémia értesítőjében egész terjedelmében ki nyomtatja. Ezután Lehr Albert levelező tag két képzővel értekezett, amelyről keveset tud az irodalom. Az egyik képző a st. melyely oly egység jelöl a nép, aki az alapszoban kitéjeztél szóval valamikép foglalkozik, vele szorosabb viszonyban van, mint például lírási — líbapásztor, eszésti — aki a eszéstei gondozza, kutyási — vadásztebek gondozója, ügyési — ügye rusztító, udvari — aki az udvar körül foglalatokodik stb. A másik képző, amelyet az irodalom és nyelvészet emberei egyáltalán nem ismernek, tány, tány képző mint például a szavaknál: jártányi történelmi nyomatányi foglányi, nyelvtényi stb., mint deverbális képző és jégtényi, diótányi, deaktányi, dísznyomatányi stb., mint renommalis képző. — Végül Hegedűs István „Egy angol humanista Janus Pannonushoz” cím alatt olvasott föl egy rövid értekezést, melyben bebizonyítván törekszik, hogy egy newyorki iolyóiban megjelent levele Phreas angol humanistának Janus Pannonus-

hoz szól. A címzett: Johannes Hungarus. Ezt hívja a levél Ferrarába, hol a tudományok virágzó székhelye van és biztatja, ne tartsa vissza a pénztelenség. Hegedűs Janus Pannonius életéből mutatja ki annak nagy valószínűségét, hogy a címzett más nem lehet, mint Janus Pannonius. Mindenestre ismeretlen és érdekes adat e levél nemcsak Janus Pannonius, hanem a magyar humanista-mozgalom történelére nézve is.

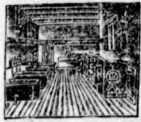
SPORT

*. A Lincolinshire Magyar ló fog ugra futni Angliában ugyanabból az istállóból, mely néhány év előt Tokiót küldte oly gyászos végű expedícióra. A Péchy-istálló új angliai starja Macdonald, mely holnap fut a híres Lincolinshireben. Ide fogadásokat nem igen kaptak rá, mert bár nátnak a legjobb klasszist képviselői, tul a csatornán nem számít. *Sceptre, Our Lassie, Over Norton, Mauvezin* a nagy verseny favoritjai.

Nyilttér.

Jó étvágy,
Könnyű emésztés
Szabályszerű anyagcsere

alapjai a testi jólétnek és ezt mindenki a rohitsi Tempel-forrásnak (borral, cognac-kal, gyümölcslel vagy tejjel) v. rohitsi Styria-forrásnak (jólal erősből, mentes) élvezete által szerzi meg.

Vizgyógyintézet a budai Szt.-Lukácsfürdőben
A vizgyógykezelés minden neme, hidegmeleg-főzvény, hőség-villamos-fényfürdők. Masszázs, gyógytorna. — Állandó orvosi felügyelet. Prospektus kívánatra díjmentesen küld a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságá.

(Az e rovat alatt közlötöknek van tartalmáért, som alakjáért felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Hoek János sajtópörre. A legutóbbi választás alkalmával durva és izellen támadás jelent meg Hoek János ellen egy röpiratban, amelyet a Springer-párt bocsátott közre. Hoek János a hitvány sajtótermék ellen annak idején pört indított s a vizsgálat során Vatty István válla alá magára a szerzőséget. Vatty időközben meghalt, de halála előtt közjegyzői nyilatkozatban kijelentette, hogy a brosrút ő írta ugyan, de az adatokat Seper Kajetán szolgáltatta neki a Springer-párt megbízásából. Seper elhárította magáról a felelősséget. Csak annyit ismert be, hogy ő vitte a kéziratot a nyomdába s hogy a költséget a Springer-párt főkorte, Grigár János viselte. A büntetőtörvényszék vádánosa e vallomás alapján Seper-t és Grigár-t rágalalmazásért és becsületsértésért vád alá helyezte. Ezt a rég huzódó pört ma tárgyalta a budapesti sajtóbírószék Agoraszó bíró elnöklésével. Hoek Jánost dr. Vásonyi Vilmos képviselte, Grigár-t dr. Gonda Dezső, Seper-t pedig dr. Gál Jenő védte. Seper Kajetán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogy a kéziratot ő vitte Grigárral a nyomdába, de a brosrút nem ő írta. Csak a korrekturából tudta meg, mi van benne. Nem is ismerte Hoek Jánost a mai napig. A kéziratot Vatty Istvántól kapta, aki elvállalta érte a felelősséget. Grigár József azt valja, hogy Seper főajánlotta szolgáltatást a pártnak megfelelő honoráriumért. Ez alkalommal fölmutatta az inkriminált brosrú kéziratát, melyet együtt vittek a nyomdába. A költséget ő, illetőleg a Springer-párt viselte. A párt Sepernek honorárium fejében körülbelül husz forintot fizetett s megfizette érte azt az 50 forint pénzbráságot, melyre a budapesti sajtóbírószék akkoriban állt. Majd így folytatta:

— Nagyságos elnök ur, én nemcsak ezt jelenitem ki, hanem bocsánatot is kérek Hoek képviselő úrtól, aki nekem nemcsak képviselőm, hanem piébánosom is. A Miatyánk is azt mondja, hogy bocsáss meg az ellened vétőknek.

Dr. Gonda Dezső védő szintén kéri Hoek János képviselőt, hogy Grigárnak bocsásson meg.

Seper Kajetán: Grigár megelőzött engem azaz, amit mondtott. Én is bocsánatot kérek Hoek képviselő úrtól.

Hoek: Seper Kajetán még azután is meghuroolt engem, mikor már meglettem ellene a följelentést. Én ragaszkodom tehát a tárgyalás folytatásához és követelem a bizonyítást. Sőt magam fogom bizonyítani pozitív érvekkel, hogy koholt, rosszszemű rágalom mindaz, amivel engem a brosrú vádol. Később aztán lesz még alkalom a vádlottak kéréséről nyilatkozni. Kérem, méltóztatásuk felolvastatni a vizsgálat során becsatolt okiratokat, melyek rendre megcáfolják az inkriminált brosrú minden állítását.

A bíróság fölolvastatta ezeket az iratokat, s aztán a perbeszédre került a sor. Dr. Vásonyi Vilmos, dr. Gonda Dezső és dr. Gál Jenő fölhasználása után Hoek János emelt szót. Beszédé végén kifejtette, hogy neki nincs szüksege a vádlottak elítélésére, de tekintettel kell lennie választóira is, akiket szintén megsejtettek. Enyhe büntetést kért. Azután a védők beszélték. Maguk is elítélő szóval emlékeztek meg a röpiratról, de rámutattak arra, hogy méltóbb volna, ha a panaszos nem enyhe büntetést kérne, hanem elejtené a vádat.

Hoek János erre ismét föl szólalt és kijelentette, hogy nem kívánja a vádlottak megbüntetését. Az eljárást e kijelentés következtében megszüntette a bíróság.

TÁVIRATOK

Bécs, március 23. Kiofac képviselő, aki Bulgárián és Konstantinápolyon át Macedóniába akart utazni, előlött tervétől, mert a porta nem adott neki utlevelet Macedónia belső vidékére. Ennek következtében Kiofac már elutazott Konstantinápolyból s Bulgárián keresztül hazatér.

Lemberg, március 23. A szociáldemokraták ma este négygyűlést hirdettek, amelynek napirendje a klerikalizmus s a szociáldemokrácia volt. A rendőrség beültötte a négygyűlést, mert zavargásoktól tartott. A munkások közt nagy az elkeseredés s még ma valószínűleg tüntetések lesznek.

Bebel és Stöcker.

Berlin, március 23. A birodalmi gyűlés mai ülésén éles szóváltás volt Bebel és Stöcker között.

Bebel bebizonyította, hogy Normann-Schumann állításai alaptalanok voltak s hogy Stöcker érintkezésben állott ezzel a rendőrségi kémmel, jóllehet közudomása volt róla, hogy francia lapokba sértő cikkeket írt Vilmos császárral ellen.

Stöcker azt feleli, hogy nem is ismeri Normann-Schumann-t. Alávalóság ezt róla állítani.

Bebel: Hallatlan vakmerőség kell ennek letagadásához.

Stöcker: Az én népem ismer engem, azzal pedig nem tródom, hogy az a nép (a szociáldemokratákra mutat) mit tart fölém.

Singer: Ez aztán az elvetemültség.

A szóváltásnak az elnök vétegt véget azzal, hogy mind a három képviselőt rendreutasította.

A nápolyi titokzatos letartóztatás.

Róma, március 23. A Stefánia ügynökség jelenté: A tegnap Nápolyban letartóztatott Gots nevű orosz zsidó vallású deák és nagyon vagyonos. Az orosz rendőrbiztost a letartóztatásnál az orosz alkonzul és egy magasrangú orosz rendőrtisztviselő kísérte. A letartóztatott, aki még csak 26 éves, azzal van vádolva, hogy Sipjagint Balmasovval együtt gyilkolta meg. Gots erőlyesen tiltakozott a letartóztatás ellen és kijelentette, hogy ő csak szocialista, de nem anarkista. Kérve-kérte a rendőrbiztost, hogy a nála talált okmányokat ne foglalja le és ne szolgáltatassa át az orosz konzulnak, mert ezáltal jobb orosz osalód volna kompromittálva. A lefoglalt iratokat, amelyek állítólag rendkívül nagy fontossággal bírnak, a belügyminisztériumba küldték Rómába. Gots-t a fogházba vitték. Gilióberti ügyvéd, akit Gots védőjéül fogadott, a letartóztatást mint törvénytelen megtámadja. A Tribuna szerint más egyéni is tartóztatottak le, aki forradalmi iratokat terjesztett. Ez a letartóztatott Engelsnek nevezte magát, de ugylátszik, hogy ez a név hamis. Amint az Avanti jelenti, Gots politikai vétség miatt száműzetésre ítélték az Szibériába, de később Miklós kir megkegyelmezett neki és így kapott utlevelet a kormányzóságtól. Gots ezután Németországba, majd Svábjába, Franciaországba és Olaszországba utazott, ahol őt, mint az Avanti mondja, törvényes ok nélkül letartóztaták.

Delcassé nyilatkozata.

Páris, március 23. A szenátus délutáni ülésén a külügyminisztérium költségvetését tárgyalák. Különböző kérdésekre válaszolva, Delcassé külügyminiszter kijelenti, hogy Marokkóban nem javult a helyzet, hanem ellenkezőleg ugylátszik, hogy a felkelés terjed. A kormány gondoskodni fog az algiri határ biztonságáról. A macedón kérdést illetőleg a miniszter kifejti, hogy azt Franciaország nem tövesztette szem elől. A porta elismerte, hogy a reformok sürgősek és mulhatatlannal szükségesekek. Hogy ezeknek megvalósítását biztosítsák, helyesebb volt a programot csak a gyakorlati reformokra korlátozni. Franciaország csak a többi hatalmakkal együttesen fog eljárni, de örködni fog affektet, hogy befolyását és az emberi jogokat tisztelőben tartsák. Ezután a költségvetés első három fejezetét elfogadták. A negyedik fejezet tárgyalásánál Clemenceau szenátor a vatikáni nagykövetség megszüntetését követeli. Delcassé azt válaszolja, hogy a jelenlegi viszony Franciaország és a Vatikan közt e lépés nem indokolja és hozzáteszi, hogy nem fog ily intézkedést tenni. Clemenceau szenátor polemizál a miniszterrel és indítványozza, hogy a vatikáni nagykövetség költségeit egy frankkal leszállítsák, hogy a szenátusnak alkalma legyen véleményét e kérdésben kifejezni. Az indítványt 182 szavattal 82 ellenében elvetették és a külügyminisztérium költségvetésének hátralévő fejezeteit elfogadták. Delcassé szenátor indítványát, hogy a külföldön lévő kongregációk segélyezésére szánt hitelet töröljék, elvetették.

Castro bucsuja.

Caracas, március 23. A kongresszus mai ülésén Castro elnök felolvasta a kongresszushoz intézett üzenetét. Ebben az üzenetben az elnök az európai intervencióra vonatkozólag azt mondja, hogy olyan emberek okozták, akik nem lévén képesek követkeleéseiket a bíróságok pártállására bízni, erőszakhoz folyamodtak és pedig azért, mert ő vonakodott belenyugodni Anglia és Németország igazságtalan követeléseibe. Ebben titokban egyetértetében Malossal és igyekeztek tőle (Castro) megszabadulni. Azután azt mondta az üzenet: Most, amikor a nemzet szuverenitását megvontuk, átadom lemondásomat, hogy a törvények értelmében meghivassák azt az embert, aki helyemet akként fogja elfoglalni, hogy egy venezuelai embernek so legyen többé oka házája ellen való ellenségeskedésre vagy az idegenekkel való barátkozásra, akik semmi más jogon, mint az erőszak jogán rárontottak a szerenésellen Venezuelára, lábál taposva a józan ész és az igazság, kárára a civilizációnak és a jog szép vívmányainak. Nem kívánok mást, mint hogy Venezuelát tisztelljenek, virágoznak és boldognak lássák.

A kongregációk.

Páris, március 23. A képviselőházban Lariez indítványt nyújt be, mely felbivja a kormányt, hogy a kongregacionista intézetek bezárása előtt eziránti kérdéseket meg népszavazás útján az érdekelt közsegeket és indítványának sürgős tárgyalását követeli. A szónok a kongregációk engedélyezési kérvényeinek elutasításával foglalkozik és ekközben érinti a Dreyfus-ügyet, ami szóváltásra vezetett Ribot és Jaurès között. Ribot avval vádolja Jaurést, hogy a Dreyfus-ügyben számítással és érdekből foglalt állást. Jaurès ellenben hangoztatja, hogy ő és barátai eljárásukban nem vezérelték magukat ily alacsony gondolat által. Combes miniszterelnök elleni Lariez indítványát és annak sürgős tárgyalását. A kamara 377 szavattal 156 ellenében megtagadja a sürgősséget.

A trieszti olasz egyetem ügye.

Róma, március 23. A képviselőházban Barilla kérdés tett ama okok tekintetében, amelyek a hatóságokat arra indították, hogy ellítsák annak a manifestumnak a közzétételét, mely egy gyűlést hirdet a trienti olasz egyetem érdekében. Ronchetti államtitkár kijelenti, hogy a római egyetemi hatóságok gyűlésre vonatkozó manifestumról van szó. A hatóságok nem tartották oportunnusnak a manifestum közzétételét. Mindenki ismeri a kormány nézeteit az olasz nyelv oltalma és fejlesztése tekintetében. Ennélfogva nem lehet azt a szemrehányást fehozni a kormány ellen, hogy mulasztást követ el a nemes olasz nyelv ápolása körül, amely Olaszországot naggyá és tiszteltté tette már akkor is, midőn még nem volt egysége.

Közgazdasági táviratok.

New-York, március 23. (Terményársáde.) (Zárlat.) Gyapok: New-Yorkban heiyben 10.05 (10.15). Márciusra 9.28 (9.93). Juniusra 9.74 (9.77). New-Orleansban helyben 9.4 (9.4). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsir: Western steam 10.50 (10.50). Rohe és Brothers 10.65 (10.65). — Tengeri irányzata állandó. — Márciusra 57.— (57.—). — Májusra 50.4 (50.4). — Juliusra 48.7 (49.4). — Buzs irányzata, engedő. — Páros 6sz. helyben. 79.4 (79.4). — Márc.-ra 81.4 (81.4). — Májusra 77.4 (78.4). — Juliusra 75.4 (76.—). — Szept.-re 73.7 (74.4). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.4 (1.4). — Kávé: fair Rio T. sz. 5.4 (5.4). — Márciusra 4.15 (4.15). Juniusra 4.35 (4.36). — Liszt: Spring Wheat clears 3.— 3.10 (3.— 3.10). Cukor: 2.4 (3.4). On: 23.25—29.75 (23.50—29.90). — Rás: 14.75—15.— (14.75—15.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 23. (Terményársáde.) (Zárlat.) Buzs irányzata engedő. — Máj.-ra 72.4 (72.4). — Juliusra 69.7 (69.7). — Tengeri irányzata állandó. — Márc.-ra 42.— (42.4). — Zsir: Márc.-ra —. (—). Máj.-ra 10.12 (10.02). — Scalona short clear 10.43 (10.43) — Sertésbuzs: Májusra 18.02 (18.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Budapest Fővárosi Fővárosok Ipartársulata vasárnap délután tartotta meg tisztújító közgyűlését. Schön Ignác előjáró elnöke alatt. Előjáró lett: Schön Ignác; helyettes előjáró: Dietrich Nándor és Bruck Adolf; pénztáros: Schleich Mihály; gondnok: Krakauer Samu; ellenőr: Gültkemann Mór; számvizsgálók: Gleichmann Miksa, Hahn Frigyes és Hoffmann Henrik. A kilépő előjárósági rendes tagok helyébe megválasztottak: Arany Dezso, Bäck József, Fischer M. J., Goldberger Armin, Kaiser Alfréd, Kardos Soma, Lewald Lipót, Maier Gábor, Mandlbauer Lipót, Preisinger György, Scheuer Károly és Tausner Mihály. Előjárósági póttagok lettek: Arnó Gusztáv, Guttmann Jakab, Kolbinger József, Lusztig Márkus és Pesznecker Antal.

A Postai Magyar Kereskedelmi-Bank folyó hó 31-én kir. közgyűlési jelentésében megartandó sorolás alkalmával az igazgatóság határozata folytán a tervezési visszafizetésnek megfelelően kisorsolando 1,187,000 K kötvényen kívül, 950000 korona 4 1/2 % -os névértékű beváltandó községi kötvény és 12,000,000 korona 4 1/2 % -os zálogértékű fog rendkívüli kisorsolás alá kerül. Elhatározatot ezenfelül, hogy a kisorsolt zálogértékek és községi kötvények birtokosainak a 4 % -os zálogértékre való kicserélése fog teljesítendő. Az erre vonatkozó feltételek, valamint a kisorsolt címlekek számai megegyeltek sorolás után közzé fogják tétetni.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok választmányva ma tartotta elnöke, baraszi Jelének Henrik vezetésével rendes havi ülését számos új tag felvétele és folyó ügyek elintézése után az elnök meglepő szavakban üdvözölte Guttmann Adám választmánytagot legfelsőbb kitüntetéssel alkalmából. Az elnök jelentette, hogy a vám- és kereskedelmi szövetségről, továbbá az osztrák-magyar vámügyi autonóm vámügyiábról szóló törvényjavaslatok immár az országgyűlés elé terjesztettek s ezzel megtették a döntő lépés arra nézve, hogy ama közgazdasági bizonytalanságnak, mely eddigig súlyosan nehezített viszonyainkra, vége vessék. Utal az elnök arra, hogy a törvényjavaslatban több oly óhaj, mely a Csarnok 1900. évi feltételeiben jutott kifejezésre, teljesítve lett. Az autonóm vámügyi kérdését az egyesület több szakosztálya behatóan foglalkozik. A választmány ezen előzetes értekezéseket jóváhagyó tudomással vette. A választmányba megválasztottak: pénztárnokká Semler Sándor, ellenőrré Messinger Armin, könyvvezetővé Wolák Soma, könyvtárnokká dr. Messinger Simon, háznagygyá Szeber Károly, gazdává Radó Mór és felügyelővé Velvart Lipót. Az ülés napirendjének további tárgyat azon indítvány képezte, hogy megletelek az elnök által a legutolsó közgyűlésen kitéjtettek, a pénzügyminiszterhez indokolt terjesztések intézések az iránt, hogy már csak a takarékosági hajlam fejlesztése érdekében is a tőkekamat-adj. eltöröltessék. Az indítványt egyhangúlag elfogadták. A székes főváros átiratához vonatkozólag, hogy a kereskedelem és ipar pangásának okairól szakzszerű véleményt mondjon a Csarnok, felkérteket Brust David, budai dr. Goldberger Lajos és Szeber Károly, hogy a tárgyat ben előadói terjesztéseket készítsenek. Fon Dezső választmányi tag indítványt, hogy vámuigyekben egy hiteles tudakozódó hely létesíttessék, beható eszmecsere után a választmány elfogadta. A cheque-törvénytervezet tekintetében Szirmay Artúr és Vajda Armin kértek tel. előadói vélemények előterjesztésére.

A Magyarországi borkereskedők és borkereskedők országos szövetsége szombaton, e hó 23-án

tartja alakuló közgyűlését, Molnár Ákos országgyűlési képviselő elnöke alatt. A gyűlésre Darányi Ignác földmívelésügyi és Lukács László pénzügyminiszterek is bejelentették megjelenésüket. A közgyűlés előrelátólag rendkívül népes lesz s azon nemcsak a fővárosi, de a vidéki bortermelők és borkereskedők is nagy számmal lesznek képviselve. A közgyűléssel kapcsolatosan dr. Szilágyi Artur műegyetemi magántanár vezített képeket fogja bemutatni a borkereskedésről. A szövetségek a közgyűlésen résztvevő vidéki tagjai az államvasutakon díjkezelvényben részesülnek. A közgyűlés után társas-kirándulás lesz Budalokra, hol a szövetség tagjai meglekintik Törley pezsgőgyárat; este pedig nagyzenésű bannet lesz a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségeiben.

A miskolci-diósgyőri vasút. Miskolcraól jelentik a Magyar Távírtól Irodának: A miskolci villamos részvénysársaság a kereskedelmi kamara által összehívott értekezleten egyik igazgatója után kijelentette, hogy a Miskolcraól a diósgyőri vasútra vezető negyedik kilométer távolságu vasutat nem hajlandó kiépíteni. Dr. Szentpály István polgármester az értekezleten szükségesnek és rendkívül fontosnak mondta a diósgyőri vasutonalat. Hasonlóképp nyilatkozott Kos Soma kamarai alelnök, a borsod-miskolci Hitebank vezérigazgatója. A többi négy pénzügyi képviselő is a szükségesnek mondták a vasút kiépítését és kijelentették hogy azt támogatni készek. Az értekezleten a diósgyőri állami vasgár is képviselve volt. A vasgár képviselői kijelentették, hogy a vasút létesítése érdekében a vasgár a legmesszebbmenő támogatásra kész. Az értekezlet végül bizottságot alakított az előzetes tervek és költségvetések elkészítésére. Ennek megtörténével szorgalmazni fogják a vasút kiépítését.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) E heti lisztárnyék is nyugodt és a forgalom is alig emelkedés mérté, ami főképpen a gabonapiac lanyhaságának tulajdonítható. A finomabb lisztárnyékban, melyek az előállított lisztmennyiségnek majd a felét képezik, a forgalom nagyon gyenge és az előállításoknak nagyon kellene emelkedniük, hogy a már redukált mennyiséget is abszorbeálják mainaik.

Az árak múlt hét óta 30 fillérral csökkentek és mai napon a következők jegyzékek vannak érvényben 50 kilogrammonként, Budapestben szállítva:

Szám: 0 1 2 3 4 5 6

Ar kor. 12.60 12.20 11.90 11.60 11.20 10.80 10.50

7 7 1/2 8

9.60 8.70 6.70

Finom korpa: Goromba korpa

Ar: korona 4.20 4.40

Dara: A B C

13. 12.30

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa jelentése a Budapesti Napló részére.) Utolsó jelentésünk óta e cikkben nem állott be változás. Az árak szűrték.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 31.60 korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 28.— korona. Elsőrendű Standard-petroleum 27.— korona. Benzín 69.— korona. Amerikai császárolaj, ottani finomítás 53.— korona. Amerikai császárolaj belöldi finomítás 49.— korona. A: árak 100 kilogrammonként, készpénzfizetés mellett 20% göngyölly, az itteni vasúthoz szállítva értendő. Kékgyalje I. vasmentes —.— korona. Zöldgyalje 8.— korona. Carbolineum I. 15.— korona. Carbolineum II. 13.— korona. Bacu gépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 76.— korona. Oliva gépolaj II. 64.— korona. Tovoféle-gépkenőcs 60.— korona.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése.) Piacunk e cikkben jól van dispozáva amennyiben a fogyasztás kielégítő és élénk kereslet mellett nagyobb tételek kerültek előadásra. Előnkítéget hatott az üzletmenetre azon jelentés, hogy a legtöbb mezőgazdasági szeszüződe nyersanyag hiányában már a legközelebbi jövőben beszünteti az üzemet és hogy sok gyár még kontingenset sem termeli ki és így valószínűségében egyre nyer azon hír, hogy a mezőgazdasági gyárak részéről exkontingens csak nagyon kis tételekben — az idén piacra kerülni. Mai nagybani jegyzések azonnali szállításra 31.—, 34.50, egy éven belüli történő átvételre 34.50—35.50 korona 1.00 literfokonként, ingyen barbellal, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes barrelok 1 koronával drágábbak.

Szóna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A betavasítás szóna és szalmában nagy behozatal és közepes kereslet volt. Eladatok: középminőségű jobb és elsőrendű szóna 2.—, muhar 3.—, alomszalma 1.30 zsupszalma 1.00 zseksza 2.—, per 2.60 kiló fuvaronként szállítva szállítva. Prémiszt szóna 2.60—2.80, prémiszt szalma 1.40—1.60 é 10 kiló, a jászvárosi pályaudvaron. Gabonamennyek: zab 6.35—6.50, tengeri 6.50, rozs 6.85, árpa 6.10 kor-kint.

Vásárosarok. (Vámos és Brust hatósági közvelelők üzleti jelentése a Budapesti Napló részére.) Változatlanul k eszi hozatok mellett a mai nap forgalma sem mondható kielégítő lefoiyásúnak. Részleteiben a következőképp alakult az üzlet: Húsfelek. Vidéki marhahús eljök 68—76, bátyai 76—90 korona 100 kilónként. Olított borjék húsban ismét jóbb keresletnek örvendenek és az ár ma 80—88 fillérig emelkedett kilónként, hosszán, sulyelővén nélkül. Lehuzott sertéshús kilóia 116—124 fillér. Barányok párja 6—14 korona. Tojásból a hozatok változatlanul kicsinyek, az érdeklődés pedig nagyon jó, minek folytán az árak emelkednek. Ma I. r. friss telj tojás 68—60, gyengébb mennyiségű 67—58 kor. jegyzett eredeti ládánként. Tejtérmekek I. r. szűrtkezeti tevaiv 1/2 kilos darabokban 240—250, 1—5 kilós darabokban 220—230, jó friss 160z-vaj 170—190 és tehénúró 24—30 fillérig jegyzett kilónként, minőség szerint. Burgonya I. r. nagy gumó válogatott egészséges rózsaburgonya 4.40—4.80, sárge 5.—5.20, fehér 4.—4.20 koronát jegyzett mértékárnyékunk vagonfőtelében. Vágott- és előáramban nagyon jó az üzlet, bármily mennyiségű áru fényes áron nver elhelyezést. Déligyümölcs: I. r. narancs 160-as 9.—, 200-as 8.—, 300-as 9.—, 360-as 7.50 korona; vörösrös narancs 200-as 10.50, 300-as 11.50, 360-as 10.— korona; I. r. citrom 300-as 8.—, 360-as 8.— korona ládánként. Kosár narancs 100 kilóia 21.— korona.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) Március 23-án. Főhajtás: Zsírterest, ugymint Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül ——— darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal néhez 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, sildő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hústerest ugymint: néhez 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 273 darab. Előző napi maradvány 81 darab, összesen 354 darab. Eladatok 354 db. Maradvány — db. A vásár irányzata lanyha. Az árak emelkedében. — Következő árak jegyzetelek: Zsírterest: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 116.— fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 116.— fillérig, selejtezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal néhez 300 kilogrammon felül 116—122 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 112—120 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 93—112 fillérig, sildő — fillérig, malac — fillérig. Hústerest: Néhez 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 ki-

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Írta: WILKIE COLLINS

(49)

Erre Mercy nem is gondolt. A nők szokása szerint csak a vigasztalót, az erősítőt látta Julián közelében. Most megértette őt. A szegénykezés gyözele pirja borította be halvány arcát, amikor köszönetet mondott neki.

Julian gyöngéden kiszabadítani akarta a leányt zavarából, egy önként kínálózó kérdést intézve hozzá:

— Hol marad Horace oly soká? — kérdé. — Miért nincs még itt?

— Lady Janet hívatta őt.
Ez a válasz nemcsak meglepte, de csaknem nyugtalanította is Juliánt. Visszatért a székhöz, amelyen Mercy ült és izgatottan szólt:

— Tudja ezt bizonyosan?
— Horace maga mondta, hogy lady Janet mindenáron beszélni akar vele.

— Mikor?
— Minél előbb. Kért, hogy várjam meg itt, miattal félment.

Julian arca elsötétült, rosszat sejtett.
— Ez megerősíti legrosszabb sejtéseimet, — mondá. — Érintkezett ön azóta lady Janettel?

Mercy erre megmutatta Juliánnak azt a cédulát, amelyet néjje az ő szobájába küldött.

Julian figyelmesen elolvasta.

— Megmondtam ugy-e, — mondá — hogy talál majd okot rá, hogy vallomása elől kitérhesen? Egyelőre csak halogattja, hogy más gondolatra nyerjen időt. Mikor kapta e sorokat? Nem sokára azután, hogy elhagytott bennünket?

— Körülbelül negyedórával azután.
— Tudja ön, hogy mi történt idelelt távollétében?

— Horace tudatta velem, hogy lady Janet a saját lakosztóját miss Rosebery rendelkezésére bocsátotta?

— Egyebet nem?
— És hogy ön odakísérte a misst.

— És ami még történt, arról nem szólt önnek?

— Nem.
— Tudja meg hát tőlem. Ha egyebet nem is tehetek, legalább meg akarom kímélni a hirtelen meglepetéstől. Mindenkéltől jogos és méltányos megtudnia, miért kísértem Miss Rosebery szobájában. Ki akartam próbálni — az ön kedvéért — vajjon nemesebb természetű-e — ha ugyan rendelkezik ilyen — képes-e ön irányában enyhébb viselkedésre. Megvallom, mindjárt kétséges volt előttem az eredmény, azok után, ahogy alkalmam volt őt megítélni és nem csalódtam.

A köznap életben közönséges, érdektelen személynek tartottam volna őt. De ahogy most, amikor egyedül voltunk, megismerni tanultam őt — más szóval, amikor mélyebb beletekintést nyerhettem jellemébe, be kell vallanom, hogy életem hosszú és szomorú tapasztalataim során még sohasem találkoztam ilyen szűkebbül, nemtelen, alacsony gondolkodó teremttel. E nő figyelmét aligha kerühetett el, hogy lady Janet viselkedése hirtelen megváltozott vele szemben és nem is kerülte el; de neki egyetlen gondolata az volt, hogy abból a legkegyetlenebb előnyt biztosítsa magának. Nemcsak hogy semmi kimérettel nem volt ön iránt, de megtoldotta még a legadásabb gyűlölet kifejezésével. Ellene szegült annak, hogy ön maga helyezze jogaiba, mert akkor ön az igazság önkéntes bevallásával érdemeket szerezne magának, és ragaszkodott ahhoz, hogy őnt az egész ház jelenlétében meghurcolja és őnt lady Janet az egész család szemeláttára elbocsássa.

— Most már megbosszulhatom magamat! Végre retteg tőlem lady Janet! ezek voltak szavai és becsületemre, — szinte félek ismételni azokat. Őnt a leggaládabban bepiszkolta, nem volt tekintettel lady Janet korára és házára sem; semmivel sem volt szabad utjába állania ügyének, vad diadalának. Oly szemérmetlenül követelt jogát; világos szavakkal követelt. Egy pillanatra sem veztettem el nyugalmamat és iparkodtam őt csillapítani — de épp úgy beszélhettem volna egy vadállathoz, úgy viselkedett, mintha az ember egy éhes ragadozó állattól elvonná azt az esélyt, amely már előtte állt. Ekkor, tezt utálattal épp felhagytam a hiábavaló fáradásal, megjelent lady Janet komorája Miss Roseberrynek szánt azzal az izennel, hogy urnöje szeretne vele beszélni lady Janet szobájában, ha nincs ellenére.

Ez új meglepetés volt! Lady Janet a saját szobájába beszélgetésre hívatta Grace Roseberryt. Julian nem tartotta volna lehetségesnek, ha maga is nem lett volna ott, amikor az üzenetet hozták.

(Folytatása következik.)

ogrammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, álsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Március 23. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott vesztégyári vágómarhavásárra felhajtott 3785 darab magyar, 640 darab galicai, — darab bukovinai, 572 darab németországi, összesen 4997 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként álsúlyban, magyar hizóökrök I. minőségű 62.—68.— fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 74.— K., III. minőségű — fillér, galicai hizóökrök I. minőségű 64—70 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 76—78 fillér, III. minőségű — fillér; német hizóökrök I. minőségű 58.—76.— K., kiv 84.— K., II. minőségű 85.—86.— K., III. minőségű 44—50 fillér. Legelő ökrök — fillér, paraszt ökrök — fillér, levágott ökrök — fillér. Bika 46.— K., tehén 66.— korona. Kivételesen 70 korona, bityai 34—46 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, március 23.

Jó kínálat és korlátolt vételkevd mellett kész-buza bányadi irányzatú volt; forgalomba került 12.000 métermáza 2½—5 fillérrel olcsóbb áron. Rozsban csekély fizlet mellett az árak 5 fillérrel olcsóbbak; más cikkekben gyöngye a forgalom.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 200 mm. 82 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 22½ f., 100 mm. 80½ k. 8 K. 20 f., 100 mm. 81 k. 8 K. — f., sárga 400 mm. 80½ k. 8 K. 15 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 160 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., sárga.

Márosi: 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. Pestmegyei: 200 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79½ k. 7 K. 90 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 1400 mm. 77½ k. 7 K. 65 f., 2100 mm. 75½ k. 7 K. 40 f.

Tolnai: 1800 mm. 78½ k. 7 K. 65 f. Török-Becsei: 1000 mm. 78½ k. 7 K. 80 f. Pádai: 1000 mm. 78½ k. 7 K. 80 f. Fancsovi: 2000 mm. 77½ k. 7 K. 45 f., 1260 mm. 77 k. 7 K. 42½ f.

Mind három hónapra. Rossz: 200 mm. 6 K. 85 f., 100 mm. 6 K. 75 f., keverék három hónapra, 600 mm. 6 K. 77½ f., 200 mm. 6 K. 70 f., 100 mm. 6 K. 70 f., paritásra.

Arpa: 160 mm. 6 K. 40 f., 1000 mm. 5 K. 90 f. hajótól.

Zab: 100 mm. 6 K. 30 f., 100 mm. 6 K. 25 f., 100 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 20 f.

Készpénzesítés mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokási szerint készpénzben 50 kilogrammonként, — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'B u z a', 'Kiló', 'K.-tól', 'K.-ig', 'Kiló', 'K.-tól', 'K.-ig'. Rows include Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Márosi, Rossz, Arpa, Zab, Tengeri, Rapos, Kékes.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták', 'Kiló', 'K.-tól', 'K.-ig', 'Kiló', 'K.-tól', 'K.-ig'. Rows include Rossz, Arpa, Zab, Tengeri, Rapos, Kékes.

A határidőszámla folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns for date and price range. Rows: Áprilisi buza 1903., Októberi buza 1903., Áprilisi rozs 1903., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Júliusi tengeri 1903., Augusztusi repce 1903.

Déli egy órakor a következő záróárak állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for date and price range. Rows: Áprilisi buza 1903., Októberi buza 1903., Áprilisi rozs 1903., Áprilisi zab 1903., Májusi tengeri 1903., Júliusi tengeri 1903., Repce augusztusra 1903.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns for date and price range. Rows: Áprilisi buza 1903., Októberi buza 1903., Áprilisi rozs 1903., Áprilisi zab 1903.

Májusi tengeri 1903. 6.25—6.26
Júliusi tengeri 1903. 6.25—6.26
Augusztusi repce 1903.

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsdén illetékesen utrakodott és a forgalomba került értékekben kevés kötés jött létre. Ospan Magyar Leszámitoló Bank részvényekben mutatkozott némi érdeklődés, melyek négy koronával emelkedtek. Az általános irány azonban tartott maradt.

Valuta és ércáru változatlan.

A helyi értékek piaca nyugodt.

Előzősde. Osztrák Hitelrészvény 690.25—691.—, Magyar Hitelrészvény 749.60—752.—, Leszámitoló bank részvény 462.50—466.50, Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 693.60—698.75. Márka 117.75 korona.

A déli tőzsde: Osztrák Hitelrészvény 689.75—691.—690.75, Magyar Hitelrészvény 750.50—751.50—751.25, Koronajáradék 99.55, Leszámitoló bankrészvény 464.50—463.50, Jelzálogbank részv. 526.60—527.50—526.50, Rimamurányi vasmű részvény 486.—486.53—486.—, Osztrák-magyar Államvasut részvény 692.50—694.—693.50, Déli vasut 50.—, Márka 117.15, Városi villamos vasut 318.—, Közúti vasut 618.—, Hazai bank 207.50, Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társ. 105 korona.

A prémium-üzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 koronát, 8 napra 11—12 koronát, áprilisi hó végére 22—24 koronát.

4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 690.60, Magyar hitelrészvény 751.75, Osztrák-magyar államvasuti részvény 693.60, Leszámitoló bank —, Rimamurányi vasmű-részvény —, Közúti vaspálya —, Városi villamos vasut —, korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 46.—54.—korona, vörös aprószemű 56.—62.—korona, vörös erdélyi —korona, vörös búsági —korona, középszemű 63.—65.—korona, nagyszemű 67.—71.—korona, Diszmoszir-budapesti 80.—80.60 korona, vidéki —korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki —korona, városi 4 darabos 67.—67.50 korona, 3 darabos 69.50—70.—korona, üstölt —korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—13.60 korona, 120 darabos —korona, 100 darabos 13.75—14.—korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.75—12.—korona, 100 darabos 12.50—12.75 korona, 85 darabos 15.—15.60 korona, Szilvai: slávoniai 15.50—16.—korona, szerbiai 13.50—14.—korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, március 23. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidőtőzsdén köteleit: buza tavaszra 7.47—7.48, zab tavaszra 6.84—6.82, rozs tavaszra 6.90—6.91 korona.

Zárlatkor: Buza tavaszra 7.46—7.48, rozs tavaszra 6.89, zab tavaszra 6.81—6.82 korona.

A bécsi értéktözsde.

A közsde multheti zárlatának kedvezően hangulata folytán a mai előzősden is, melyen csak Hitelrészvényekre, török sorsjegyekre és fegyvergyári részvényekre fordítottak némi figyelmet, míg a többi értéket teljesen elhanyagolták. Az ultimo ellátás könnyen ment, a pénz azonban drágult.

A déli tőzsdén államvasuti részvények javultak. Egyébként a forgalom esendő.

Zárlat tartott.

Bécs, március 23. (Magyar értéktözsde híradása.) 4%-os aranyjáradék 121.30, lílasi és szegedi kölcsön-sorsjegy 158.75, Magyar vasuti kölcsön ezúttal —, Magyar kőveti vasuti állami kötvény —, Magyar leszámitoló-és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasműrészvény 484.—, Magyar koronajáradék 99.45, 4%-os Magyar földtőzsde 109.45, Magyar hitelbank részvény 750.50, Magyar nyeregyemű kölcsön sorsjegy 200.—, Kassa-oderbergi vasuti részvény —, Magyar keresk bank —, Magyar cukoripar 1440.

Bécs, március 23. (Osztrák értéktözsde híradása.) 4%-os papírjáradék 100.75, 4%-os osztr. aranyjáradék 121.62, 1890-os sorsjegy 154.—, Osztrák hitelrészvény 433.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyetlen 497.—, Osztrák-magyar bank 1697.—, Déli vasut 48.50, Dunagőzhajózási részvény 874.—, Dohányrészvény 250.50, Császári és királyi arany 11.53, Német bankváltók 117.07, 4%-os osztr. járadék 100.75, Osztrák koronajáradék 101.10, 1864-iki sorsjegy 247.—, Osztrák hitelintézet részvény 690.25, Unionbank 540.—, Osztrák Länderbank 411.25, Osztrák-magyar államvasut 693.75, Elbavölgyi vasut 452.—, Alpeai bányarészvény 393.25, 20 frank arany 19.08—, Londoni váltó 240.—, Bécsi tramway Ltt B. —, Bécs Tramway Ltt A. —, Lipót köhő —, Az irányzat zűrtelen.

Bécs, március 23. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 690.25, Magyar hitelrészvény 751.—, Angol-Osztrák bank 276.—, Bécsi bankjegyetlen 437.50, Unionbank 540.50, Länderbank 412.25, Osztrák-magyar államvasut részvény 693.50, Déli vasut 49.—, Elbavölgyi vasut 452.50, Részaknyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 361.50, Rimamurányi vasut 486.—, Alpeai

bányarészvény 392.25, Májusi járadék 100.76, Magyar korona járadék 99.45, Török sorsjegyek 122.76, Német birtokalmi márká 117.13—117.15, Napóleond'or 19.07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, március 23. (Lásd az előzősden.) A tőzsde nagybőrháza a szombati árfolyamokkal nyit meg. Distaó jo-lenségek hiányában az egész forgalom nagyon vontatott volt. Belföldi járadékok kölcsönadók, kínaiak szintén. Török sorsjegyek száradak a szőlősgyűjtésről szóló híreken. Ólaszok hazai hirokre emelkedtek. Utimópénz 4½% Magánkamat-láb 3%.

Berlin, március 23. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék —, 4%-os osztrák aranyjáradék 103.80, Kibavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 100.25, Osztrák-magyar államvasut 149.10, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltó 85.30, Magyar vasuti beruhásai kölcsön —, Alpeai bányarészvény —, Disconto-Commandit 196.25, Ahtalanos villamosági Edison 189.25, Gelsenkirchmi 181.60, Laura-köhő 224.10 4%-os osztr. járadék 101.10 4%-os magyar arany járadék 102.25, Osztrák hitelrészvény 218.40, Déli vasut 14.25, Károly-Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 214.25, 4%-os új orosz kölcsön 98.75, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 103.50, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 170.60, Harpeni 181.75, Az irányzat szilárd.

Berlin, március 23. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esis forgalom: 4%-os osztrák aranyjáradék 102.25, Magyar koronajáradék 100.25, Osztrák hitelrészvény 218.—, Osztrák-magyar államvasut 149.25, Déli vasut 14.25, Részaknyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegyek készpénz 216.50, Buschtchradai —, Orosz bankjegy —, (Ultimo), Lombard —.

Páris, március 23. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4%-os osztrák aranyjáradék 105.—, Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 99.15, Ottomane bank 612.—, 3½%-os francia járadék —, Alpeai bányarészvény —, Déli vasut 85.—, 4%-os magyar arany járadék 103.75, Párisi bankrészvény 1105, Olasz járadék 102.65, Francia törleszt. járadék —, Osztrák földhitelintézeti részvény 1325.—, Török dohányrészvény 378.—, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, március 23. (Zárlat.) 4%-os papírjáradék 101.25, 4%-os osztrák aranyjáradék 103.80, Magyar koronajáradék 101.80, Osztrák-magyar bank 115.20, Déli vasut 14.40, Kibavölgyi vasut —, Londoni váltó 230.80, Bécsi bankjegyetlen 126.—, Villamos részvény 119.—, 3%-os magyar aranykölcsön 89.70, 4%-os osztr. járadék 101.10, 4%-os magyar aranyjáradék 102.20, Osztrák hitelrészvény 218.—, Osztrák-magyar államvasut 149.10, Eszaknyugati vasut —, Bécsi váltó 85.35, Párisi váltó 814.05, Unio bank —, Alpeai bányarészvény —, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, március 23. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arnyomak janusra. Esis forgalom: Osztrák hitelrészvény 218.80, Német bank 217.75, Disconto 196.25, Berlini kereskedelmi bank 161.60, Gelsenkirchmi 181.40, Harpeni 181.60, Laura-köhő 224.10, Olasz járadék —, Az irányzat szilárd. Eszaknyugati vasut —, Bécsi váltó 85.35, Párisi váltó 814.05, Unio bank —, Alpeai bányarészvény —, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskezeskedelmi csornák jelentése.

Március 23. A sertésüzlet irányzata: szilárd. A Hasiórti sertés ár: L. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 128—130 fillérig, Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 136—138 fillérig, Fiala közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 136—138 fillérig, Fiala könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — II. Magyar szedeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 290 kilogramm felüli súlyban) 135—137 fillérig, Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 134—136 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 130—132 fillérig. Sertésüzlet szám 1903. március 21. napján volt készlet 27,852 darab, — 1903. március 22. napján felhajtott 1243 darab, — 1903. március 23. napján elszállított 560 darab, 1903. március hó 23. napjára maradt készletben 28,545 darab.

V i z á l l á s.

Table with columns for 'Márc. Márc. 21. 22.', 'Márc. Márc. 21. 22.', 'Márc. Márc. 21. 22.', 'Márc. Márc. 21. 22.'. Rows include Dan, Duna, Lin, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Páris, Mohács, Gombos, Újvidék, Faneva, Opatov, Magyarfalva, Zselica, Vág, Trenčőn, Pozsony, Sz-Gothard, Sárvár, Győr, Dráva, Zákány, Barcs, Eszék, M.-Szerhad, Száva, Zágráb, Sisek, Mitrovia, Dofa, Szatmár, Kraszná, Latorca, Homonna, Ung.

Napirend.

Naptár. Kedd, március 24. — Római-katolikus Gábor. — Protestáns: Gábor. — Görög-orosz: (március 11.) Szofton. — Zsidó: Adár 25. — Nap két: 5 óra 40 percek. — Nyugvás: 6 óra 1 percek. — Hold két: 3 óra 12 percek éjjel. — Nyugvás: 1 óra 25 percek délután. A földművelésügyi miniszter tegnap délután 5 órakor. A képviselőház hármagya fogad délután 11 óratól 12-ig. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Iparművészeti múzeum az Üllői-úton. Nyitva 9 óratól délután 5 óráig. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) nyitva délelőtt 9-től 1 óráig. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3—8 óráig. Az aquinumi dsatások és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekl. vasút a Pálffy-térről. A fűvészeti könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítás és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután

3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzleti vezetősége (Magyar kereskedelmi részvenytársaság) V., Váci-körút 22. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, március 23. Hazánkban derült és enyhé idő uralkodik. A hőmérséklet tovább emelkedett és egyes helyeken megközelítette a 20 C-ot. Délén a magas Északon pedig az alacsony levegőnyomás tartozkodik. Európában az idő enyhé és jobbára derült; kevés esőt csupán Oroszországból jelentettek. Az időjárásban lényeges változás nem várható.

BUTOROK ügy középszert, mint PÉSZLETIFIZETÉSRE leggyorsabbtól a legünömabb kivitelig legjutányosabban Elmentren és Fuchs testvéreknél, BUDAPEST, VI. Teréz-körút 8. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szabott árak! Szabott árak! Ca. és kir. udv. szállító. LEGUJABB divatu tavaszi felöltés 26 kor. Raglan v. Ulster 30 sacco-öltöny 24 gyermek-felöltés 12 gyermek-öltöny 8 Minden darab szantartó gyapjusszövetből való elkészítéséért szavatol.

KOHN HEILMANN és FIAI cs. és kir. udv. szállító Az „Angol szabó”-hoz, BUDAPEST, IV., Károly-körút 12. Fióküzlet: Károly-körút 30. szám.

Magy. kir. államasutak. Üzletv. Aradon. 5440/903. sz. Pályázati hirdetmény. A magy. kir. államasutak aradi üzletvezetősége nyilvánosan ajánlati tárgyalást hirdet a Gyulafehérvár állandóan létesítendő mely turatu kut furásával kapcsolatos munkákra. A költségzsámítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek Aradon a magy. kir. államasutak üzletvezetősége pályafenntartási osztályában, továbbá a békéscsaba és h.m.-vársárhelyi osztálymunkáknél, a hivatos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi március hó 31-én déli 12 óráig kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál. Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat melléleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következőkkel felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a gyulafehérvári mely furatu kut furási munkára.” Ajánlatok csak a melírfuratu kut furásával kapcsolatos összes munkákra nyújthatók be. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi március hó 30. déli 12 óráig 200, azaz kétszáz korona bánapénzt kell a magy. kir. államasutak aradi üzletvezetőségnek gyűjtőpénztáránaí akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatból nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfoílyam szerint számítatnak, de névértéken felül számtámba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezettírási béli ajánlatok szolgálhatják a tárgyalás alapjául. Táviratiuton tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek tértívevény nélkül ándokok fel. Az ajánlatok feletti döntés határideje a pályázati határidőtől számított 2 hétben állapítatuk meg, a bánatpénzek visszazádása pedig a döntéstől számított 8 napon belül eszközöltek. Aradon, 1903. március hó 8-án. Az üzletvezetőség. (Utányomás nem díjazt.)

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r-t kiadásában Budapest VII., Kerepesi-út 54., megjelent: A NŐK KÖNYVTÁRA. I. NŐI SZÉPSÉG fontartásának, ápolásának és növelésének titkai. Irta egy nagyvilági hölgy. Második javított és bővített kiadás. Ára díszkötésben 5 K. 20 fill., vaszkötésben 4 K. 80 fill., vázskötésben 3 K. 60 fill., füvze 3 K. II. KIS GAZDASSZONY. Egy fiatal leányka naplójából. Szerítelő leányok számára. Irta Szabóczy Illyés Pirokska. Ára díszkötésben aranytetszésel 5 K. 20 fill., angol vázskötésben 4 korona.

AZ OTTHON. Utmutató a ház észszerű és ízletteljes berendezésére és vezetésére, 37 ábrával. Irta egy nagyvilági hölgy. Ára díszkötésben, aranytetszésel 5 K. 20 fill., vázskötésben 4 K., füvze 3 K. 40 fill. III. ILEM. A Kötő társaság szabályai. Utmutató a művelt társas életben. Irta egy nagyvilági hölgy. Negyedik bővített kiadás. Díszköt. aranytetszésel ára 4 korona 80 fillér. V. HÖLGYEK KERTESZETI KÉZIKÖNYVE. Ford. egy nagyvilági hölgy. Ára díszkötésben, aranytetszésel 5 K. 20 fill., vázskötésben 4 korona. VI. A JÓ TÁRSASÁG MÓDORA ÉS ILLEM-SZABÁLYAI. Irta egy nagyvilági hölgy. Ára díszkötésben aranytetszésel 6 korona, vázskötésben 4 korona 80 fillér.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház megszervezi és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett. Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emerítált kórházi orvos gyökereken és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugycsőfolyást, szoboket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat). Meglepp az eredmény FÉRFIUI GYENGESEGNÉL (IMPOTENCIA) még erősebb egyéneknel is. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerok Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig. Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz. Félénlet; bejdrat a lpséknél. Külön vártermek

Férfi és Női Nemi Betegségekét ugyazintén Vér, Bör- s Idegbajokat Férfigyengeséget (Impotentia) Rendelő intézetében gyógyít biztos sikerrel a lerövidídebb idő alatt, foglalkozási zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyógyszerkeirell általánosán elismert szakorvos Dr. Kajdacsy József v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos Budapest, IV., Kigyó-utca 5. I. em. (Klotild-palota.) Rendel 9—4-ig, este 7—8-ig. Levelkre díjmentesen válaszol, gyógyszerkeirell gondoskodik.

Salonkabát K 28.—, Salonmellény K 7.—, Salonnadrág K 11.—, Rothberger Jakab cs. és kir. udv. szállítónál Budapest, Váci-utca 6. Hajójaratjegyzék. ADRIA magy. kir. tengerhajózási részv. társ. Vezérigynöksége Hoffmann S. és V. 1903. április havában a következő gőzösk indulnak:

Table with columns: Honnan, Hová, a gőzök neve, Esedékes. Lists ship routes between Honnán and Hová.

Table with columns: Honnan, Hová, a gőzök neve, Esedékes. Lists ship routes between Honnán and Hová.

Egyedül valódi angol Balszam Thierry A. gyógyszerészettől Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva. Az úvegek felszerelése a kereskedelmi törvények védjegyoltama alatt áll. Ezen balszam beolésleg és külsőleg használható. — 1. A tudnák és melinek összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarriust és köpetkiválatát, a fájdalmas köhögésnek elejét veszi, sőt még régebbi betegségekbe is gyógyít. 2. Kitűnő hatással van torokgyuladással, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 3. Alaposan kiirtja a hidegségnél, és a torok összes betegségeinél. 4. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 5. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 6. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 7. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 8. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 9. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 10. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 11. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 12. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 13. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 14. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 15. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 16. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 17. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 18. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 19. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 20. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 21. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 22. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 23. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 24. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 25. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 26. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 27. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 28. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 29. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 30. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 31. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 32. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 33. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 34. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 35. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 36. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 37. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 38. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 39. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 40. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 41. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 42. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 43. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 44. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 45. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 46. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 47. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 48. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 49. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 50. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 51. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 52. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 53. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 54. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 55. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 56. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 57. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 58. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 59. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 60. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 61. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 62. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 63. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 64. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 65. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 66. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 67. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 68. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 69. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 70. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 71. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 72. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 73. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 74. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 75. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 76. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 77. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 78. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 79. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 80. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 81. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 82. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 83. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 84. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 85. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 86. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 87. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 88. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 89. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 90. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 91. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 92. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 93. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 94. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 95. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 96. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 97. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 98. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 99. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél. 100. Alaposan kiirtja a hidegségnél, rekedtségnél és a torok összes betegségeinél.

Minden szó egykori beiktatás... nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

Lövélbeli tudakozásra

ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Teréz-körté 24. szám alatt.

Brener nővérek... Deutscher Miksa... Eckstein Bernát

Engelmann Mór... Fischer J. D.

Goldberger A. V. ... Goldner József

Goldruher Mór... Groszmann József

Haasenstein és Vogler... Jambrikovits

Kernberg Rozália... Leopold Gyula

Mosze Ruđolf... Toldi Lajos

Megel Antal... Nemetsch A. J.

Nagy Antal... Schönlwald Ferenc

Schönlwald Gyula... Tenczer Gyula

Weitzenfeld Jakab... Strab Eliz

Tubicán... Takarítási

Irodaszolg... KINÁLAT

Zongorajátszó... Draga Etelek

Függelges... Would like

Fiatl orlember... Komoly

Kereslet... Nagyobb forgalmu

Keresünk... Máius elcséjre

Világi... Izraelita

Vérvirágzakmában... Kereskedelmi

Könyvelő... Vezek

6 polgári osztály... Takarítási

Irodaszolg... KINÁLAT

Zongorajátszó... Draga Etelek

Függelges... Would like

Egy Aradmegyében... Vendégelő

Budafok... Telek

Pékfiók... Szatározás

Ház... Rákos-Keresztúron

Sütőde... Fénköcsös

Pariban... Gyümölcsfa

Vett vizek... Gyógyesztár

Kerekpárok... Fodrász

Hölgyek figyelmébe... Hársragóg

Hat polgári... Ha uraság

Url... Szabóné

Fehérvárrón... Izr. tanárjelöl

Angol, francia... Kintűné szabás

Kintűné szabás... Egy pékásé

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

Szokorsótlásokat... Meglátja

Ügyes fodrász... Tavasz

Egy nagy asztal... Üzletberendezés

Kiadó... Vörpáros

KOCH-féle vízhatlan... KOCH-féle Irvinle

KOCH-féle Irvinle... Balassa-féle

Balassa-féle... Köntösök

Köntösök... Fehérvárrón

Fehérvárrón... Izr. tanárjelöl

Izr. tanárjelöl... Angol, francia

Angol, francia... Kintűné szabás

Kintűné szabás... Egy pékásé

Egy pékásé... Szokorsótlásokat

Szokorsótlásokat... Meglátja

Meglátja... Ügyes fodrász

Ügyes fodrász... Tavasz

Tavasz... Üzletberendezés

Üzletberendezés... Kiadó

Kiadó... Vörpáros

Vörpáros... Szokorsótlásokat

Szokorsótlásokat... Meglátja

Meglátja... Ügyes fodrász

Ügyes fodrász... Tavasz

Tavasz... Üzletberendezés

Üzletberendezés... Kiadó

Kiadó... Vörpáros

Vörpáros... Szokorsótlásokat

Szokorsótlásokat... Meglátja

Meglátja... Ügyes fodrász

Ügyes fodrász... Tavasz

Tavasz... Üzletberendezés

Üzletberendezés... Kiadó

Kiadó... Vörpáros

Vörpáros... Szokorsótlásokat

Szokorsótlásokat... Meglátja

Meglátja... Ügyes fodrász

Ügyes fodrász... Tavasz

Tavasz... Üzletberendezés

Üzletberendezés... Kiadó

Kiadó... Vörpáros

Vörpáros... Szokorsótlásokat

Szokorsótlásokat... Meglátja

Meglátja... Ügyes fodrász

Ügyes fodrász... Tavasz

Tavasz... Üzletberendezés

Üzletberendezés... Kiadó

Kiadó... Vörpáros

Vörpáros... Szokorsótlásokat

Magy. kir. államvasutak... Hirdetmény

Hirdetmény... Ezennel közhírré tesz

Ezennel közhírré tesz... Tájékoztás céljából

Tájékoztás céljából... szerződési feltételek

Szerződési feltételek... legnyesebb pontjai

Legnyesebb pontjai... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

Közötti közük... közötti közük

12 lóerejű gázmotor

alig használva, kitűnő állapotban, olcsón eladó.

Megtekinthető VI. Dálnok-utca 26. a gyárban.

TÓTH KÁLMÁN

Összes KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása.

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek díszkötésű kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomású arcképevel.

Ára 16 korona.

Megrendelhető Lampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. királyi könyvkereskedés Budapest, VI., Andrássy-út 24.

Fényképek

elegáns kivitelben, igen jutányos áron.

Makari képek drájt 1 f. Védőkis köpök utáni nagytisztos lelkismeretes pontos kivitelben készítenek.

Waitner fényképesztési műintézet Budapest, Erzsébet-körtút 20

Gummi

széles, 2-12 kor. g. Capotes. 4-10 kor. (okt.) Női óvszerek orvosi rendelésre. Kapható a nagy úrmi színtűre Budapest, VII., Kerespes-út 52. Rókus-udvarral szemben. Árjegyzék ingyen és bérmentve. A városi kérésre figyelem.

Az ATHENAUM r.-t. kiadásában megjelent.

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS

HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Irtá; KNORR LAJOS

gyógyd., ny. táblai bír., stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat, így, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házastárs is használni lehet.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAUM r.-t. kiadásában (Epest, VII. ker., Kerespes-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.